

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (plēnums)

2022. gada 16. februārī *

Satura rādītājs

I.	Atbilstošās tiesību normas	5
A.	Regula (EK) Nr. 1049/2001	5
B.	Padomes reglaments	6
C.	Pamatnostādnes Padomes iekšējo dokumentu apstrādei	6
D.	Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013	7
E.	Finanšu regula	7
II.	Apstrīdētā regula	11
III.	Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā	19
IV.	Par lūgumu neņemt vērā dažas Ungārijas prasības pieteikuma un tā A.3. pielikuma daļas	20
A.	Lietas dalībnieku argumenti	20
B.	Tiesas vērtējums	22
V.	Par prasību	24
A.	Par galvenajiem prasījumiem attiecībā uz apstrīdētās regulas atcelšanu kopumā	25
1.	Par pirmo un otro pamatu attiecībā uz Savienības kompetences pieņemto apstrīdēto regulu neesamību	25
a)	Lietas dalībnieku argumenti	25
b)	Tiesas vērtējums	29
1)	Par apstrīdētās regulas juridisko pamatu	30

* Tiesvedības valoda – ungāru.

2) Par LES 7. panta un LESD 269. panta apiešanu	38
2. Par trešo pamatu – tiesiskās drošības principa pārkāpumu	44
a) Lietas dalībnieku argumenti	44
b) Tiesas vērtējums	47
B. Par pakārtotiem prasījumiem daļēji atcelt apstrīdēto regulu	57
1. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktu	57
a) Lietas dalībnieku argumenti	57
b) Tiesas vērtējums	57
2. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktu	58
a) Lietas dalībnieku argumenti	58
b) Tiesas vērtējums	58
3. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 2. punktu	59
a) Lietas dalībnieku argumenti	59
b) Tiesas vērtējums	60
4. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešo teikumu	61
a) Lietas dalībnieku argumenti	61
b) Tiesas vērtējums	62
5. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturto teikumu	63
a) Lietas dalībnieku argumenti	63
b) Tiesas vērtējums	64
6. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punktu	65
a) Lietas dalībnieku argumenti	65
b) Tiesas vērtējums	65
VI. Par tiesāšanās izdevumiem	67

Atcelšanas prasība – Regula (ES, Euratom) 2020/2092 – Vispārējs nosacītības režīms Eiropas Savienības budžeta aizsardzībai – Savienības budžeta aizsardzība, ja kādā dalībvalstī tiek pārkāpti tiesiskuma principi – Juridiskais pamats – LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkts – Iespējama LES 7. panta un LESD 269. panta apiešana – Iespējami LES 4. panta 1. punkta, 5. panta

2. punkta un 13. panta 2. punkta, kā arī tiesiskās drošības principa, samērīguma principa un dalībvalstu vienlīdzības saistībā ar Līgumiem principa pārkāpumi

Lietā C-156/21

par atcelšanas prasību atbilstoši LESD 263. pantam, ko 2021. gada 11. martā cēla

Ungārija, ko pārstāv *M. Z. Fehér* un *M. M. Tátrai*, pārstāvji,

prasītāja,

ko atbalsta

Polijas Republika, ko pārstāv *B. Majczyna* un *S. Żyrek*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

pret

Eiropas Parlamentu, ko pārstāv *F. Drexler*, *R. Crowe*, *U. Rösslein* un *T. Lukácsi*, kā arī *A. Pospíšilová Padowska*, pārstāvji,

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *A. de Gregorio Merino*, *E. Rebasti* un *A. Tamás*, kā arī *A. Sikora-Kaléda*, pārstāvji,

atbildētāji,

ko atbalsta

Beļģijas Karaliste, ko pārstāv *C. Pochet*, *M. Jacobs* un *L. Van den Broeck*, pārstāves,

Dānijas Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *M. Søndahl Wolff* un *J. Nymann-Lindegren*, vēlāk – *M. Søndahl Wolff* un *V. Pasternak Jørgensen*, pārstāvji,

Vācijas Federatīvā Republika, ko pārstāv *J. Möller* un *R. Kanitz*, pārstāvji,

Īrija, ko pārstāv *M. Browne* un *J. Quaney*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kuriem palīdz *D. Fennelly*, *BL*,

Spānijas Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *J. Rodríguez de la Rúa Puig* un *S. Centeno Huerta*, vēlāk – *J. Rodríguez de la Rúa Puig* un *A. Gavela Llopis*, pārstāvji,

Francijas Republika, ko pārstāv *A.-L. Desjonquères* un *A.-C. Drouant*, kā arī *E. Leclerc*, pārstāvji,

Luksemburgas Lielhercogiste, ko sākotnēji pārstāvēja *A. Germeaux* un *T. Uri*, vēlāk – *A. Germeaux*, pārstāvji,

Nīderlandes Karaliste, ko pārstāv *M. K. Bulterman* un *J. Langer*, pārstāvji,

Somijas Republika, ko pārstāv *H. Leppo* un *S. Hartikainen*, pārstāvji,

Zviedrijas Karaliste, ko pārstāv *O. Simonsson* un *J. Lundberg*, kā arī *C. Meyer-Seitz*, *A. Runeskjöld*, *H. Shev*, *M. Salborn Hodgson*, *H. Eklinder* un *R. Shahsavan Eriksson*, pārstāvji,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *D. Calleja Crespo*, *J.-P. Keppenne*, *J. Baquero Cruz* un *A. Tokár*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā,

TIESA (plēnums)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *K. Lénartss* [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks *L. Bejs Larsens* [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji *A. Arabadžijevs* [*A. Arabadjiev*] (referents), *A. Prehala* [*A. Prechal*], *K. Jirimēe* [*K. Jürimäe*], *K. Likurgs* [*C. Lycourgos*], *J. Regans* [*E. Regan*], *S. Rodins* [*S. Rodin*], *I. Jarukaitis* [*I. Jarukaitis*], *N. Jeskinens* [*N. Jääskinen*], *I. Ziemele* un *J. Pasers* [*J. Passer*], tiesneši *M. Ilešičs* [*M. Ilešič*], *Ž. K. Bonišo* [*J.-C. Bonichot*], *M. Safjans* [*M. Safjan*], *F. Biltšens* [*F. Biltgen*], *P. Dž. Švirebs* [*P. G. Xuereb*], *N. Pizarra* [*N. Piçarra*], *L. S. Rosi* [*L. S. Rossi*], *A. Kumins* [*A. Kumin*], *N. Vāls* [*N. Wahl*], *D. Gracijs* [*D. Gratsias*], *M. L. Arasteja Saūna* [*M. L. Arasteya Sahún*], *M. Gavalecs* [*M. Gavalec*] un *Z. Čehi* [*Z. Csehi*],

ģenerālvokāts: *M. Kampos Sančess-Bordona* [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretāri: *M. Aleksejevs* [*M. Aleksejev*], nodaļas vadītājs, un *I. Illēši* [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2021. gada 11. un 12. oktobra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 2. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar šo prasību Ungārija lūdz Tiesu galvenokārt atcelt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV 2020, L 433 I, 1. lpp.; labojums – OV 2021, L 373, 94. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētā regula”) un pakārtoti – šīs regulas 4. panta 1. punktu un 2. punkta h) apakšpunktu, 5. panta 2. punktu un 3. punkta priekšpēdējo un pēdējo teikumu, kā arī 6. panta 3. un 8. punktu.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Regula (EK) Nr. 1049/2001

- 2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV 2001, L 145, 43. lpp.) 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ikvienam Savienības pilsonim un fiziskai personai, kas pastāvīgi dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, ir tiesības piekļūt iestāžu dokumentiem, ievērojot šajā regulā noteiktos principus, nosacījumus un ierobežojumus.”

- 3 Atbilstoši šīs regulas 4. pantam:

“[..]

2. Iestādes var atteikt piekļuvi dokumentam, ja iepazīšanās ar to var kaitēt:

[..]

- tiesvedības un juridisku konsultāciju aizsardzībai,

[..]

ja vien iepazīšanās ar to nav saistīta ar sevišķām sabiedrības interesēm.

3. Var atteikt piekļuvi dokumentam, ko iestāde izdevusi iekšējām vajadzībām, vai iestādes saņemtam dokumentam, kurš skar jautājumu, par ko tā nav pieņēmusi lēmumu, ja iepazīšanās ar šo dokumentu var nopietni kaitēt lēmumu pieņemšanai iestādē, ja vien iepazīšanās ar to nav saistīta ar sevišķām sabiedrības interesēm.

Var atteikt piekļuvi dokumentam, kas satur viedokļu izklāstu iekšējām vajadzībām sakarā ar apspriedēm un iepriekšējām pārrunām attiecīgās iestādes iekšienē, pat tad, ja lēmums jau ir pieņemts, ja iepazīšanās ar šo dokumentu var nopietni kaitēt lēmumu pieņemšanai iestādē, ja vien iepazīšanās ar to nav saistīta ar sevišķām sabiedrības interesēm.

[..]

5. Dalībvalsts var lūgt iestādei atteikt piekļuvi dokumentam, kas ir izdots minētajā dalībvalstī, bez tās iepriekšējas piekrišanas.

6. Ja izņēmumi attiecas tikai uz kādu pieprasītā dokumenta daļu, pārējās dokumenta daļas publisko.

7. Izņēmumi, kas noteikti 1. līdz 3. punktā, ir spēkā tik ilgi, kamēr šāda aizsardzība ir pamatota, ņemot vērā dokumenta saturu. [..]”

4 Minētās regulas 5. pantā ir noteikts:

“Ja dalībvalsts saņem lūgumu iepazīties ar tās rīcībā esošu dokumentu, ko sagatavojusi kāda iestāde, bet nav skaidrības par to, vai šo dokumentu drīkst izsniegt, dalībvalsts apspriežas ar attiecīgo iestādi, lai varētu pieņemt lēmumu, kas nekaitē šīs regulas mērķu sasniegšanai.

Dalībvalsts var arī pāradresēt šo lūgumu attiecīgajai iestādei.”

B. Padomes reglaments

5 2009. gada 1. decembrī Eiropas Savienības Padome pieņēma Lēmumu 2009/937/ES, ar ko pieņem Padomes reglamentu (OV 2009, L 325, 35. lpp.). Šī reglamenta (turpmāk tekstā – “Padomes reglaments”) 6. panta “Dienesta noslēpums un dokumentu iesniegšana izmantošanai tiesā” 2. punktā ir paredzēts:

“Padome vai [Dalībvalstu valdību pastāvīgo pārstāvju komiteja (*Coreper*)] var atļaut izmantošanai tiesā iesniegt tādu Padomes dokumentu kopiju vai izrakstu, kuri nav vēl darīti publiski pieejami saskaņā ar noteikumiem par publisku piekļuvi dokumentiem.”

6 Saskaņā ar šī reglamenta 10. pantu “Publiska piekļuve Padomes dokumentiem”:

“Īpaši noteikumi par publisku piekļuvi Padomes dokumentiem ir izklāstīti II pielikumā.”

7 Šī paša reglamenta II pielikumā “Īpaši noteikumi par publisku piekļuvi Padomes dokumentiem” ir ietverts 5. pants par “dalībvalstu pieprasījumu iesniegšanu”, kurā ir noteikts:

“Ja dalībvalsts iesniedz Padomei pieprasījumu, to apstrādā saskaņā ar [Regulas Nr. 1049/2001] 7. un 8. pantu un attiecīgiem šā pielikuma noteikumiem. Ja piekļuvi daļēji vai pilnīgi liedz, pieprasījuma iesniedzēju informē, ka atkārtots pieprasījums jāadresē tieši Padomei.”

C. Pamatnostādnes Padomes iekšējo dokumentu apstrādei

8 Ar 2018. gada 10. aprīļa piezīmi 7695/18 Padome pieņēma pamatnostādnes Padomes iekšējo dokumentu apstrādei. Šo pamatnostādņu 1., 2., 20. un 21. punkts ir formulēts šādi:

“1. Šajā dokumentā ir ietvertas pamatnostādnes attiecībā uz tādu Padomes neklasificētu dokumentu apstrādi, kuri tiek izplatīti tikai Padomē, tās locekļiem, Komisijai, Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD) un, atkarībā no tematikas, dažām citām ES iestādēm (piemēram, Eiropas Parlamentam, Tiesai, Eiropas Centrālajai bankai) un [Eiropas Savienības] struktūrām (piemēram, Reģionu komitejai, Ekonomikas un sociālo lietu komitejai). Šādu dokumentu publiskošana netaisnīgi varētu nelabvēlīgi ietekmēt Padomes lēmumu pieņemšanas procesu.

2. Pamatnostādnēm ir tieša ietekme uz Padomes darbību, un tādēļ tās jāievēro dalībvalstīm kā Padomes locekļiem atbilstoši lojālas sadarbības principam, kas piemērojams attiecībās starp [Savienības] iestādēm un dalībvalstīm.

[..]

20. “*LIMITE*” dokumentus nedrīkst publiskot, izņemot gadījumus, kad šādu lēmumu ir pieņēmuši pienācīgi pilnvaroti Padomes ierēdņi, dalībvalsts valsts pārvalde (skatīt 21. punktu) vai, attiecīgā gadījumā, Padome saskaņā ar [Regulu Nr. 1049/2001] un Padomes reglamentu.
21. Nevienas [Savienības] iestādes vai struktūras darbinieki, izņemot Padomi, nedrīkst paši pieņemt lēmumu publiskot “*LIMITE*” dokumentus bez iepriekšējas konsultēšanās ar Padomes Ģenerālsēkretariātu (PĢS). Dalībvalsts valsts pārvaldes darbinieki pirms šāda lēmuma pieņemšanas konsultēsies ar Ģenerālsēkretariātu, izņemot gadījumus, kad ir skaidrs, ka dokumentu var publiskot saskaņā ar [Regulas Nr. 1049/2001] 5. pantu.”

D. Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013

- 9 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV 2013, L 248, 1. lpp.), 2. panta 1. punktā šīs regulas vajadzībām “Savienības finanšu intereses” ir definētas kā “ieņēmumi, izdevumi un aktīvi, kas iekļauti Eiropas Savienības budžetā un iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru budžetos, kā arī budžetos, ko tie pārvalda un pārtrauga”.

E. Finanšu regula

- 10 Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV 2018, L 193, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Finanšu regula”), 2. pantu “Definīcijas”:

“Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

- 7) “budžeta izpilde” ir tādu pasākumu veikšana, kas saistīti ar budžeta apropriāciju pārvaldību, uzraudzību, kontroli un revīziju saskaņā ar 62. pantā paredzētajām metodēm;

[..]

- 42) “dalībvalsts organizācija” ir subjekts, kas dalībvalstī veic uzņēmējdarbību kā publisko tiesību subjekts vai kā privāto tiesību subjekts, kam uzticēti sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas uzdevumi un kam dalībvalsts sniedz pienācīgas finanšu garantijas;

[..]

- 59) “pareiza finanšu pārvaldība” ir budžeta izpilde saskaņā ar saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principiem;

[..].”

11 Šīs regulas 61. pantā “Interesu konflikts” ir paredzēts:

“1. Finanšu dalībnieki šīs sadaļas 4. nodaļas nozīmē un citas personas, tostarp jebkura līmeņa valsts iestādes, kas iesaistītas budžeta izpildē tiešajā, netiešajā un dalītajā pārvaldībā, tostarp ar to saistītajās sagatavošanas darbībās, revīzijā vai kontrolē, neveic nekādas darbības, kas var radīt konfliktu starp viņu pašu un Savienības interesēm. Viņi turklāt veic pasākumus, kas ir piemēroti, lai novērstu interešu konflikta rašanos attiecībā uz viņu atbildībā esošajām funkcijām un rastu risinājumu situācijās, kuras objektīvi var tikt uztvertas kā interešu konflikts.

2. Ja pastāv interešu konflikta risks, kas ietver valsts iestādes darbinieku, attiecīgā persona par to ziņo savam tiešajam priekšniekam. Ja šāds risks pastāv attiecībā uz darbiniekiem, kam piemēro Civildienesta noteikumus, attiecīgā persona par šo lietu ziņo attiecīgajam deleģētajam kredītrikotājam. Attiecīgais tiešais priekšnieks vai deleģētais kredītrikotājs rakstiski apstiprina, vai ir konstatēts interešu konflikts. Ja tiek konstatēts, ka pastāv interešu konflikts, iecelējinstiucija vai attiecīgā valsts iestāde nodrošina, lai attiecīgā persona pārtrauktu jebkādu darbību šajā lietā. Attiecīgais deleģētais kredītrikotājs vai attiecīgā valsts iestāde nodrošina, lai saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem tiktu veikta kāda turpmāka piemērota rīcība.

3. Šā panta 1. punkta nozīmē interešu konflikts pastāv, ja, kā minēts 1. punktā, finanšu dalībnieka vai citas personas funkcijas neatkarīgi un objektīvi traucē pildīt iemesli, kas saistīti ar ģimeni, emocionālajām saitēm, politisko vai nacionālo piederību, ekonomiskajām interesēm vai jebkādam citām tiesām vai netiešām personīgajām interesēm.”

12 Minētās regulas 62. panta “Budžeta izpildes metodes” 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“1. Komisija budžetu izpilda šādi:

- a) tieši (“tiešā pārvaldība”), kā izklāstīts 125.–153. pantā, budžetu izpilda tās struktūrvienības, tostarp tās darbinieki Savienības delegācijās, kas strādā attiecīgās delegācijas vadītāja uzraudzībā, saskaņā ar 60. panta 2. punktu, vai ar 69. pantā minēto izpildaģentūru starpniecību;
- b) dalītajā pārvaldībā kopā ar dalībvalstīm (“dalītā pārvaldība”), kā izklāstīts 63. pantā un 125.–129. pantā;
- c) netieši (“netiešā pārvaldība”), kā izklāstīts 125.–149. pantā un 154.–159. pantā, ja tas paredzēts pamataktā vai 58. panta 2. punkta a)–d) apakšpunktā minētajos gadījumos, uzticot budžeta izpildes uzdevumus:

[..].”

13 Šīs pašas regulas 63. panta “Dalīta pārvaldība ar dalībvalstīm” 2. un 8. punktā ir noteikts:

“2. Pildot ar budžeta izpildi saistītus uzdevumus, dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, tostarp likumdošanas, regulatīvos un administratīvos pasākumus, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, proti:

- a) nodrošinot, ka no budžeta finansētie pasākumi tiek īstenoti pareizi un efektīvi un saskaņā ar piemērojamiem speciālajiem nozares noteikumiem;

- b) saskaņā ar 3. punktu izraugoties struktūras, kas atbildīgas par Savienības līdzekļu pārvaldību un kontroli, un uzraugot šādas struktūras;
- c) novēršot, atklājot un labojot pārkāpumus un krāpšanu;
- d) saskaņā ar šo regulu un speciālajiem nozares noteikumiem sadarbojoties ar Komisiju, [Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*)], [Eiropas] Revīzijas palātu, un tās dalībvalstis, kuras īsteno ciešāku sadarbību atbilstoši Padomes Regulai (ES) 2017/1939 [(2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV 2017, L 283, 1. lpp.)], – ar Eiropas Prokuratūru (*EPPO*).

Lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, dalībvalstis, vienlaikus ievērojot proporcionalitātes [samērīguma] principu un saskaņā ar šo pantu un attiecīgajiem speciālajiem nozares noteikumiem veic *ex ante* un *ex post* kontroles, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaudes uz vietas par darījumu reprezentatīvām un/vai risku balstītām izlasēm. Tās arī veic nepamatoti izmaksāto līdzekļu atgūšanu un vajadzības gadījumā šajā sakarā ceļ prasību tiesā.

Dalībvalstis saņēmējiem piemēro iedarbīgus, preventīvus un samērīgus sodus, ja to paredz speciālie nozares noteikumi vai konkrēti noteikumi valsts tiesībās.

Veicot risku novērtējumu un saskaņā ar speciālajiem nozares noteikumiem Komisija uzrauga dalībvalstis ieviestās pārvaldības un kontroles sistēmas. Komisija savā revīzijas darbā ievēro proporcionalitātes [samērīguma] principu un ņem vērā riska līmeni, kas novērtēts saskaņā ar speciālajiem nozares noteikumiem.

[..]

8. Lai nodrošinātu to, ka Savienības līdzekļi tiek izmantoti saskaņā ar piemērojamajiem noteikumiem, Komisija:

- a) piemēro procedūras izraudzīto struktūru pārskatu pārbaudei un apstiprināšanai, pārliecinoties, vai pārskati ir pilnīgi, pareizi un patiesi;
- b) izslēdz no Savienības finansējuma izdevumus, par kuriem izmaksa veikta, pārkāpjot piemērojamās tiesības;
- c) pārtrauc maksājumu termiņus vai aptur maksājumus, ja tas paredzēts speciālajos nozares noteikumos.

Komisija pilnībā vai daļēji atceļ maksājumu termiņu pārtraukšanu vai maksājumu apturēšanu pēc tam, kad dalībvalsts ir iesniegusi savus apsvērumus, un tiklīdz tā ir veikusi jebkādus vajadzīgos pasākumus. Šīs regulas 74. panta 9. punktā minētajā gada darbības pārskatā ietver visus šajā punktā noteiktos pienākumus.”

14 Finanšu regulas 129. pantā “Sadarbība Savienības finanšu interešu aizsardzībā” ir paredzēts:

“1. Jebkura persona vai subjekts, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā sadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā un kā nosacījumu līdzekļu saņemšanai piešķir nepieciešamās tiesības un piekļuvi, kas atbildīgajam kredītrikotājam, *EPPO* attiecībā uz tām dalībvalstīm, kuras īsteno ciešāku sadarbību [..], *OLAF*, Revīzijas palātai un vajadzības gadījumā attiecīgajām valsts

iestādēm ir vajadzīgas, lai tie visaptveroši īstenotu savu attiecīgo kompetenci. *OLAF* gadījumā šādās tiesībās ir ietvertas tiesības veikt izmeklēšanas, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, saskaņā ar [regulu par izmeklēšanu, ko veic *OLAF*].

2. Jebkura persona vai subjekts, kas saņem Savienības līdzekļus saskaņā ar tiešo un netiešo pārvaldību, rakstiski piekrīt piešķirt nepieciešamās tiesības, kā minēts 1. punktā, un nodrošina, lai visas trešās personas, kuras iesaistītas Savienības līdzekļu īstenošanā, piešķirtu līdzvērtīgas tiesības.”

15 Saskaņā ar Finanšu regulas 131. pantu “Apturēšana, izbeigšana un samazināšana”:

“1. Ja piešķiršanas procedūrā ir pieļauti pārkāpumi vai krāpšana, atbildīgais kredītrīkotājs procedūru pārtrauc un var veikt jebkādas nepieciešamos pasākumus, tostarp procedūras atcelšanu. Gadījumos, kad pastāv aizdomas par krāpšanu, atbildīgais kredītrīkotājs par to nekavējoties informē *OLAF*.

[..]

3. Atbildīgais kredītrīkotājs var apturēt maksājumus vai juridisko saistību izpildi, ja:

[..]

b) ir jāpārbauda, vai iespējamie pārkāpumi, krāpšana vai pienākumu neizpilde faktiski ir notikuši;

c) pārkāpumi, krāpšana vai pienākumu neizpilde liek apšaubīt tās personas vai subjekta iekšējās kontroles sistēmu uzticamību vai efektivitāti, kura īsteno Savienības līdzekļus, ievērojot 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktu, vai pamatā esošo darījumu likumību un pareizību.

[..]”

16 Šīs regulas 135. pantā “Savienības finanšu interešu aizsardzība ar risku atklāšanas, izslēgšanas un finansiālu sodu uzlikšanas palīdzību” ir noteikts:

“1. Lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, Komisija izveido un uztur agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmu.

Šādas sistēmas mērķis ir veicināt:

a) tādu 2. punktā minēto personu vai subjektu agrīnu atklāšanu, kuri apdraud Savienības finanšu intereses;

[..].

3. Lēmumu reģistrēt informāciju par agrīnu atklāšanu attiecībā uz šā panta 1. punkta otrās daļas a) apakšpunktā minētajiem riskiem, izslēgt 2. punktā minētās personas vai subjektus un/vai piemērot saņēmējam finansiālu sodu pieņem atbildīgais kredītrīkotājs. Informāciju par šādiem lēmumiem reģistrē 142. panta 1. punktā minētajā datubāzē. Ja šādi lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz 136. panta 4. punktu, datubāzē reģistrētajā informācijā iekļauj informāciju par minētajā punktā minētajām personām.

4. Lēmumu izslēgt šā panta 2. punktā minētās personas vai subjektus vai piemērot saņēmējam finansiālus sodus pamato ar galīgo spriedumu vai – 136. panta 1. punktā minētajās izslēgšanas situācijās – ar galīgo administratīvo lēmumu vai ar 143. pantā minētās panelkomitejas veiktu provizorisku juridisko klasifikāciju 136. panta 2. punktā minētajās situācijās, lai nodrošinātu minēto situāciju centralizētu novērtējumu. Šīs regulas 141. panta 1. punktā minētajos gadījumos atbildīgais kredītrikotājs noraida dalībnieku konkrētajā piešķiršanas procedūrā.

Neskarot 136. panta 5. punktu, atbildīgais kredītrikotājs var pieņemt lēmumu izslēgt dalībnieku vai saņēmēju un/vai piemērot saņēmējam finansiālu sodu un lēmumu publicēt ar to saistīto informāciju, pamatojoties uz 136. panta 2. punktā minēto provizorisko klasifikāciju, tikai pēc 143. pantā minētās panelkomitejas ieteikuma saņemšanas.”

II. Apstrīdētā regula

17 No apstrīdētās regulas pamatojuma izriet, ka tā tika pieņemta, balstoties uz “[LESD] un jo īpaši tā 322. panta 1. punkta a) apakšpunktu”, kā arī “[EAEKL] un jo īpaši tā 106.a pantu”.

18 Apstrīdētās regulas 2., 3., 5.–10., 12.–16., 18.–20. un 26. apsvērumā ir noteikts:

“(2) Eiropadome savos 2020. gada 21. jūlija secinājumos ir norādījusi, ka Savienības finanšu intereses ir jāaizsargā saskaņā ar Līgumos ietvertajiem vispārējiem principiem, jo īpaši vērtībām, kas izklāstītas LES 2. pantā. Tā arī uzsvēra Savienības finanšu interešu aizsardzības nozīmību un to, ka svarīgi ir ievērot tiesiskumu.

(3) Tiesiskums nosaka pienākumu visiem publiskās varas īstenotājiem rīkoties likuma robežās saskaņā ar demokrātijas vērtībām un pamattiesību ievērošanu, kā noteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ([turpmāk tekstā – “Harta”]) un citos piemērojamos instrumentos, un neatkarīgu un objektīvu tiesu kontrolē. Tas it īpaši nosaka pienākumu ievērot tādus principus kā likumība ([spriedums, 2004. gada 29. aprīlis, Komisija/CAS *Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 63. punkts]), kas paredz pārredzamu, pārskatatbildīgu, demokrātisku un plurālistisku likumdošanas procesu; juridiskā noteiktība [tiesiskā drošība] ([spriedums, 1981. gada 12. novembris, *Meridionale Industria Salumi* u.c., no 212/80 līdz 217/80, EU:C:1981:270, 10. punkts]), izpildvaras patvaļīguma aizliegums ([spriedums, 1989. gada 21. septembris, *Hoechst*/Komisija, 46/87 un 227/88, EU:C:1989:337, 19. punkts]), efektīva tiesību aizsardzība tiesā, tostarp neatkarīgu un objektīvu tiesu nodrošināta tiesu iestāžu pieejamība ([spriedumi, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 31., 40. un 41. punkts, kā arī 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 63.–67. punkts]), un varas dalīšana ([spriedumi, 2010. gada 22. decembris, *DEB*, C-279/09, EU:C:2010:811, 58. punkts; 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 35. punkts, un 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 36. punkts]) ([Komisijas paziņojums “Jauns ES mehānisms tiesiskuma nostiprināšanai”, COM(2014) 158 *final*, I pielikums]).

[..]

- (5) Tiklīdz kandidātvalsts kļūst par dalībvalsti, tā pievienojas tiesiskajai struktūrai, kura ir balstīta uz pamatpremisu, saskaņā ar kuru, kā precizēts LES 2. pantā, katrai dalībvalstij ar visām pārējām dalībvalstīm ir kopīgas daudzas Savienības pamatvērtības un tās to savstarpēji atzīst. Šī premisa nozīmē un pamato dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos minēto vērtību atzīšanā un tādējādi Savienības tiesību, ar kurām tās tiek īstenotas, ievērošanā ([Atzinums 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454, 168. punkts]). Dalībvalstu tiesību aktiem un praksei arī turpmāk būtu jāatbilst Savienības pamatā esošajām kopīgajām vērtībām.
- (6) Lai gan Savienības vērtībām netiek piemērota hierarhija, tiesiskuma ievērošana ir būtisks priekšnosacījums tam, lai tiktu aizsargātas pārējās pamatvērtības, uz kurām balstās Savienība, proti, brīvība, demokrātija, līdztiesība un cilvēktiesību ievērošana. Tiesiskuma ievērošana ir nesaraucjami saistīta ar demokrātijas un pamattiesību ievērošanu. Demokrātija un pamattiesību ievērošana nav iespējamas, ja netiek ievērots tiesiskums, un otrādi.
- (7) Kad dalībvalstis īsteno Savienības budžetu, tostarp resursus, kas piešķirti, izmantojot Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu, kurš izveidots saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2020/2094 [(2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes (OV 2020, L 433 I, 23. lpp.)], kā arī aizdevumus un citus instrumentus, ko garantē no Savienības budžeta, neatkarīgi no to izmantotās izpildes metodes tiesiskuma ievērošana ir būtisks priekšnoteikums, lai ievērotu pareizas finanšu pārvaldības principus, kas paredzēti [LESD] 317. pantā.
- (8) Pareizu finanšu pārvaldību dalībvalstis var nodrošināt tikai tad, ja publiskās iestādes rīkojas saskaņā ar likumu, ja izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestādes efektīvi rīkojas krāpšanas gadījumos, tostarp attiecībā uz krāpšanu nodokļu jomā, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, korupciju, interešu konfliktu vai citiem likumpārkāpumiem, un ja publisko iestāžu, tostarp tiesībaizsardzības iestāžu, patvaļīgi vai nelikumīgi lēmumi var tikt pakļauti efektīvai izskatīšanai tiesā, ko veic neatkarīgas tiesas un Eiropas Savienības Tiesa.
- (9) Vienmēr būtu jāgarantē tiesu iestāžu neatkarība un objektivitāte, un izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestādēm būtu jāspēj pienācīgi veikt savas funkcijas. Tiesu iestādēm un izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestādēm būtu jāpiešķir pietiekami finanšu resursi un cilvēkresursi un jānodrošina procedūras, lai tie darbotos efektīvi un tādā veidā, kas pilnībā ievēro tiesības uz taisnīgu tiesu, tostarp, ievērojot tiesības uz aizstāvību. Galīgie spriedumi būtu efektīvi jāīsteno. Minētie nosacījumi ir vajadzīgi kā garantijas minimums pret publisko iestāžu nelikumīgiem un patvaļīgiem lēmumiem, kas varētu kaitēt Savienības finanšu interesēm.
- (10) Tiesu iestāžu neatkarība it īpaši paredz, ka attiecīgā tiesu iestāde spēj gan saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem, gan praksē pildīt savas tiesas funkcijas pilnīgi neatkarīgi, bez hierarhiska ierobežojuma vai pakļautības citai iestādei un ne no viena nepieņemot nekādus rīkojumus vai norādījumus, tādējādi tiekot aizsargāta pret ārēju iejaukšanos vai spiedienu, kas varētu apdraudēt tās locekļu neatkarīgu spriedumu un ietekmēt viņu lēmumus. Neatkarības un objektivitātes garantijas prasa, lai pastāvētu noteikumi, it īpaši attiecībā uz tiesas sastāvu un iecelšanu amatā, pienākumu ilgumu, kā arī tās locekļu noraidījuma un atsaukšanas iemesliem, lai kļūdu jebkādas pamatotas šaubas par minētās tiesas ārēju ietekmējamību un tās neitralitāti attiecībā uz iesaistītajām interesēm.

[..]

- (12) Ar LES 19. pantu, kurā ir konkretizēta LES 2. pantā izklāstītā tiesiskuma vērtība, dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā tajās jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, tostarp attiecībā uz Savienības budžeta izpildi. Tas, ka pastāv efektīva izskatīšana tiesā, kuras mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību ievērošanu, ir tiesiskuma būtība, un tam nepieciešamas neatkarīgas tiesas ([spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 32.–36. punkts]). Saglabāt tiesu neatkarību ir būtiski, kā apstiprināts [H]artas 47. panta otrajā daļā ([spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 40. un 41. punkts]). Tas jo īpaši attiecas uz tādu pasākumu, ligumu vai citu instrumentu pamatotības izskatīšanu tiesā, kas rada publiskos izdevumus vai parādus, *inter alia* saistībā ar publiskā iepirkuma procedūrām, pret kurām arī var tikt celta prasība tiesās.
- (13) Tādējādi pastāv nepārprotama saikne starp tiesiskuma ievērošanu un efektīvu Savienības budžeta izpildi saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem.
- (14) Savienība ir izstrādājusi dažādus instrumentus un procesus, kas veicina tiesiskumu un tā piemērošanu, tostarp finansiālu atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām, Eiropas tiesiskuma mehānismu un [Savienības] rezultātu apkopojumu tiesiskuma jomā, un kas nodrošina Savienības iestāžu efektīvu reakciju uz tiesiskuma pārkāpumiem, piemērojot pārkāpuma procedūras un LES 7. pantā paredzēto procedūru. Šajā regulā noteiktais mehānisms papildina šos instrumentus, aizsargājot Savienības budžetu pret tiesiskuma principu pārkāpumiem, kas ietekmē pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību.
- (15) Tiesiskuma principu pārkāpumi, jo īpaši tie, kas ietekmē publisko iestāžu pienācīgu darbību un efektīvu izskatīšanu tiesā, var nopietni kaitēt Savienības finanšu interesēm. Tādi ir atsevišķi tiesiskuma principu pārkāpumi un vēl jo vairāk tie pārkāpumi, kas ir plaši izplatīti vai kas radušies publisko iestāžu atkārtotas prakses vai bezdarbības dēļ vai šādu iestāžu pieņemto vispārīgo pasākumu dēļ.
- (16) Lai konstatētu tiesiskuma principu pārkāpumus, ir nepieciešama rūpīga kvalitatīva novērtēšana, ko veic Komisija. Minētajai novērtēšanai vajadzētu būt objektīvai un taisnīgai, un tajā būtu jāņem vērā attiecīgā informācija no pieejamiem avotiem un atzītām iestādēm, tostarp Eiropas Savienības Tiesas spriedumi, Revīzijas palātas ziņojumi, Komisijas gada ziņojums par tiesiskumu un [Savienības] rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, [OLAF] ziņojumi, attiecīgā gadījumā informācija no Eiropas Prokuratūras (EPPO) un tādu attiecīgo starptautisko organizāciju un tiklu secinājumi un ieteikumi, tostarp Eiropas Padomes struktūras, piemēram, Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupa (GRECO) un [Eiropas [Padomes] komisija “Demokrātija caur tiesībām” (Venēcijas komisija)], jo īpaši tās tiesiskas valsts kritēriju saraksts, un Eiropas Augstāko tiesu tikls un Eiropas Tiesu iestāžu padomju tikls. Komisija varētu apspriesties ar Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru un Venēcijas komisiju, ja tas vajadzīgs rūpīga kvalitatīva novērtējuma sagatavošanai.

[..]

- (18) Proporcionalitātes [samērīguma] princips būtu jāpiemēro, kad nosaka pasākumus, kas jāpieņem, jo īpaši, ņemot vērā situācijas nopietnību, laiku, kas pagājis, kopš attiecīgā rīcība ir sākusies, rīcības ilgumu un atkārtēšanos, nodomu, to, cik lielā mērā attiecīgā dalībvalsts sadarbojas, lai novērstu tiesiskuma principu pārkāpumus, un minēto pārkāpumu ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību.
- (19) Ir ļoti svarīgi, lai, pieņemot pasākumus tiesiskuma principu pārkāpumu gadījumā, tiktu pienācīgi aizsargātas galasaņēmēju un labuma guvēju likumīgās intereses. Apsverot pasākumu pieņemšanu, Komisijai būtu jāņem vērā to iespējamā ietekme uz galasaņēmējiem un labuma guvējiem. Ņemot vērā, ka dalītā pārvaldībā maksājumi, kurus Komisija veic dalībvalstīm, ir juridiski neatkarīgi no maksājumiem, ko valsts iestādes veic labuma guvējiem, šajā regulā paredzētie atbilstīgie pasākumi nebūtu jāuzskata par tādiem, kas ietekmē finansējuma pieejamību maksājumiem, ko izmaksā labuma guvējiem saskaņā ar maksājumu termiņiem, kas noteikti piemērojamajos nozaru un finanšu noteikumos. Lēmumi, kas pieņemti saskaņā ar šo regulu, un šajā regulā izklāstītie pienākumi pret galasaņēmējiem vai labuma guvējiem ir daļa no piemērojamiem Savienības tiesību aktiem attiecībā uz finansējuma īstenošanu dalītā pārvaldībā. Dalībvalstīm, uz kurām attiecas minētie pasākumi, būtu regulāri jāziņo Komisijai par savu pienākumu izpildi pret galasaņēmējiem vai labuma guvējiem. Ziņojumiem par maksājumu saistību pret labuma guvējiem izpildi, kas noteikta piemērojamajos nozaru un finanšu noteikumos, būtu jānodrošina Komisijai iespēja pārbaudīt, vai saskaņā ar šo regulu pieņemtie lēmumi nekādā veidā tieši vai netieši neietekmē maksājumus, kuri jāveic saskaņā ar piemērojamiem nozaru un finanšu noteikumiem.

Lai uzlabotu galasaņēmēju vai labuma guvēju aizsardzību, Komisijai tīmekļa vietnē vai interneta portālā būtu jāsniedz informācija un norādījumi, kā arī atbilstīgi instrumenti Komisijas informēšanai par visiem gadījumiem, kad valsts pārvaldes iestādes un dalībvalstis ir pārkāpušas juridisko pienākumu turpināt veikt maksājumus pēc pasākumu pieņemšanas, ievērojot šo regulu. Komisijai būtu jāveic šādas informācijas turpmāka pārbaude attiecībā uz to, vai ir ievēroti piemērojamie noteikumi, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 ([2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV 2021, L 231, 159. lpp.) 69. pants, 74. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 104. pants. Vajadzības gadījumā, lai nodrošinātu, ka summa, kuru valsts pārvaldes iestādēm vai dalībvalstīm ir pienākums izmaksāt, tiek faktiski izmaksāta galasaņēmējiem vai labuma guvējiem, Komisijai vajadzētu atgūt veiktos maksājumus vai attiecīgā gadījumā veikt finanšu korekciju, samazinot Savienības atbalstu programmai saskaņā ar piemērojamiem nozaru un finanšu noteikumiem.

- (20) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai un ņemot vērā to pasākumu finansiālo seku nozīmīgumu, kas tiek pieņemti, ievērojot šo regulu, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Padomei, kurai būtu jārikojas, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu.

[..]

(26) Pasākumu pieņemšanas un atcelšanas procedūrā būtu jāievēro tādi principi kā objektivitāte, nediskriminācija un vienlīdzīga attieksme pret dalībvalstīm, un tā būtu jāveic saskaņā ar neitrālu un faktos balstītu pieeju. Ja attiecīgā dalībvalsts izņēmuma kārtā uzskata, ka ir nopietni pārkāpti minētie principi, tā var lūgt Eiropadomes priekšsēdētāju nodot šo jautājumu izskatīšanai nākamajā Eiropadomē. Šādos izņēmuma gadījumos lēmums par pasākumiem nebūtu jāpieņem, kamēr Eiropadome nav apspriedusi šo jautājumu. Šis process parasti nav ilgāks par trim mēnešiem pēc tam, kad Komisija ir iesniegusi priekšlikumu Padomei.”

19 Apstrīdētās regulas 1. pantā ir noteikts:

“Šī regula paredz noteikumus, kas ir nepieciešami Savienības budžeta aizsardzībai, ja dalībvalstīs tiek pārkāpti tiesiskuma principi.”

20 Atbilstoši šīs regulas 2. pantam:

“Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

a) “tiesiskums” attiecas uz Savienības vērtību, kas noteikta LES 2. pantā. Tas ietver šādus principus – likumību, kas nozīmē pārredzamu, pārskatatbildīgu, demokrātisku un plurālistisku likumdošanas procesu; juridisko noteiktību [tiesisko drošību]; izpildvaras patvaļīguma aizliegumu; efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, tostarp tiesu iestāžu pieejamību, ko nodrošina neatkarīgas un objektīvas tiesas, arī attiecībā uz pamattiesībām; varas dalīšanu; un nediskriminēšanu un vienlīdzību likuma priekšā. Tiesiskums ir jāsaprot tā, ka tiek ņemtas vērā arī pārējās Savienības vērtības un principi, kas noteikti LES 2. pantā;

b) “valsts pārvaldes iestāde” ir publiskā iestāde jebkurā valdības līmenī, tostarp valsts, reģionālās un vietējās iestādes, kā arī dalībvalstu organizācijas [Finanšu regulas]) 2. panta 42. punkta nozīmē.”

21 Apstrīdētās regulas 3. pantā “Tiesiskuma principu pārkāpumi” ir paredzēts:

“Šajā regulā uz tiesiskuma principu pārkāpumiem var norādīt:

a) tiesu iestāžu neatkarības apdraudēšana;

b) publisko iestāžu, tostarp tiesībaizsardzības iestāžu, patvaļīgu vai nelikumīgu lēmumu nenovēršana, nelabošana vai nesodišana par tiem, finanšu resursu un cilvēkresursu aizturēšana, kas ietekmē to pienācīgu darbību, vai interešu konfliktu neesības nenodrošināšana;

c) tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamības un efektivitātes ierobežošana, tostarp ar ierobežojošiem procesuāliem noteikumiem, un spriedumu neīstenošana vai tiesību aktu pārkāpumu efektīvas izmeklēšanas, kriminālvajāšanas vai sodīšanas ierobežošana.”

22 Šīs regulas 4. pantā “Pasākumu pieņemšanas nosacījumi” ir noteikts:

“1. Ja saskaņā ar 6. pantu tiek konstatēts, ka tiesiskuma principu pārkāpumi dalībvalstī pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību, tiek veikti atbilstīgi pasākumi.

2. Šajā regulā tiesiskuma principu pārkāpumi attiecas uz vienu vai vairākiem šādiem aspektiem:
- a) to iestāžu pienācīga darbība, kuras īsteno Savienības budžetu, tostarp aizdevumus un citus instrumentus, ko garantē no Savienības budžeta, jo īpaši saistībā ar publisko iepirkumu vai dotāciju piešķiršanas procedūrām;
  - b) to iestāžu pienācīga darbība, kuras veic finanšu kontroli, uzraudzību un revīziju, un efektīvu un pārredzamu finanšu pārvaldības un pārskatatbildības sistēmu pienācīga darbība;
  - c) izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestāžu pienācīga darbība, tām veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par krāpšanu, tostarp izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, korupciju vai citiem Savienības tiesību aktu pārkāpumiem saistībā ar Savienības budžeta izpildi vai Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību;
  - d) šā punkta a), b) un c) apakšpunktā minēto iestāžu darbību vai bezdarbības efektīva izskatīšana tiesā, ko veic neatkarīgas tiesas;
  - e) krāpšanas, tostarp izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, korupcijas vai citu Savienības tiesību aktu pārkāpumu saistībā ar Savienības budžeta izpildi vai Savienības finanšu interešu aizsardzību novēršana un sodīšana par tiem, un efektīvu un atturošu sodu piemērošana saņēmējiem, ko veic valsts tiesas vai administratīvās iestādes;
  - f) nepamatoti izmaksāto līdzekļu atgūšana;
  - g) efektīva un savlaicīga sadarbība ar *OLAF* un – ar nosacījumu, ka piedalās attiecīgā dalībvalsts, – *EPPO* izmeklēšanā vai kriminālvajāšanā saskaņā ar piemērojamajiem Savienības aktiem, ievērojot lojālas sadarbības principu; vai
  - h) citas situācijas vai iestāžu rīcība, kas attiecas uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību.”
- 23 Minētās regulas 5. panta “Savienības budžeta aizsardzības pasākumi” 1.–4. punktā ir paredzēts:
- “1. Ar noteikumu, ka ir izpildīti šīs regulas 4. pantā izklāstītie nosacījumi, saskaņā ar šīs regulas 6. pantā paredzēto procedūru var pieņemt vienu vai vairākus šādus atbilstīgus pasākumus:
- a) ja Komisija izpilda Savienības budžetu tiešā vai netiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktu un ja valsts pārvaldes iestāde ir saņēmēja:
    - i) maksājumu vai juridisko saistību izpildes apturēšana vai juridisko saistību izbeigšana saskaņā ar Finanšu regulas 131. panta 3. punktu;
    - ii) aizliegums uzņemties jaunas juridiskas saistības;
    - iii) maksājumu izmaksas pilnīga vai daļēja apturēšana vai no Savienības budžeta garantēto aizdevumu pirmstermiņa atmaksāšana;
    - iv) tādu ekonomisko priekšrocību apturēšana vai samazināšana, kuras izriet no instrumenta, kas garantēts no Savienības budžeta;
    - v) aizliegums slēgt jaunus nolīgumus par aizdevumiem vai citiem instrumentiem, ko garantē no Savienības budžeta;
  - b) ja Komisija Savienības budžetu izpilda dalītajā pārvaldībā kopā ar dalībvalstīm, ievērojot Finanšu regulas 62. panta 1. punkta b) apakšpunktu:

- i) vienas vai vairāku programmu apstiprinājuma apturēšana vai apturēšanas grozīšana;
- ii) saistību apturēšana;
- iii) saistību samazināšana, tostarp, izmantojot finanšu korekcijas vai pārvietojumus uz citām izdevumu programmām;
- iv) priekšfinansējuma samazināšana;
- v) maksājumu termiņu pārtraukšana;
- vi) maksājumu apturēšana.

2. Ja vien lēmumā, ar kuru pieņem pasākumus, nav noteikts citādi, atbilstīgu pasākumu noteikšana neskar 1. punkta a) apakšpunktā minētos valsts pārvaldes iestāžu pienākumus vai 1. punkta b) apakšpunktā minētos dalībvalstu pienākumus īstenot programmu vai fondu, kuru skar attiecīgais pasākums, un jo īpaši pienākumus pret galasaņēmējiem vai labuma guvējiem, tostarp pienākumu veikt maksājumus saskaņā ar šo regulu un piemērojamiem nozaru vai finanšu noteikumiem. Īstenojot Savienības līdzekļus dalītā pārvaldībā, dalībvalstis, uz kurām attiecas pasākumi, kas pieņemti, ievērojot šo regulu, reizi trijos mēnešos pēc minēto pasākumu pieņemšanas ziņo Komisijai par to, kā tās ievēro minētos pienākumus.

Komisija pārbauda, vai piemērojamie tiesību akti ir ievēroti, un vajadzības gadījumā veic visus atbilstīgos Savienības budžeta aizsardzības pasākumus saskaņā ar nozaru un finanšu noteikumiem.

3. Veiktie pasākumi ir samērīgi. Tos nosaka, ņemot vērā tiesiskuma principu pārkāpumu faktisko vai iespējamo ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interesēm. Pienācīgi ņem vērā tiesiskuma principu pārkāpumu raksturu, ilgumu, smagumu un apmēru. Pasākumi, ciktāl iespējams, ir vērsti uz Savienības darbībām, ko skāruši pārkāpumi.

4. Komisija, izmantojot tīmekļa vietni vai interneta portālu, galasaņēmēju vai labuma guvēju vajadzībām sniedz informāciju un norādījumus par 2. punktā noteiktajiem dalībvalstu pienākumiem. Komisija tajā pašā tīmekļa vietnē vai interneta portālā arī nodrošina galasaņēmējiem vai labuma guvējiem atbilstīgus instrumentus Komisijas informēšanai par jebkādiem šo pienākumu pārkāpumiem, kas, pēc galasaņēmēju vai labuma guvēju domām, tos tieši ietekmē. Šo punktu piemēro tā, lai nodrošinātu to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2019/1937 [(2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (OV 2019, L 305, 17. lpp.)] noteiktajiem principiem. Informācijai, ko galasaņēmēji vai labuma guvēji sniedz saskaņā ar šo punktu, pievieno apliecinājumu par to, ka attiecīgais galasaņēmējs vai labuma guvējs ir iesniedzis attiecīgās dalībvalsts attiecīgajai iestādei oficiālu sūdzību.”

24 Saskaņā ar šīs pašas regulas 6. pantu “Procedūra”:

“1. Ja Komisija konstatē, ka ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka ir izpildīti 4. pantā izklāstītie nosacījumi, tā, ja vien tā neuzskata, ka citas Savienības tiesību aktos noteiktās procedūras tai ļautu efektīvāk aizsargāt Savienības budžetu, attiecīgajai dalībvalstij nosūta rakstisku paziņojumu, kurā norāda faktiskos elementus un konkrēto pamatojumu, uz ko tā ir balstījusi savus konstatējumus. Komisija nekavējoties informē Eiropas Parlamentu un Padomi par šādiem paziņojumiem un to saturu.

2. Ņemot vērā informāciju, kas saņemta, ievērojot 1. punktu, Eiropas Parlaments var aicināt Komisiju uz strukturētu dialogu par tās konstatējumiem.

3. Novērtējot to, vai ir izpildīti 4. pantā izklāstītie nosacījumi, Komisija ņem vērā attiecīgo informāciju no pieejamiem avotiem, tostarp Savienības iestāžu, citu attiecīgo starptautisko organizāciju un citu atzīto iestāžu lēmumus, secinājumus un ieteikumus.

4. Gan pirms, gan pēc rakstiskā paziņojuma nosūtīšanas saskaņā ar 1. punktu Komisija var pieprasīt jebkādu papildu informāciju, kas tai vajadzīga, lai veiktu 3. punktā minēto novērtēšanu.

5. Attiecīgā dalībvalsts sniedz vajadzīgo informāciju un tā var sniegt apsvērumus par 1. punktā minētajā paziņojumā izklāstītajiem konstatējumiem Komisijas noteiktā termiņā, kas ilgst vismaz vienu mēnesi, bet nepārsniedz trīs mēnešus no konstatējumu paziņošanas dienas. Savos apsvērumos dalībvalsts var ierosināt pieņemt korektīvus pasākumus, lai reaģētu uz Komisijas paziņojumā konstatēto.

6. Lemjot par to, vai iesniegt priekšlikumu īstenošanas lēmumam par atbilstīgajiem pasākumiem, Komisija ņem vērā saņemto informāciju un visus attiecīgās dalībvalsts sniegtos apsvērumus, kā arī jebkādu ierosināto korektīvo pasākumu piemērotību. Komisija novērtēšanu veic orientējoši viena mēneša laikā no jebkādas informācijas no attiecīgās dalībvalsts vai tās apsvērumu saņemšanas vai, ja nav saņemta nedz informācija, nedz apsvērumi, no termiņa, kas noteikts saskaņā ar 5. punktu, beigām un jebkurā gadījumā saprātīgā termiņā.

7. Ja Komisija plāno iesniegt priekšlikumu saskaņā ar 9. punktu, tā iepriekš dod dalībvalstij iespēju viena mēneša laikā iesniegt savus apsvērumus, jo īpaši par paredzēto pasākumu samērīgumu.

8. Komisija, izvērtējot pasākumu, ko plānots noteikt, samērīgumu, ņem vērā 3. punktā minēto informāciju un ieteikumus.

9. Ja Komisija uzskata, ka 4. panta nosacījumi ir izpildīti un korektīvi pasākumi, ko dalībvalsts ierosinājusi saskaņā ar 5. punktu (ja tādi ir ierosināti), pienācīgi nenovērš Komisijas paziņojumā minētos konstatējumus, tā viena mēneša laikā pēc dalībvalsts apsvērumu saņemšanas vai, ja apsvērumi nav sniegti, bez liekas kavēšanās un jebkurā gadījumā viena mēneša laikā pēc 7. punktā noteiktā termiņa iesniedz Padomei priekšlikumu īstenošanas lēmumam par atbilstīgajiem pasākumiem. Priekšlikumā izklāsta konkrēto pamatojumu un pierādījumus, uz kuriem Komisija balstījusi savus konstatējumus.

10. Padome pieņem šā panta 9. punktā minēto īstenošanas lēmumu viena mēneša laikā pēc Komisijas priekšlikuma saņemšanas. Ārkārtas apstākļu gadījumā minētā īstenošanas lēmuma pieņemšanas termiņu var pagarināt par ne vairāk kā diviem mēnešiem. Lai nodrošinātu savlaicīgu lēmuma pieņemšanu, Komisija, ja tā uzskata to par lietderīgu, izmanto savas tiesības saskaņā ar LESD 237. pantu.

11. Padome, lemjot ar kvalificētu balsu vairākumu, var grozīt Komisijas priekšlikumu un pieņemt grozīto tekstu ar īstenošanas lēmumu.”

25 Apstrīdētās regulas 7. panta “Pasākumu atcelšana” 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. Attiecīgā dalībvalsts var jebkurā laikā pieņemt jaunus korektīvus pasākumus un iesniegt Komisijai rakstisku paziņojumu, kurā ietverti pierādījumi, lai parādītu, ka 4. panta nosacījumi vairs nav izpildīti.

2. Pēc attiecīgās dalībvalsts lūguma vai pēc savas iniciatīvas un ne vēlāk kā vienu gadu pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi pasākumus, Komisija atkārtoti izvērtē situāciju attiecīgajā dalībvalstī, ņemot vērā visus attiecīgās dalībvalsts iesniegtos pierādījumus, kā arī jebkādu jaunu attiecīgās dalībvalsts pieņemtu korektīvu pasākumu piemērotību.

Ja Komisija uzskata, ka 4. panta nosacījumi vairs nav izpildīti, tā iesniedz Padomei priekšlikumu īstenošanas lēmumam, ar ko atceļ pieņemtos pasākumus.

Ja Komisija uzskata, ka situācija, kuras dēļ tika pieņemti pasākumi, ir daļēji novērsta, tā iesniedz Padomei priekšlikumu īstenošanas lēmumam, ar ko pielāgo pieņemtos pasākumus.

Ja Komisija uzskata, ka situācija, kuras dēļ tika pieņemti pasākumi, nav novērsta, tā attiecīgajai dalībvalstij nosūta pamatotu lēmumu un par to informē Padomi.

Ja attiecīgā dalībvalsts iesniedz rakstisku paziņojumu saskaņā ar 1. punktu, Komisija iesniedz priekšlikumu vai pieņem lēmumu viena mēneša laikā pēc minētā paziņojuma saņemšanas. Pienācīgi pamatotos gadījumos šo laikposmu var pagarināt, un tādā gadījumā Komisija nekavējoties informē attiecīgo dalībvalsti par pagarinājuma iemesliem.

Attiecīgā gadījumā pēc analogijas piemēro procedūru, kas izklāstīta 6. panta 3., 4., 5., 6., 9., 10. un 11. punktā.”

III. Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā

26 Ungārijas prasījumi Tiesai ir šādi:

- galvenokārt – atcelt apstrīdēto regulu;
- pakārtoti – atcelt šīs regulas 4. panta 1. punktu un 2. punkta h) apakšpunktu, 5. panta 2. punktu un 3. punkta priekšpēdējo un pēdējo teikumu, kā arī 6. panta 3. un 8. punktu; un
- piespriest Parlamentam un Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

27 Turklāt Ungārija atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 16. panta trešajai daļai lūdz Tiesu izspriest šo lietu virspalātā.

28 Parlaments un Padome lūdz Tiesu noraidīt prasību un piespriest Ungārijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

29 Ar 2021. gada 12. maija prasības pieteikumu Parlaments lūdza izskatīt šo lietu paātrinātā tiesvedībā, kas paredzēta Tiesas Reglamenta 133. pantā. Šī pieteikuma pamatojumam Parlaments norādīja, ka apstrīdētās regulas pieņemšana bija būtisks politisks nosacījums, lai tas apstiprinātu Padomes Regulu (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV 2020, L 433 I, 11. lpp.), un ka, ņemot vērā ekonomisko steidzamību, līdzekļi, kas pieejami saskaņā ar Covid-19 atveseļošanas plānu *Next Generation EU*, būs jānodod dalībvalstu rīcībā ļoti īsos termiņos. Šajā ziņā tas tostarp precizēja, ka saskaņā ar Regulas 2020/2094 3. panta 4. punktu vismaz 60 % juridisko saistību jānoslēdz vēlākais līdz 2022. gada 31. decembrim un ka visas juridiskās saistības jānoslēdz vēlākais līdz 2023. gada 31. decembrim. Turklāt Parlaments uzsvēra, ka pēc Padomes Lēmuma (ES, Euratom) 2020/2053

(2020. gada 14. decembris) par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu un ar ko atceļ Lēmumu 2014/335/ES, Euratom (OV 2020, L 424, 1. lpp.) stāšanās spēkā Komisija jau 2022. gada vasarā sāks savus aizņēmumus kapitāla tirgos, lai finansētu iepriekš minēto atveseļošanās plānu. Parlaments uzskata, ka ārkārtīgi lielu līdzekļu aizņemšanās un darišana par pieejamiem ļoti īsos termiņos nenovēršami radīs ietekmi uz Savienības budžetu, kura aizsardzībai ir paredzēta apstrīdētā regula. Šāda aizsardzība esot būtiska, jo nespēja efektīvi aizsargāt šo budžetu varētu radīt negatīvas sekas, it īpaši ilgtermiņa solidaritātei Savienībā.

- 30 Reglamenta 133. panta 1. punktā ir paredzēts, ka pēc prasītāja vai atbildētāja pieteikuma Tiesas priekšsēdētājs pēc pretējās puses, tiesneša referenta un ģenerāladvokāta uzklaušanās var pieņemt lēmumu lietu izskatīt paātrinātā tiesvedībā, ja lietas apstākļi prasa to izskatīt īsā termiņā.
- 31 Šajā gadījumā 2021. gada 9. jūnijā Tiesas priekšsēdētājs, uzklaušījis pārējās puses, tiesnesi referentu un ģenerāladvokātu, nolēma apmierināt šo pieteikumu. Šis lēmums tika pamatots ar šīs lietas fundamentālo nozīmi Savienības tiesību sistēmā, it īpaši, ciktāl tā attiecas uz Savienības pilnvarām aizsargāt savu budžetu un savas finanšu intereses pret ietekmi, kas var izrietēt no LES 2. pantā ietvertu vērtību pārkāpumiem.
- 32 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2021. gada 25. jūnija lēmumu Beļģijas Karalistei, Dānijas Karalistei, Vācijas Federatīvajai Republikai, Īrijai, Spānijas Karalistei, Francijas Republikai, Luksemburgas Lielhercogistei, Nīderlandes Karalistei, Somijas Republikai, Zviedrijas Karalistei un Komisijai tika atļauts iestāties lietā Parlamenta un Padomes prasījumu atbalstam.
- 33 Ar Tiesas priekšsēdētāja tās pašas dienas lēmumu Polijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Ungārijas prasījumu atbalstam.
- 34 Ar 2021. gada 11. maija prasības pieteikumu Padome lūdza Tiesu neņemt vērā Ungārijas prasības pieteikuma un tā pielikumu, īpaši A.3. pielikuma, daļas, kurās ir atsauce uz Padomes Juridiskā dienesta 2018. gada 25. oktobra Atzinumu Nr. 13593/18 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Savienības budžeta aizsardzību vispārēju trūkumu gadījumā saistībā ar tiesiskumu dalībvalstī (COM(2018) 324 *final*), kas ir apstrīdētās regulas pamatā (turpmāk tekstā – “juridiskais atzinums Nr. 13593/18”), vai kurās ir atkārtots šī juridiskā atzinuma saturs vai pamatojums. 2021. gada 29. jūnijā Tiesa nolēma par šo lūgumu lemt spriedumā, izskatot lietu pēc būtības.
- 35 2021. gada 7. septembrī, uzskatot, ka šī lieta ir ārkārtīgi svarīga, Tiesa pēc ģenerāladvokāta uzklaušanās nolēma saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 16. panta pēdējo daļu nodot lietu plēnumam.

IV. Par lūgumu neņemt vērā dažas Ungārijas prasības pieteikuma un tā A.3. pielikuma daļas

A. Lietas dalībnieku argumenti

- 36 Lai pamatotu lūgumu neņemt vērā Ungārijas prasības pieteikuma 21., 22., 164. un 166. punktu, kā arī tā A.3. pielikumu, ciktāl tajos ir atsauce uz juridisko atzinumu Nr. 13593/18, atkārtojot tā saturu vai atspoguļojot tā analīzi, Padome apgalvo, ka šis juridiskais atzinums ir iekšējs neklasificēts dokuments ar marķējumu “*LIMITE*”. Tādējādi uz to attiecoties dienesta noslēpums un tā iesniegšana tiesā esot pakļauta nosacījumiem, kas paredzēti tostarp Padomes reglamenta 6. panta 2. punktā, kā arī pamatnostādņu Padomes iekšējo dokumentu apstrādei 20. un 21. punktā.

- 37 Saskaņā ar šī reglamenta 6. panta 2. punktu vienīgi Padome vai *Coreper* var atļaut izmantošanai tiesā iesniegt tādu Padomes dokumentu kopiju vai izrakstu, kuri nav vēl kļuvuši publiski pieejami saskaņā ar Savienības tiesību noteikumiem par publisku piekļuvi dokumentiem. Turklāt saskaņā ar šo pamatnostādņu 20. un 21. punktu "*LIMITE*" dokumentu nedrīkst publiskot, izņemot gadījumus, kad šādu lēmumu ir pieņēmuši pienācīgi pilnvaroti Padomes ierēdņi, dalībvalsts valsts pārvalde, konsultējoties ar PGS, vai – attiecīgā gadījumā – Padome saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001 un Padomes reglamentu.
- 38 Tomēr šajā gadījumā Padome saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001 līdz šim brīdim esot publiskojuši vienīgi pirmos astoņus juridiskā atzinuma Nr. 13593/18 punktus un neesot arī atļāvusi Ungārijai to iesniegt šajā tiesvedībā.
- 39 Saskaņā ar Tiesas un Vispārējās tiesas pastāvīgo judikatūru, ja tiktu pieļauts, ka tiesvedībā Tiesā varētu iesniegt šādus iekšējus dokumentus, ja attiecīgā iestāde nav atļāvusi tos iesniegt un to nav uzdevusi veikt šī tiesa, tas būtu pretēji sabiedrības interesēm, kuras paredz, ka iestādes var saņemt savu juridisko dienestu pilnīgi neatkarīgi sniegtus atzinumus.
- 40 Padome norāda – ja tā ir sniegusi tikai daļēju piekļuvi juridiskajam atzinumam Nr. 13593/18 saistībā ar pieteikumiem, kas pamatoti ar Regulu Nr. 1049/2001, tad tas ir noticis it īpaši riska dēļ, ka strīdā par apstrīdētās regulas spēkā esamību prasītājs varētu to konfrontēt ar argumentiem, ko minētajā juridiskajā atzinumā izteicis tās pašas juridiskais dienests, pārkāpjot tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un pušu procesuālo tiesību vienlīdzības tiesvedībā prasības. Turklāt šie riski esot realizējušies līdz ar šīs prasības celšanu.
- 41 Papildus Padome uzskata, ka Ungārija, pamatojoties uz šiem argumentiem, vienmēr ir balsojusi par labu lēmumiem, ar kuriem sabiedrībai ir atteikta piekļuve juridiskajam atzinumam Nr. 13593/18. Ja šī dalībvalsts būtu vēlējusies, lai šis juridiskais atzinums tiek publiskots, tai būtu bijis jāiesniedz šāds lūgums saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001 vai jādūdz atļauja saskaņā ar Padomes reglamentu un pamatnostādņēm Padomes iekšējo dokumentu apstrādei.
- 42 Padome apgalvo, ka tad, ja Ungārijai šajā lietā būtu atļauts izmantot juridisko atzinumu Nr. 13593/18, lai gan tā nav ievērojusi šim nolūkam paredzēto procedūru, un šis jautājums nav ticis pakļauts efektīvai pārbaudei tiesā, tiktu apietas Regulā Nr. 1049/2001 un Padomes reglamentā paredzētās procedūras. Šajā ziņā tā atgādina Tiesas pastāvīgo judikatūru, kurā ir apmierināti iestāžu lūgumi izņemt to iekšējos dokumentus no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, ja tās nav atļāvušas tos iesniegt Tiesā, un uzskata, ka no tās izriet, ka juridisko atzinumu Nr. 13593/18 nevar izmantot šajā lietā.
- 43 Turklāt Padome apgalvo, ka tad, ja juridiskā atzinuma Nr. 13593/18 iesniegšana šajā tiesvedībā tiktu atļauta, tai būtu pienākums Savienības tiesā sniegt vērtējumu par atzinumu, kas paredzēts iekšējai lietošanai un ko tās juridiskais dienests ir sniedzis apstrīdētās regulas izstrādes gaitā, un tas pārkāptu tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu prasības un ietekmētu Padomes iespējas saņemt atklātus, objektīvus un pilnīgus atzinumus.
- 44 Visbeidzot, saskaņā ar Tiesas judikatūru faktam, ka juridiskais atzinums Nr. 13593/18 ir publiskots bez Padomes atļaujas preses organizācijas interneta vietnē un ka tā saturs tādējādi tika atklāts sabiedrībai, neesot nozīmes saistībā ar šiem apsvērumiem. Turklāt Padomei un Savienības iestādēm radītais kaitējums, kas izrietētu no šī juridiskā atzinuma neatļautas izmantošanas šajā tiesvedībā, būtiski pārsniegtu kaitējumu, kas nodarīts ar minētā juridiskā atzinuma publicēšanu

presē. Proti, atļaujot Ungārijai pamatoties uz šo juridisko atzinumu, tiktu apdraudētas sabiedrības intereses, kuras paredz, ka iestādes var saņemt savu juridisko dienestu pilnīgi neatkarīgi sniegtus atzinumus, un tiktu apdraudēta šo interešu aizsardzībai paredzēto procedūru efektivitāte.

45 Ungārija apstrīd Padomes argumentāciju.

B. Tiesas vērtējums

- 46 Savā argumentācijā Padome būtībā norāda, ka Ungārija, prasības pieteikuma 21., 22., 164. un 166. punktā un A.3 pielikumā iekļaujot atsauces uz juridisko atzinumu Nr. 13593/18 un tā satura analīzi, pirmkārt, esot pārkāpusi Padomes reglamenta 6. panta 2. punktu, otrkārt, tā esot pārkāpusi pamatnostādņu Padomes iekšējo dokumentu apstrādei 20. un 21. punktu, treškārt, neesot ievērojusi Regulu Nr. 1049/2001, ceturtkārt, neesot ievērojusi sabiedrības intereses, kuras paredz, ka Padome var saņemt savu juridisko dienestu pilnīgi neatkarīgi sniegtus atzinumus, un, piektkārt, esot nostādījusi Padomi situācijā, kurā tā varētu būt spiesta pamatlietā izteikt viedokli par sava juridiskā dienesta analīzi, tādējādi pārkāpjot pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu.
- 47 Attiecībā uz apgalvojumu par Padomes reglamenta 6. panta 2. punkta pārkāpumu jāatgādina, ka saskaņā ar šo tiesību normu “Padome vai *Coreper* var atļaut izmantošanai tiesā iesniegt tādu Padomes dokumentu kopiju vai izrakstu, kuri nav vēl darīti publiski pieejami”.
- 48 Šajā ziņā vispirms jākonstatē, ka prasības pieteikumā un tā A.3. pielikumā ir atsauce uz citiem juridiskā atzinuma Nr. 13593/18 punktiem papildus tiem astoņiem punktiem, kurus Padome ir publiskojusi, piemērojot Regulu Nr. 1049/2001, turklāt Ungārija nav lūgusi Padomei atļauju iesniegt tiesā šī juridiskā atzinuma kopiju vai izrakstu un, visbeidzot, šī dalībvalsts savam prasības pieteikumam nav pievienojusi minētā juridiskā atzinuma kopiju.
- 49 Tāpēc jānosaka, vai, tā kā Ungārija prasības pieteikumā un tā A.3. pielikumā ir atsaukusies uz juridiskā atzinuma Nr. 13593/18 daļām, ir jāuzskata, ka tā ir iesniegusi tiesā izrakstu no šā atzinuma Padomes reglamenta 6. panta 2. punkta izpratnē.
- 50 Šajā ziņā jānorāda, ka prasības pieteikuma 22. un 164. punktā, kā arī A.3. pielikuma otrajā līdz septītajā un devītajā daļā ir ietverta pašas Ungārijas argumentācija, kas, kā šī dalībvalsts apgalvo, atspoguļojot šajā juridiskajā atzinumā veikto analīzi, savukārt prasības pieteikuma 21. un 166. punktā joprojām Ungārijas pašas argumentācijas ietvaros ir ietvertas vienkāršas atsauces uz minēto juridisko atzinumu. Tādējādi šādus argumentus, kas papildināti ar vienkāršiem apgalvojumiem par atbilstību juridiskajam atzinumam Nr. 13593/18 un atsaucēm uz to – kuru pareizību Padome turklāt apstrīd –, nevar uzskatīt par izrakstiem no šī juridiskā atzinuma.
- 51 Turpretī jāuzskata, ka prasības pieteikuma A.3 pielikums, ciktāl tā ceturtajā daļā ir minēts juridiskais atzinums Nr. 13593/18, ietver šī juridiskā atzinuma “izrakstu” Padomes reglamenta 6. panta 2. punkta izpratnē. Turklāt šādu izrakstu iekļaušana procesuālā dokumenta pielikumā atbilstoši šai tiesību normai jā kvalificē kā “iesniegšana tiesā”.
- 52 Tātad Ungārijai principā saskaņā ar Padomes reglamenta 6. panta 2. punktu bija jāsaņem Padomes atļauja, lai tā varētu Tiesā iesniegt izrakstus no prasības pieteikuma A.3. pielikumā minētā juridiskā atzinuma Nr. 13593/18.

- 53 Šajā ziņā, kā norāda Padome, no Tiesas pastāvīgās judikatūras, protams, izriet, ka pieļaut, ka tiesvedībā Tiesā varētu iesniegt šādus iekšējus dokumentus, ja attiecīgā iestāde nav atļāvusi tos iesniegt un to nav uzdevusi šī tiesa, būtu pretēji sabiedrības interesēm, kuras paredz, ka iestādes var saņemt savu juridisko dienestu pilnīgi neatkarīgi sniegtus atzinumus (rikojums, 2019. gada 14. maijs, Ungārija/Parlaments, C-650/18, nav publicēts, EU:C:2019:438, 8. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedums, 2020. gada 31. janvāris, Slovēnija/Horvātija, C-457/18, EU:C:2020:65, 66. punkts).
- 54 Faktiski, neatļauti iesniedzot šādu juridisko atzinumu, prasītāja, kā to norāda Padome, tiesvedībā, kas attiecas uz apstrīdētā akta spēkā esamību, konfrontē attiecīgo iestādi ar atzinumu, ko sniedzis tās juridiskais dienests šī tiesību akta izstrādāšanas laikā. Principā, ja tiktu apstiprināts, ka šī prasītāja var pievienot lietas materiāliem iestādes juridisko atzinumu, kura publiskošanu šī iestāde nav atļāvusi, tas būtu pretrunā lietas taisnīgas izskatīšanas prasībām un būtu līdzvērtīgi Regulā Nr. 1049/2001 paredzētās piekļuves šādam dokumentam pieprasīšanas procedūras apiešanai (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2019. gada 14. maijs, Ungārija/Parlaments, C-650/18, nav publicēts, EU:C:2019:438, 14. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedumu, 2020. gada 31. janvāris, Slovēnija/Horvātija, C-457/18, EU:C:2020:65, 68. punkts).
- 55 Tomēr jāņem vērā pārskatāmības princips, kas paredzēts LES 1. panta otrajā daļā un 10. panta 3. punktā, kā arī LESD 15. panta 1. punktā un 298. panta 1. punktā, kas tostarp ļauj nodrošināt lielāku pārvaldes sistēmas legītimitāti un efektivitāti demokrātiskā iekārtā, kā arī nosaka tai lielāku atbildību pilsoņu priekšā (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2019. gada 14. maijs, Ungārija/Parlaments, C-650/18, nav publicēts, EU:C:2019:438, 13. punkts un tajā minētā judikatūra). Pieļaujot, ka atšķirības starp vairākām nostājām tiek atklāti apspriestas, pārskatāmība tostarp palielina pilsoņu uzticēšanos (spriedums, 2018. gada 4. septembris, *ClientEarth*/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 56 Ir taisnība, ka pārskatāmības princips tikai izņēmuma kārtā var pamatot iestādes dokumenta, kurš nav darīts pieejams sabiedrībai un kurā ietverts juridisks atzinums, publiskošanu tiesvedības ietvaros. Tādēļ Tiesa ir nospriedusi, ka dokumenta, kurā ietverts iestādes juridiskais atzinums, saglabāšanu lietas materiālos nepamato nekādas sevišķas sabiedrības intereses, ja, pirmkārt, šis juridiskais atzinums neattiecas uz likumdošanas procedūru, attiecībā uz kuru tiek prasīta lielāka pārskatāmība, un, otrkārt, ja interesi šajā saglabāšanā veido vienīgi attiecīgās dalībvalsts iespēja atsaukties uz minēto juridisko atzinumu strīdā. Tiesa uzskata, ka šāda juridiskā atzinuma iesniegšanu, šķiet, nosaka paša prasītāja intereses pamatot savu argumentāciju, nevis kādas sevišķi svarīgas sabiedrības intereses, piemēram, publiskot procedūru, kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais akts (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2019. gada 14. maijs, Ungārija/Parlaments, C-650/18, nav publicēts, EU:C:2019:438, 18. punkts, un spriedumu, 2020. gada 31. janvāris, Slovēnija/Horvātija, C-457/18, EU:C:2020:65, 71. punkts).
- 57 Šajā lietā jākonstatē, ka atšķirībā no lietām, kurās tika pasludināti iepriekšējā punktā minētie spriedumi, juridiskais atzinums Nr. 13593/18 attiecas uz likumdošanas procedūru.
- 58 Šajā ziņā Tiesa ir uzskatījusi, ka tādu dokumentu publiskošana, kuros ietverts iestādes juridiskā dienesta atzinums par juridiskajiem jautājumiem, kas radušies debatēs par likumdošanas iniciatīvām, var palielināt likumdošanas procesa pārskatāmību un atklātumu un pastiprināt Eiropas pilsoņu tiesības pārbaudīt likumdošanas akta pamatā esošo informāciju. No tā Tiesa secināja, ka nepastāv vispārēja nepieciešamība nodrošināt Padomes juridiskā dienesta atzinumu

par likumdošanas procesu konfidencialitāti un ka Regulā Nr. 1049/2001 principā ir noteikts pienākums tos publiskot (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, Zviedrija un *Turco* /Padome, C-39/05 P un C-52/05 P, EU:C:2008:374, 67., kā arī 68. punkts).

- 59 Tieši pārskatāmība šajā ziņā, dodot iespēju atklāti apspriest dažādu viedokļu atšķirības, veicina šaubu samazināšanu pilsoņu apziņā ne vien par atsevišķa tiesību akta tiesiskumu, bet arī par likumdošanas procesa tiesiskumu kopumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, Zviedrija un *Turco*/Padome, C-39/05 P un C-52/05 P, EU:C:2008:374, 59. punkts) un ļauj nostiprināt demokrātijas un pamattiesību ievērošanas principus, kas ir noteikti LES 6. pantā un Hartā, kā tas atgādināts Regulas Nr. 1049/2001 2. apsvērumā.
- 60 Tomēr šī pārskatāmība nerada šķērsli tam, ka, pamatojoties uz juridisko atzinumu aizsardzību, var atteikt publiskot konkrētu juridisko atzinumu, kurš sagatavots noteikta likumdošanas procesa kontekstā, bet kuram ir īpaši jutīgs raksturs vai īpaši plašs tvērums, kas pārsniedz konkrētā likumdošanas procesa robežas, tomēr šādā gadījumā attiecīgajai iestādei atteikums ir detalizēti jāpamato (spriedums, 2008. gada 1. jūlijs, Zviedrija un *Turco*/Padome, C-39/05 P un C-52/05 P, EU:C:2008:374, 69. punkts).
- 61 Šajā lietā, kā ģenerālvokāts norādījis secinājumā 70.–72. punktā, Padome nav pierādījusi, ka juridiskajam atzinumam Nr. 13593/18 būtu īpaši jutīgs raksturs vai īpaši plašs tvērums, kas pārsniegtu ar to saistītā likumdošanas procesa robežas.
- 62 Tādējādi nedz Padomes reglamenta 6. panta 2. punkts, nedz šī sprieduma 53. punktā atgādinātā judikatūra neliedz Ungārijai šo juridisko atzinumu pilnībā vai daļēji publiskot savā prasības pieteikumā.
- 63 Šo konstatējumu neatspēko tas, ka Ungārijai ir pašai sava interese, lai Tiesa ņemtu vērā tās prasības pieteikuma un tā A.3. pielikuma strīdīgās daļas. Tā kā šāda ņemšana vērā arī veicina šaubu samazināšanu pilsoņu apziņā ne par apstrīdētās regulas tiesiskumu, bet arī par likumdošanas procesa kopumā tiesiskumu, tā katrā ziņā kalpo šī sprieduma 58. un 59. punktā atgādinātajām sevišķajām sabiedrības interesēm.
- 64 Tāpēc, atsevišķi nelemjot par pamatiem, kas balstīti uz pamatnostādņu Padomes iekšējo dokumentu apstrādei 20. un 21. punkta, Regulas Nr. 1049/2001 un pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principa pārkāpumu, jo šos pamatus katrā ziņā nevar apmierināt, ņemot vērā šī sprieduma 55.–63. punktā veikto vērtējumu, Padomes lūgums neņemt vērā Ungārijas prasības pieteikuma un tā pielikumu, īpaši A.3. pielikuma, daļas, kurās ir atsauce uz juridisko atzinumu Nr. 13593/18, atkārtojot tā saturu vai atspoguļojot tā analīzi, ir jānoraida kā nepamatots.

V. Par prasību

- 65 Ar šo prasību Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, galvenokārt lūdz pilnībā atcelt apstrīdēto regulu un pakārtoti – to atcelt daļēji, proti, atcelt šīs regulas 4. panta 1. punktu, 4. panta 2. punkta h) apakšpunktu, 5. panta 2. punktu, 5. panta 3. punkta trešo teikumu, 5. panta 3. punkta ceturto teikumu, kā arī 6. panta 3. un 8. punktu.

A. Par galvenajiem prasījumiem attiecībā uz apstrīdētās regulas atcelšanu kopumā

- 66 Galveno prasījumu par apstrīdētās regulas atcelšanu kopumā atbalstam Ungārija izvirza trīs pamatus. Pirmām kārtām kopīgi jāizvērtē pirmais un otrais pamats būtībā par Savienības kompetences pieņemt apstrīdēto regulu neesamību.

1. Par pirmo un otro pamatu attiecībā uz Savienības kompetences pieņemt apstrīdēto regulu neesamību

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 67 Ar pirmo pamatu Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka apstrīdētajai regulai trūkstot juridiskā pamata. Šajā ziņā tā atgādina, ka LESD 322. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts Savienības likumdevējam ļauj pieņemt attiecīgi “finanšu noteikumus, kuros jo īpaši nosaka budžeta apstiprināšanas un īstenošanas, kā arī aprēķinu uzrādīšanas un revīzijas procedūru”, un “noteikumus, kas nosaka finanšu jomas subjektu atbildības kontroli, jo īpaši pilnvarotāju un grāmatvežu atbildības kontroli”. Tā piebilst, ka saskaņā ar LESD 322. panta 2. punktu Padome nosaka metodes un procedūru, kā Komisijas rīcībā nodod budžeta ieņēmumus, kas paredzēti noteikumos par Savienības pašas resursiem, un paredz pasākumus, kuri vajadzības gadījumā jāveic, lai apmierinātu vajadzību pēc naudas līdzekļiem.
- 68 Šie noteikumi pilnībā vai daļēji jau esot izmantoti par juridisko pamatu daudziem tiesību aktiem, kas faktiski saistīti ar Savienības gada budžetu vai tās daudzgadu finanšu shēmu, piemēram, Finanšu regulai, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2020/558 (2020. gada 23. aprīlis), ar ko Regulas (ES) Nr. 1301/2013 un (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (OV 2020, L 130, 1. lpp.), kura ļauj piemērot ārkārtas līdzfinansējuma likmi no struktūrfondu un investīciju fondu, vai arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2020/2221 (2020. gada 23. decembris), ar ko Regulu (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz papildu resursiem un īstenošanas kārtību, lai palīdzētu veicināt ar Covid-19 pandēmiju un tās sociālajām sekām saistītās krīzes seku pārvarēšanu un sagatavoties zaļai, digitālai un noturīgai ekonomikas atveseļošanai (OV 2020, L 437, 30. lpp.), kurā izklāstīti īstenošanas noteikumi, lai palīdzētu novērst pandēmijas radītos zaudējumus, un kurā izņēmuma kārtā paredzēti papildu resursi sociālās kohēzijas un ekonomikas atveseļošanas atbalstam.
- 69 Tādējādi, runājot par Finanšu regulu, tās pirmajā daļā vispārīgi un pilnīgi esot noteikti principi un procedūras Savienības budžeta izveidei un izpildei, kā arī tās līdzekļu kontrolei. Šie principi un procedūras esot “finanšu noteikumi”, kuros ir paredzēta budžeta izveides un izpildes kārtība LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Tas pats attiecoties uz Regulām 2020/558 un 2020/2221, kuru noteikumi esot faktiski un tieši saistīti ar Savienības budžetu, daudzgadu finanšu shēmu un atbalstu, kas sniegts no dažādiem Savienības fondu.
- 70 Turpretī būtiskus apstrīdētās regulas noteikumu elementus, piemēram, “tiesiskuma” jēdziena definīciju vai iespējamus tiesiskuma principa pārkāpuma veidus, objektīvi nevarot uzskatīt par finanšu noteikumiem, ar kuriem nosaka budžeta izpildes kārtību šīs tiesību normas izpratnē. LESD 322. panta 1. punkta kā šīs regulas juridiskā pamata nepiemērotais raksturs it īpaši izrietot no minētajā regulā un Finanšu regulā ietvertu noteikumu par interešu konfliktu salīdzinājuma.

- 71 Šajā ziņā no Finanšu regulas 61. panta izrietot, ka pienākums novērst interešu konfliktus ir piemērojams visiem Savienības līdzekļu apguves veidiem, tostarp dalībvalstu iestādēm, kuras rīkojas, apgūstot šos līdzekļus, un tādējādi šim valstīm esot jāpieņem atbilstošs tiesiskais regulējums par to. Šajā nolūkā Finanšu regulā esot ietvertas atbilstošas procesuālās normas, kas ļaujot izbeigt interešu konfliktus.
- 72 No apstrīdētās regulas 3. panta b) punkta izrietot – tas, ka netiek nodrošināta interešu konflikta neesamība, var liecināt par tiesiskuma principu pārkāpumu, lai gan šajā regulā neesot paredzēti nekādi procesuāli noteikumi pasākumiem, ko dalībvalstis varētu veikt, lai novērstu šādus konfliktus vai tos vērstu par labu. Tādējādi šī tiesību norma ļaujot veikt pasākumus attiecībā uz dalībvalstīm, pamatojoties uz neprecizētām gaidām, kas pārsniedzot Finanšu regulā noteiktās prasības.
- 73 Vispārīgāk – Ungārija uzskata, ka apstrīdētās regulas noteikumus nevar uzskatīt par finanšu noteikumiem, ar kuriem nosaka Savienības budžeta izpildes procedūru. Proti, saskaņā ar šīs regulas 1. pantu tās mērķis esot paredzēt noteikumus, kas ir nepieciešami Savienības budžeta aizsardzībai, ja kādā dalībvalstī tiek pārkāpti tiesiskuma principi. Šajā nolūkā minētās regulas 2. pantā esot definēts jēdziens “tiesiskums” un šīs pašas regulas 3. pantā piemēra veidā esot izklāstīti tiesiskuma principu pārkāpumi. Tādējādi apstrīdētās regulas būtiskie elementi esot jēdziena “tiesiskums” definīcija un iespējamie tiesiskuma pārkāpuma veidi.
- 74 LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkts neļaujot Savienībai noteikt gadījumus, kad ir pārkāpts tiesiskums, ne arī noteikt jēdziena “tiesiskums” veidojošos elementus. Tādējādi šī tiesību norma neesot juridisks pamats, kas ļautu izvērtēt vai noteikt tiesiskuma principu pārkāpumus vai paredzēt juridiskās sekas, kas saistītas ar šādiem pārkāpumiem, jo šādus noteikumus objektīvi nevar uzskatīt par finanšu noteikumiem, kuros noteikta budžeta izpildes kārtība.
- 75 Ar to vien, ka apstrīdētajā regulā paredzētajām materiālo un procesuālo tiesību normām ir saikne ar Savienības budžetu, nepietiekot, lai tās kvalificētu par “finanšu noteikumiem” LESD 322. panta 1. punkta izpratnē. Sekas jēdziena “finanšu noteikumi” interpretācijai tik plašā nozīmē, ka tas aptvertu apstrīdētās regulas normas, būtu tādas, ka šis jēdziens tiktu attiecināts gandrīz uz visām Savienības tiesībām, kā arī uz ļoti plašām dalībvalstu tiesību sistēmu daļām, jo būtu grūti atrast tādu tiesību normu, kurai nebūtu iespējams noteikt vismaz netiešu ietekmi uz Savienības budžeta līdzekļiem.
- 76 Apstrīdētās regulas juridiskā pamata nepiemērotais raksturs izrietot arī no tā, ka tās 5. panta 2. punktā nav ietverti finanšu noteikumi, kas nosaka Savienības budžeta izpildes procedūru. Pienākums turpināt īstenot konkrēto programmu pēc tam, kad ir konstatēti pārkāpumi, nelikumības vai nepilnības, kas apdraud Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību, neietilpstot kontroles vai revīzijas pienākumos, kas dalībvalstīm jāveic, izpildot budžetu atbilstoši LESD 317. pantam, un neizrietot arī no finanšu noteikumiem, ar kuriem nosaka LESD 322. pantā paredzēto budžeta apstiprināšanas un izpildes procedūru un aprēķinu uzrādīšanas un revīzijas procedūru, lai nodrošinātu budžeta un it īpaši pareizas finanšu pārvaldības, pārskatāmības un diskriminācijas aizlieguma principu ievērošanu.
- 77 Šādi finanšu noteikumi neuzliekot dalībvalstīm pienākumu turpināt īstenot konkrētu programmu pēc tam, kad ir konstatēti šādi pārkāpumi, nelikumības vai nepilnības. Gluži pretēji, LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkts ļaujot pieņemt tādas finanšu noteikumus kā maksājumu

apturēšana konkrētai programmai, kuru mērķis tieši esot nodrošināt, lai dalībvalsts ievērotu attiecīgajos finanšu noteikumos paredzētos nosacījumus, lai nodrošinātu Savienības finanšu interešu aizsardzību un attiecīgajā programmā izvirzīto mērķu efektīvu īstenošanu.

- 78 Ja ar Savienības finanšu noteikumiem varētu likt dalībvalstij turpināt īstenot programmu, pat ja Komisija ir konstatējusi pārkāpumus saistībā ar šīs programmas īstenošanu, kas apdraud Savienības finanšu intereses un pareizas finanšu pārvaldības principu vai kas apdraud izvirzīto mērķu sasniegšanu, tas būtu pretrunā šo finanšu noteikumu loģikai.
- 79 Ungārija uzskata, ka no tā izriet – šāda pienākuma noteikšanas mērķis ir nevis nodrošināt Savienības finanšu interešu aizsardzību, bet gan sodīt dalībvalsti tiesiskuma principu pārkāpuma gadījumā, un tas nebūtu saderīgi ar izvēlēto juridisko pamatu. Turklāt dalībvalsts pienākums pilnībā finansēt no sava budžeta programmas, kuru noteikšanai tai ir tikai ierobežota rīcības brīvība, ierobežojot tās tiesības izmantot pašas budžetu un paredzot prasību, kas gulstas nevis uz Savienības, bet gan uz attiecīgās dalībvalsts budžetu.
- 80 Ar otro pamatu Ungārija norāda, ka apstrīdētajā regulā nav ievērots, pirmkārt, LES 7. pants, otrkārt, LES 4. panta 1. punkts un 5. panta 2. punkts, kā arī, treškārt, LES 13. panta 2. punkts un LESD 269. pants.
- 81 Tā apgalvo, pirmkārt, ka LES 7. pants ir vienīgais pants, uz kura pamata var tikt konstatēts risks, ka dalībvalsts nopietni pārkāpj LES 2. pantā ietvertās vērtības. Ar apstrīdēto regulu konkrētajā jomā tiek ieviesta paralēla procedūra ar tādu pašu mērķi kā tas, kas paredzēts šajā 7. pantā, pārkāpjot šo pantu.
- 82 Pirmām kārtām, Līgumos neesot paredzēts, ka LES 7. pantu varētu īstenot ar legislatīviem aktiem par LES 2. pantā ietverto vērtību pārkāpuma konstatēšanu un par šāda pārkāpuma juridisko seku noteikšanu.
- 83 Otrām kārtām, apstrīdētajā regulā paredzētā procedūra nozīmējot, ka Tiesai ir kompetence kontrolēt lēmumus, ko Padome pieņēmusi, pamatojoties uz šo regulu, un tādējādi izvērtēt dalībvalsts pieļautu tiesiskuma principu pārkāpumu, lai gan valsts tiesiskais regulējums vai prakse, kas ir šī pārkāpuma pamatā, neietilpstot Savienības tiesībās un līdz ar to Tiesa neesot kompetenta to izvērtēt. Tādējādi ar apstrīdēto regulu, pārkāpjot Līgumus un it īpaši apejot LESD 269. pantā paredzētos ierobežojumus, tiek paplašinātas ne tikai Padomes un Komisijas, bet arī Tiesas pilnvaras.
- 84 Trešām kārtām, Līgumu sistēmā vienīgi LES 7. pants Savienības iestādēm piešķirot kompetenci izvērtēt, konstatēt un vajadzības gadījumā sodīt par tiesiskuma principu pārkāpumiem kādā dalībvalstī.
- 85 Līdzīgi šai tiesību normai apstrīdētajā regulā esot paredzēts, ka Komisijai jālemj par trim elementiem, pirms tā iesniedz Padomei priekšlikumu lēmuma izpildei, un ka tai pēc tam jālemj par katru no šiem elementiem trijos secīgos lēmumos. Tādējādi vispirms Komisijai saskaņā ar šīs regulas 3. un 4. pantu esot jākonstatē tiesiskuma principu pārkāpums. Tad, ņemot vērā minētās regulas 4. panta 1. punktu, esot jānosaka, vai šis pārkāpums ir pietiekami cieši saistīts ar Savienības budžetu vai Savienības finanšu interešu aizsardzību. Visbeidzot esot jānosaka, vai saskaņā ar šīs pašas regulas 5. pantu ir jāpieņem lēmums, nosakot Savienības budžeta aizsardzības pasākumus, kurus uzskata par nepieciešamiem.

- 86 Tomēr pirmais un trešais no šiem trim lēmumiem attiecoties uz LES 7. pantu. Apstrīdētās regulas 4. panta 2. punktā, lasot to kopsakarā ar tās 3. pantu, paredzētā tiesiskuma principu pārkāpuma konstatējums pēc būtības esot identisks konstatējumam, kas Padomei un Eiropadomei jāveic saskaņā ar LES 7. panta 1. un 2. punktu, savukārt pasākumu noteikšana atbilstoši šīs regulas 5. pantam būtu iespēja, kas ir paralēla iespējai apturēt noteiktas attiecīgās dalībvalsts tiesības, kā paredzēts LES 7. panta 3. punktā, jo šī apturēšana var attiekties uz budžeta līdzekļiem, kuri pienākas attiecīgajai dalībvalstij.
- 87 Tas, ka pasākumi, kurus var noteikt saskaņā ar apstrīdēto regulu, ir saistīti ar kādas no LES 2. pantā ietvertajām vērtībām pārkāpumu, esot pamatots ar šīs regulas 5. panta 3. punktu un 6. panta 8. punktu, no kuriem izriet, ka tiesiskuma principu pārkāpuma raksturs, ilgums, smagums un apjoms, kā arī atbilstošie avoti ir pienācīgi jāņem vērā, izvērtējot pasākumu samērīgumu. Tāpēc gan Komisijai, gan Padomei esot padziļināti jāizvērtē šāda pārkāpuma esamība un apjoms, lai gan šo vērtējumu varot veikt, vienīgi pamatojoties uz LES 7. pantu.
- 88 Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, piebilst, ka LES 7. pantā ir paredzēta konstitucionāla rakstura sankciju procedūra, kas vērsta pret konkrētu dalībvalsti. Turklāt dalībvalstis kā likumdevēja vara šo procedūru esot izsmēloši noteikušas LES, ņemot vērā politisko dimensiju jomās, uz kurām attiecas šī procedūra un kuras ne vienmēr ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, piemēram, jomās, kas saistītas ar dalībvalstu iestāžu un institūciju darbību.
- 89 LES 7. pantā paredzētās procedūras ekskluzīvo raksturu attiecībā uz tiesiskuma principu pārkāpumu apstiprinot Padomes Juridiskā dienesta 2014. gada 27. maija Atzinuma Nr. 10296/14 par Komisijas paziņojuma “Jauns [Savienības] mehānisms tiesiskuma nostiprināšanai” saderību ar Līgumiem 18. un 24. punkts. Lai gan apstrīdētā regula cenšas sasaistīt pārbaudi par iespējamo tiesiskuma principu pārkāpumu esamību ar Savienības budžeta izpildi, tās patiesais mērķis, kas izrietot no Komisijas priekšlikuma, kura rezultātā tika pieņemta minētā regula, pamatojuma izklāsta, esot pārbaudīt tiesiskuma principu ievērošanu un piemērot sankcijas, ja tiek konstatēts, ka dalībvalsts neievēro šos principus.
- 90 Otrkārt, Ungārija uzskata, ka ar apstrīdēto regulu ir pārkāpti LES 4. panta 1. punktā un 5. panta 2. punktā garantētie pilnvaru sadalījuma un kompetences piešķiršanas principi, jo ar to Savienības iestādēm esot atļauts veikt tādu situāciju un valsts iestāžu pārbaudi, kuras neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Proti, no šīs regulas skaidri neizrietot, ka tiesiskuma principu pārkāpumu pārbaude attiektos vienīgi uz jomām, kas ietilpst Savienības kompetencē, turklāt dažas no tās 3. un 4. pantā aprakstītajām situācijām var attiekties uz pārkāpumiem, kas nav saistīti vienīgi ar šīm jomām.
- 91 Ņemot vērā šos pilnvaru sadalījuma un kompetences piešķiršanas principus, šāda pārbaude ārpus Savienības kompetences esot iespējama vienīgi tādu primāro tiesību normu, kāds ir LES 7. pants, mērķiem un saskaņā ar tajā noteikto procedūru. Savukārt apstrīdētā regula nevarot balstīties uz šādu primāro tiesību normu, un tāpēc jāuzskata, ka ar šo regulu ir ieviesta atkāpe no Līgumos paredzētā vispārējā pilnvaru sadalījuma regulējuma starp Savienību un dalībvalstīm. Turklāt, lai gan LES 7. panta 1. un 2. punktā paredzētā procedūra attiecoties vienīgi uz situācijām, kuras liecina par acīmredzamu LES 2. pantā ietverto vērtību nopietna pārkāpuma risku un vairākkārtēju nopietnu šo vērtību pārkāpumu, apstrīdētajā regulā paredzētā procedūra esot iespējama pat tad, ja apgalvotie pārkāpumi nav nedz nopietni, nedz vairākkārtēji.

- 92 Visbeidzot Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, norāda, ka, lai gan pārbaudei, kas veikta, piemērojot apstrīdēto regulu, noteiktos aspektos var būt saikne ar Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību, šis apstāklis tomēr nenozīmē, ka pārbaudāmās situācijas noteikti ir jāuzskata par ietilpstošām Savienības tiesību piemērošanas jomā vienīgi šīs saiknes dēļ. Tā uzsver, ka analīze par tiesiskuma pārkāpuma esamību tiek veikta pirmajā pārbaudes posmā, savukārt saikni ar Savienības budžetu var konstatēt tikai otrā posma beigās. Tādējādi apstrīdētā regula ļaujot konstatēt, ka dalībvalsts ir pārkāpusi tiesiskumu, situācijās, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.
- 93 Treškārt, Ungārija norāda, ka ar apstrīdēto regulu ir pārkāpts institucionālais līdzsvars, kas noteikts LES 7. pantā un 13. panta 2. punktā, kā arī LESD 269. pantā, un arī tiesības, kas attiecīgajai dalībvalstij izriet no pirmās no šīm tiesību normām.
- 94 Šajā ziņā – pretēji LES 7. pantam – iniciatīvas tiesības, lai konstatētu tiesiskuma principu pārkāpumu, ar apstrīdēto regulu esot piešķirtas vienīgi Komisijai. Attiecībā uz Padomes balsojumu tajā esot prasīts tāds balsu vairākums, kas atšķiroties no LES 7. pantā paredzētā balsu vairākuma. Turklāt šajā regulā esot paredzēts vienīgi pienākums informēt Parlamentu, lai gan tam ir atzītas tiesības sniegt piekrišanu saskaņā ar LES 7. panta 1. un 2. punktu, un netiekot piešķirta nekāda kompetence Eiropadomei. Tā kā Padomes lēmums, ar kuru tiek paredzēti pasākumi atbilstoši apstrīdētajai regulai, tiek pieņemts ar kvalificētu balsu vairākumu, attiecīgās dalībvalsts procesuālā pozīcija esot kļuvusi vājāka, it īpaši, ņemot vērā faktu, ka saskaņā ar LES 7. panta 2. un 3. punktu pasākumu veikšana, piemērojot šo tiesību normu, paredz vienprātīgi pieņemtu Eiropadomes lēmumu.
- 95 Apstrīdētā regula tādējādi atbilstot Savienības likumdevēja nodomam – kas atspoguļots Komisijas priekšlikuma, kura rezultātā tika pieņemta šī regula, pamatojuma izklāstā – nodrošināt “vienkāršāku”, “ātrāku” un “efektīvāku” veidu tiesiskuma principu pārkāpumu konstatēšanai un to sodīšanai. Tādējādi, atkāpjoties no LES 7. panta, ar minēto regulu Padomei, Komisijai un Tiesai esot piešķirtas jaunas kompetences, tostarp ļaujot Tiesai, pārkāpjot LESD 269. pantu, pārbaudīt tādu lēmumu pamatotību, kuros ir konstatēti tiesiskuma principu pārkāpumi. Tāpēc minētā regula esot pretrunā dalībvalstu kā Līgumu autoru tiešai gribai ierobežot Tiesas kompetenci, attiecinot to vienīgi uz procesuālajiem jautājumiem saistībā ar prasībām par tiesību aktu, kuru ir pieņēmusi Eiropadome vai Padome saskaņā ar LES 7. pantu.
- 96 Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

b) Tiesas vērtējums

- 97 Ar pirmo un otro pamatu Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, būtībā apgalvo, pirmkārt, ka ne LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkts, ne arī kāda cita Līguma norma nevar tikt uzskatīta par piemērotu juridisko pamatu apstrīdētās regulas, it īpaši tās 2.–4. panta, kā arī tās 5. panta 2. punkta, pieņemšanai. Otrkārt, tā piebilst, ka ar procedūru, kas ieviesta ar minēto regulu, tiekot apieta LES 7. pantā noteiktā procedūra, lai gan tai ir ekskluzīvs raksturs attiecībā uz LES 2. pantā ietverto vērtību aizsardzību, un apdraudēta LESD 269. pantā noteikto Tiesas kompetenču ierobežošana.

1) *Par apstrīdētās regulas juridisko pamatu*

- 98 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunktu Parlaments un Padome, pieņemot regulas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, pēc apspriešanās ar Revīzijas palātu pieņem “finanšu noteikumus, kuros jo īpaši nosaka budžeta apstiprināšanas un izpildes, kā arī aprēķinu uzrādīšanas un revīzijas procedūru”.
- 99 Šādu noteikumu mērķis ir regulēt visus ar Savienības budžeta izpildi saistītos aspektus, uz kuriem attiecas LESD sestās daļas, kas veltīta “noteikumiem par iestādēm un finanšu noteikumiem”, II sadaļa “Finanšu noteikumi”, turklāt regulēt šo izpildi plašā nozīmē.
- 100 Papildus tam, ka LESD 322. pants ir ietverts šīs II sadaļas 5. nodaļā “Kopīgi noteikumi”, jānorāda, ka uz šo noteikumu ir atsauce šīs II sadaļas ievaddaļā iekļautā LESD 310. panta 2. un 3. punktā, šīs pašas II sadaļas 3. nodaļā “Savienības gada budžets” ietvertā LESD 315. panta pirmajā un otrajā daļā un 316. panta pirmajā un otrajā daļā, kā arī LESD 317. pantā, kas ietverts minētās sadaļas 4. nodaļā “Budžeta īstenošana un atbrīvošana no atbildības”.
- 101 Gan LESD 310. pantam, gan 315.–317. pantam ir saikne ar Savienības budžeta izpildi.
- 102 LESD 310. panta 1. punktā ir noteikts, ka visus Savienības ieņēmumus un izdevumus iekļauj tāmē, ko sagatavo katram finanšu gadam, un budžetā, un tā 3. punktā ir paredzēts – lai īstenotu budžetā atspoguļotos izdevumus, iepriekš jāpieņem juridiski saistošs Savienības tiesību akts, kas noteiktu juridisko pamatu tās darbībai un attiecīgo izdevumu īstenošanai saskaņā ar LESD 322. pantā minēto regulu, izņemot gadījumus, kas paredzēti minētajā regulā. Visbeidzot, šī paša 310. panta 5. punktā ir prasīts, lai minētais budžets tiktu īstenots saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu un lai dalībvalstis sadarbotos ar Savienību, nodrošinot, ka budžetā iekļautās apropriācijas izmanto saskaņā ar šo principu.
- 103 LESD 315. panta pirmajā daļā ir paredzēts – ja, finanšu gadam sākoties, budžets vēl nav galīgi pieņemts, tad atbilstīgi regulām, kas pieņemtas saskaņā ar LESD 322. pantu, katru mēnesi ikvienā budžeta nodaļā var iztērēt summu, kura nepārsniedz vienu divpadsmito daļu no iepriekšējā finanšu gada budžeta apropriācijām attiecīgajā nodaļā; šie noteikumi tomēr nedod iespēju saņemt apropriācijas, kas pārsniedz vienu divpadsmito daļu no summas, kura paredzēta budžeta projektā tajā pašā nodaļā. Savukārt LESD 316. pants attiecas uz visu apropriāciju, kuras nav izlietas līdz finanšu gada beigām, pārcelšanu uz nākamo gadu.
- 104 LESD 317. pantā tostarp ir noteikts, ka Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm izpilda budžetu atbilstīgi regulu, kuras pieņemtas saskaņā ar LESD 322. pantu, noteikumiem, uzņemoties atbildību un saskaņā ar apropriāciju apjomu, ievērojot pareizas finanšu pārvaldības principu. Tajā arī ir prasīts, lai dalībvalstis sadarbotos ar Komisiju, nodrošinot to, ka apropriācijas tiks izmantotas saskaņā ar šo principu, un precizēts, ka regulā, kas pieņemta, īstenojot LESD 322. pantu, paredz dalībvalstu pienākumus budžeta izpildes kontrolē un revīzijā, kā arī attiecīgo atbildību.
- 105 No tā izriet, ka finanšu noteikumi, kuros “jo īpaši nosaka procedūru” budžeta izpildei, kā arī aprēķinu uzrādīšanas un revīzijas procedūru LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, lasot to šī sprieduma 101. punktā minēto noteikumu kontekstā, attiecas ne tikai uz noteikumiem, kas definē veidu, kā tiek apgūti šajā budžetā iekļautie izdevumi paši par sevi, bet arī it īpaši uz noteikumiem, ar kuriem nosaka pienākumus veikt kontroli un revīziju, kas ir jāveic dalībvalstīm,

- Komisijai izpildot budžetu sadarbībā ar tām, kā arī no tā izrietošo atbildību. It īpaši ir skaidri redzams, ka šo finanšu noteikumu mērķis tostarp ir nodrošināt, lai, izpildot Savienības budžetu, tiktu ievērots pareizas finanšu pārvaldības princips, tostarp dalībvalstis.
- 106 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, šajā lietā jāpārbauda, vai LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkts varēja būt atbilstošs juridiskais pamats apstrīdētās regulas pieņemšanai.
- 107 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību akta juridiskā pamata izvēlei ir jābalstās uz objektīviem faktoriem, kuri var būt tiesas pārbaudes priekšmets, tostarp uz šī tiesību akta mērķi un saturu (spriedumi, 2019. gada 3. decembris, Čehijas Republika/Parlaments un Padome, C-482/17, EU:C:2019:1035, 31. punkts; 2020. gada 8. decembris, Ungārija/Parlaments un Padome, C-620/18, EU:C:2020:1001, 38. punkts, kā arī 2020. gada 8. decembris, Polija/Parlaments un Padome, C-626/18, EU:C:2020:1000, 43. punkts).
- 108 Turklāt, lai noteiktu atbilstošu juridisko pamatu, var ņemt vērā jaunā tiesiskā regulējuma juridisko kontekstu, it īpaši, ciktāl šāds konteksts var sniegt skaidrību par šī regulējuma mērķi (spriedumi, 2019. gada 3. decembris, Čehijas Republika/Parlaments un Padome, C-482/17, EU:C:2019:1035, 32. punkts; 2020. gada 8. decembris, Ungārija/Parlaments un Padome, C-620/18, EU:C:2020:1001, 39. punkts, kā arī 2020. gada 8. decembris, Polija/Parlaments un Padome, C-626/18, EU:C:2020:1000, 44. punkts).
- 109 Šajā lietā, pirmām kārtām, par to, vai apstrīdētajai regulai, ņemot vērā tās mērķi, var piemērot LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta juridisko pamatu, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka šīs regulas galīgais mērķis ir ļaut gan Komisijai un Padomei pārbaudīt, vai dalībvalstis ievēro tiesiskuma principus, gan – gadījumā, ja tiek konstatēts, ka šie principi ir pārkāpti, – piemērot sankcijas, izmantojot Savienības budžetu; šis mērķis izriet arī no pamatojuma izklāsta, kas ir iesniegts kopā ar Komisijas priekšlikumu, kura rezultātā tika pieņemta minētā regula.
- 110 Šajā ziņā, pirmkārt, apstrīdētās regulas 1. pantā ir noteikts, ka tajā paredzēti “noteikumi, kas ir nepieciešami Savienības budžeta aizsardzībai, ja dalībvalstis tiek pārkāpti tiesiskuma principi”. Tādējādi no šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka minētās regulas mērķis ir aizsargāt Savienības budžetu pret apdraudējumiem, kas var izrietēt no tiesiskuma principu pārkāpumiem dalībvalstī.
- 111 Otrkārt, no apstrīdētās regulas 4. panta 1. punkta un 6. panta 1. punkta kopīgas interpretācijas izriet, ka procedūru, kas paredzēta, lai noteiktu “atbilstīgus pasākumus” Savienības budžeta aizsardzībai, Komisija var sākt vienīgi tad, ja šī iestāde konstatē, ka pastāv pamatoti iemesli ne vien uzskatīt, ka kādā dalībvalstī tiek pārkāpti tiesiskuma principi, bet it īpaši tad, ja šie pārkāpumi pietiekami tieši ietekmē vai nopietni draud ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību.
- 112 Turklāt no šīs regulas 5. panta 1. un 3. punkta izriet, ka šie atbilstīgie pasākumi galvenokārt ietver maksājumu apturēšanu, juridisko saistību izpildes apturēšanu, maksājumu izmaksas apturēšanu, tādu ekonomisko priekšrocību apturēšanu, kuras izriet no garantēta instrumenta, programmu vai saistību apstiprinājuma apturēšanu, juridisko saistību izbeigšanu, aizliegumu uzņemties jaunas juridiskas saistības vai slēgt jaunus nolīgumus, aizdevumu pirmstermiņa atmaksāšanu, ekonomisko priekšrocību, kuras izriet no garantētā instrumenta, saistību vai priekšfinansējuma samazināšanu, kā arī maksājumu termiņu pārtraukšanu un ka tiem ir jābūt samērīgiem, proti,

ierobežotiem ar to, kas ir absolūti nepieciešams, ņemot vērā tiesiskuma principu pārkāpumu faktisko vai iespējamo ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interesēm.

- 113 Turklāt saskaņā ar apstrīdētās regulas 7. panta 2. punkta otro daļu Komisija ierosina Padomei atcelt noteiktos pasākumus, ja vairs netiek izpildīti šīs regulas 4. pantā paredzētie nosacījumi un līdz ar to it īpaši – ja vairs nepastāv ietekme vai nopietni draudi ietekmēt Savienības budžeta pareizu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību, tāpēc, kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumā 185. punktā, ja ietekme uz budžeta izpildi beidzas, šie pasākumi ir jāatceļ pat tad, ja turpinās konstatētie tiesiskuma principu pārkāpumi.
- 114 Nosakāmo pasākumu veidi, kritēriji saistībā ar to izvēli un apmēru, kā arī minēto pasākumu noteikšanas un atcelšanas nosacījumi, ciktāl tie saistīti ar ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību, apstiprina konstatējumu, ka apstrīdētās regulas mērķis ir aizsargāt Savienības budžetu tā izpildes laikā.
- 115 Turklāt no apstrīdētās regulas 5. panta 2. punkta formulējuma, lasot to šī panta 4. punkta, kā arī šīs regulas 19. apsvēruma kontekstā, izriet, ka šīs tiesību normas mērķis nav vis, kā to apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, sodīt dalībvalsti par tiesiskuma principa pārkāpumu, bet gan aizsargāt galasaņēmēju un labuma guvēju likumīgās intereses, ja saskaņā ar minēto regulu dalībvalstij tiek noteikti atbilstoši pasākumi. Tādējādi šajā tiesību normā ir noteiktas šādu pasākumu sekas trešām personām. Tāpēc minētā tiesību norma nevar pamatot apgalvojumu, ka apstrīdētās regulas mērķis esot nevis aizsargāt Savienības budžetu, bet gan sodīt par pašiem tiesiskuma pārkāpumiem dalībvalstī.
- 116 Treškārt, kā ģenerāladvokāts norāda secinājumā 130. punktā, apstrīdētās regulas apsvērumi apstiprina šīs regulas mērķi, kāds tas izriet no tās 1. panta, proti, aizsargāt Savienības budžetu. Minētās regulas 2. un 7.–9. apsvērumā it īpaši ir noteikts, ka Eiropadome ir norādījusi, ka Savienības finanšu intereses jāaizsargā saskaņā ar LES 2. pantā ietvertajām vērtībām, ka tad, kad dalībvalstis īsteno Savienības budžetu, tiesiskuma ievērošana ir būtisks priekšnoteikums, lai ievērotu pareizas finanšu pārvaldības principus, kas paredzēti LESD 317. pantā, ka pareizu finanšu pārvaldību dalībvalstis var nodrošināt vienīgi tad, ja publiskās iestādes rīkojas saskaņā ar likumu, ja notiek saukšana pie atbildības par tiesību pārkāpumiem un ja publisko iestāžu patvaļīgus vai nelikumīgus lēmumus var pakļaut efektīvai pārbaudei tiesā, ko veic neatkarīgas tiesas, un izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestādēm ir jāsniedz garantijas minimums pret publisko iestāžu nelikumīgiem un patvaļīgiem lēmumiem, kas varētu kaitēt Savienības finanšu interesēm. Šīs pašas regulas 13. apsvērumā ir izklāstīts, ka šajā kontekstā tādējādi pastāv “nepārprotama saikne starp tiesiskuma ievērošanu un efektīvu Savienības budžeta izpildi saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem”, savukārt tās 15. apsvērumā ir precizēts, ka “tiesiskuma principu pārkāpumi, jo īpaši tie, kas ietekmē publisko iestāžu pienācīgu darbību un efektīvu izskatīšanu tiesā, var nopietni kaitēt Savienības finanšu interesēm”.
- 117 Savukārt, lai gan apstrīdētās regulas 14. apsvērumā ir noteikts, ka tajā paredzētais mehānisms “papildina” instrumentus, kas veicina tiesiskumu un tā piemērošanu, tajā ir precizēts, ka šis mehānisms sekmē šo veicināšanu, “aizsargājot Savienības budžetu pret tiesiskuma principu pārkāpumiem, kas ietekmē pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību”.

- 118 Ceturtkārt, Komisijas priekšlikumam, kura rezultātā tika pieņemta apstrīdētā regula, pievienotajā pamatojuma izklāstā tā, protams, norāda, ka ir bijušas izteiktas vēlmes par labu Savienības iesaistei, lai tā aizsargātu tiesiskumu un tādējādi veiktu pasākumus, lai nodrošinātu tā ievērošanu. Tomēr šajā pašā pamatojuma izklāstā Komisija pamato savu priekšlikumu ar nepieciešamību “aizsargāt Savienības finanšu intereses no finansiālā zaudējuma riska, ko rada vispārējas tiesiskuma nepilnības dalībvalstī”.
- 119 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, jākonstatē, ka pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apstrīdētās regulas mērķis ir aizsargāt Savienības budžetu no kaitējuma, kas pietiekami tieši izrietētu no tiesiskuma principu pārkāpumiem dalībvalstī, nevis sodīt par pašiem pārkāpumiem kā tādiem.
- 120 Šis mērķis atbilst prasībai, saskaņā ar kuru Savienības budžets ir jāizpilda atbilstoši pareizas finanšu pārvaldības principam, kā tas it īpaši ir noteikts LESD 310. panta 5. punktā, jo šī prasība ir piemērojama visiem LESD sestās daļas II sadaļas noteikumiem par Savienības budžeta izpildi, līdz ar to tostarp LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunktam.
- 121 Otrām kārtām, par jautājumu, vai apstrīdētajai regulai tās satura dēļ var piemērot LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta juridisko pamatu, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, būtībā norāda, ka šo juridisko pamatu it īpaši nevar piemērot šīs regulas 2.–4. pantam un 5. panta 2. punktam. Pirmkārt, LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkts neļaujot definēt ne “tiesiskuma”, ne arī “tiesiskuma principu pārkāpumu” jēdzienu. Otrkārt, saikne starp tiesiskuma principu pārkāpumiem un Savienības budžetu esot pārāk plaša un ļautu, ja tā tiktu apstiprināta, saistīt to ar jebkuru Savienības tiesību jomu, kā arī ar būtiskiem dalībvalstu tiesību sistēmu aspektiem. Treškārt, minētais 5. panta 2. punkts neattiecoties ne uz Savienības budžetu, ne tā izpildi, bet gan uz dalībvalstu budžetu. Ceturtkārt, minētais 2.–4. pants ļaujot Savienības iestādēm veikt tādu situāciju un valsts iestāžu pārbaudi, kuras neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.
- 122 Šajā ziņā, pirmkārt, lietas dalībnieki ir vienisprātis, ka uz “nosacītības mehānismu”, kas Savienības budžeta finansējuma saņemšanu pakļauj noteiktu nosacījumu ievērošanai, var attiekties jēdziens “finanšu noteikumi” LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 123 Tomēr, lai gan Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, uzskata, ka šādam nosacījumam jābūt cieši saistītam vai nu ar kādu no konkrētas Savienības programmas vai darbības mērķiem, vai ar Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību, Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, uzskata, ka šādam mehānismam var būt arī “horizontālas nosacītības” raksturs tādā nozīmē, ka attiecīgo nosacījumu var saistīt ar LES 2. pantā ietverto tiesiskuma vērtību, kas jāievēro visās Savienības darbības jomās.
- 124 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar LES 2. pantu Savienība ir dibināta, pamatojoties uz dalībvalstīm kopīgām vērtībām, un ka saskaņā ar LES 49. pantu šo vērtību ievērošana ir ikvienas Eiropas valsts, kas lūdz kļūt par Savienības dalībvalsti, pievienošanās Savienībai priekšnosacījums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion u.c.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 160. un 161. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

- 125 Kā norādīts apstrīdētās regulas 5. apsvērumā, tiklīdz kandidātvalsts kļūst par dalībvalsti, tā pievienojas tiesiskajai struktūrai, kura ir balstīta uz pamatpremisi, saskaņā ar kuru katrai dalībvalstij ar visām pārējām dalībvalstīm ir kopīgas LES 2. pantā ietvertās vērtības, uz kurām ir balstīta Savienība, un tās to savstarpēji atzīst. Šī premisa izriet no Savienības tiesību īpašajām un būtiskajām iezīmēm, kuras ir saistītas ar to būtību un izriet no autonomijas, ko minētās tiesības bauda attiecībā pret dalībvalstu tiesībām un starptautiskajām tiesībām. Tā nozīmē un pamato dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos šo vērtību atzīšanā un tādējādi Savienības tiesību, ar kurām tās tiek īstenotas, ievērošanā (šajā nozīmē skat. Atzinumu 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454, 166.–168. punkts; spriedumus, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 30. punkts, un 2021. gada 20. aprīlis, *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 62. punkts). Šajā apsvērumā ir arī precizēts, ka dalībvalstu tiesībām un praksei būtu jāturpina ievērot kopējās vērtības, uz kurām balstās Savienība.
- 126 No tā izriet, ka LES 2. pantā nostiprināto vērtību ievērošana no dalībvalsts puses ir visu šai dalībvalstij no Līgumu piemērošanas izrietošo tiesību izmantošanas nosacījums (spriedumi, 2021. gada 20. aprīlis, *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 63. punkts; 2021. gada 18. maijs, *Asociația "Forumul Judecătorilor din România"* u.c., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, EU:C:2021:393, 162. punkts, kā arī 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion* u.c., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 162. punkts). Šo vērtību ievērošanu nevar reducēt līdz pienākumam, kurš kandidātvalstij ir jāpilda, lai pievienotos Savienībai, un no kura tā pēc pievienošanās varētu atbrīvoties.
- 127 Dalībvalstis ir noteikušas LES 2. pantā ietvertās vērtības, un tās ir tām kopīgas. Tajās definēta pati Savienības kā kopējas tiesību sistēmas identitāte. Tādējādi Savienībai ir jāspēj savas Līgumos noteiktās kompetences robežās aizstāvēt minētās vērtības.
- 128 No tā izriet, ka saskaņā ar LES 5. panta 2. punktā nostiprināto kompetences piešķiršanas principu, kā arī LESD 7. pantā paredzēto Savienības politiku savstarpējās konsekvences principu Savienībai un dalībvalstīm kopīgā vērtība, proti, tiesiskums, kas ietilpst pašos Savienības un tās tiesību sistēmas pamatos, var pamatot nosacītības mehānismu, kuru aptver "finanšu noteikumu" jēdziens LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 129 Šajā ziņā jānorāda, pirmām kārtām, ka Savienības budžets ir viens no galvenajiem instrumentiem, kas Savienības politikās un darbībās ļauj konkretizēt LES 2. pantā norādīto solidaritātes principu, kurš pats par sevi ir viens no Savienības tiesību pamatprincipiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 15. jūlijs, *Vācija/Polija*, C-848/19 P, EU:C:2021:598, 38. punkts), un, otrām kārtām, ka šā principa īstenošana, izmantojot šo budžetu, ir balstīta uz dalībvalstu savstarpēju uzticēšanos par budžetā iekļauto kopējo resursu atbildīgu izmantošanu. Kā atgādināts šī sprieduma 125. punktā, šī savstarpējā uzticība pati par sevi ir balstīta uz katras dalībvalsts apņemšanos izpildīt tai Savienības tiesībās paredzētos pienākumus un turpināt – kā tas turklāt norādīts apstrīdētās regulas 5. apsvērumā – ievērot LES 2. pantā ietvertās vērtības, kuru vidū ir arī tiesiskuma vērtība.
- 130 Turklāt, kā norādīts apstrīdētās regulas 13. apsvērumā, pastāv acīmredzama saikne starp tiesiskuma vērtības ievērošanu, no vienas puses, un pienācīgu Savienības budžeta izpildi saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem, kā arī Savienības finanšu interešu aizsardzību, no otras puses.

- 131 Proti, šo pareizo finanšu pārvaldību un finanšu intereses var būtiski apdraudēt dalībvalstī izdarīti tiesiskuma principu pārkāpumi, jo šo pārkāpumu sekas tostarp var būt tādas garantijas neesamība, ka izdevumi, kas segti no Savienības budžeta, atbilst visiem Savienības tiesībās paredzētajiem finansējuma nosacījumiem un tādējādi atbilst Savienības mērķiem, tai finansējot šādus izdevumus.
- 132 Konkrētāk, šo nosacījumu un mērķu kā Savienības tiesību elementu ievērošanu nevar pilnībā nodrošināt, ja nepastāv efektīva pārbaude tiesā, kuras mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību ievērošanu, precizējot, ka šādas kontroles, ko veic neatkarīgas tiesas, esamība gan dalībvalstīs, gan Savienības līmenī ir tiesiskuma neatņemama sastāvdaļa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion* u.c., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 219. punkts, kā arī 222. punkts).
- 133 No iepriekš minētā izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, nosacītības mehānisms var ietilpt arī LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajā jēdzienā “finanšu noteikumi”, ja ar to, lai saņemtu finansējumu no Savienības budžeta, tiek ieviesta horizontāla nosacītība, kas ir saistīta ar to, ka dalībvalsts ievēro tiesiskuma vērtību, kura ietverta LES 2. pantā un attiecas uz Savienības budžeta izpildi.
- 134 Šāds horizontālas nosacītības mehānisms ir izveidots ar apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktu, ciktāl tajā paredzēts, ka tiek veikti atbilstīgi pasākumi, ja tiek konstatēts, ka tiesiskuma principu pārkāpumi dalībvalstī pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību.
- 135 No šīs regulas 5. panta 1. punkta izriet, ka šajā tiesību normā izsmeloši ir paredzēti “atbilstīgi pasākumi”, kurus var pieņemt un kuri ir apkopoti šī sprieduma 112. punktā, un kuri visi faktiski attiecas uz Savienības budžeta izpildi.
- 136 Par apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktā paredzēto nosacījumu, kas attiecas uz “tiesiskuma principu pārkāpumu” esamību, tās 2. panta a) punktā ir noteikts, ka jēdziens “tiesiskums” šīs regulas izpratnē jāsaprot kā “Savienības vērtība, kas noteikta LES 2. pantā”, un precizēts, ka šis jēdziens ietver šādus principus – likumību, tiesisko drošību, izpildvaras patvaļīguma aizliegumu, efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, varas dalīšanu, kā arī diskriminācijas aizliegumu un vienlīdzību likuma priekšā. Tomēr šajā pašā tiesību normā ir uzsvērts, ka “tiesiskuma” jēdziens, kā tas definēts minētās regulas piemērošanas vajadzībām, “ir jāsaprot tā, ka tiek ņemtas vērā arī pārējās Savienības vērtības un principi, kas noteikti LES 2. pantā”. No tā izriet, ka šo vērtību un principu ievērošanu, ciktāl tā ietilpst pašā LES 2. pantā ietvertajā “tiesiskuma” vērtības definīcijā vai, kā izriet no šī panta otrā teikuma, ir cieši saistīta ar sabiedrību, kas respektē tiesiskumu, var prasīt tādā horizontālas nosacītības mehānismā, kāds ir ieviests ar apstrīdēto regulu.
- 137 Turklāt apstrīdētās regulas 3. panta – kurā ir minēti gadījumi, kas var norādīt uz šo principu pārkāpumiem, kuru vidū ir tas, ka netiek nodrošināta interešu konflikta neesamība, – mērķis, kā to secinājumu 152. un 280. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ir atvieglot šīs regulas piemērošanu.
- 138 No apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta izriet – lai uz tiesiskuma principu pārkāpumiem varētu attiecināt šī panta 1. punktā ieviesto horizontālās nosacītības mehānismu, tiem jāattiecas uz šī 2. punkta a)–h) apakšpunktā uzskaitītajām situācijām vai iestāžu rīcību, ciktāl tiem ir nozīme Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai Savienības finanšu interešu aizsardzībai.

- 139 No iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētās regulas 2. panta a) punkts, 3. pants, 4. panta 2. punkts un 5. panta 1. punkts ir elementi, kas veido šīs regulas 4. panta 1. punktā noteikto horizontālās nosacītības mehānismu, norādot definīcijas, kas nepieciešamas tā īstenošanai, precizējot tā piemērošanas jomu un paredzot pasākumus, kurus tas varētu izraisīt. Tādējādi šīs tiesību normas ir šī mehānisma neatņemama sastāvdaļa un līdz ar to ietilpst jēdzienā “finanšu noteikumi” LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 140 Otrkārt, šo konstatējumu neatspēko Ungārijas, kuru atbalsta Polijas Republika, argumentācija, saskaņā ar kuru apstrīdētās regulas 2.–4. pants ļaujot Savienības iestādēm veikt tādu situāciju pārbaudi dalībvalstīs, kuras neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.
- 141 Kā norādīts šī sprieduma 111. punktā, no apstrīdētās regulas 4. panta 1. punkta un 6. panta 1. punkta kopīgas interpretācijas izriet, ka tajā paredzēto procedūru Savienības budžeta aizsardzības “atbilstīgu pasākumu” noteikšanai Komisija var sākt vienīgi tad, ja šī iestāde konstatē, ka pastāv pamatoti iemesli uzskatīt, ka ne tikai dalībvalstī tiek pārkāpti tiesiskuma principi, bet galvenokārt – ka šie pārkāpumi pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību.
- 142 Turklāt, kā tika konstatēts šī sprieduma 138. punktā, no apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta izriet, ka, lai uz tiesiskuma principa pārkāpumiem varētu attiecināt šī panta 1. punktā noteikto horizontālās nosacītības mehānismu, tiem ir jāattiecas uz šī 2. punkta a)–h) apakšpunktā uzskaitītajām situācijām vai iestāžu rīcību, ciktāl tā ir nozīmīga Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai Savienības finanšu interešu aizsardzībai.
- 143 Šādu nozīmību var prezumēt attiecībā uz tādu minētā 2. punkta a) un b) apakšpunktā norādīto iestāžu darbību, kuras izpilda Savienības budžetu un kurām ir uzticēta finanšu pārbaude, uzraudzība un revīzija. Izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestāžu pareiza darbība tā c) apakšpunktā ir minēta vienīgi, ciktāl tā attiecas uz Savienības tiesību pārkāpumiem saistībā ar Savienības budžeta izpildi vai Savienības finanšu interešu aizsardzību. Tas pats attiecas uz e) apakšpunktā minēto Savienības tiesību pārkāpumu novēršanu un sodīšanu, ko veic valsts tiesas vai administratīvās iestādes. Attiecībā uz d) apakšpunktā minēto pārbaudi tiesā – tā ir paredzēta vienīgi, ciktāl tā attiecas uz a)–c) apakšpunktā minēto iestāžu rīcību. Savukārt f) apakšpunktā paredzētā nepamatoti izmaksāto līdzekļu atgūšana attiecas vienīgi uz Savienības budžeta līdzekļiem, un tā tas ir arī sadarbības ar *OLAF* un *EPPO* gadījumā, kas minēta g) apakšpunktā. Visbeidzot, h) apakšpunkts skaidri attiecas uz jebkuru citu situāciju vai iestāžu darbību, kam ir nozīme Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai tās finanšu interešu aizsardzībai.
- 144 No tā izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, pirmām kārtām, apstrīdētā regula ļauj Savienības iestādēm izvērtēt situācijas dalībvalstīs vienīgi, ciktāl tām ir nozīme Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai Savienības finanšu interešu aizsardzībai, un, otrām kārtām, ka atbilstošos pasākumus, pamatojoties uz šo regulu, var noteikt vienīgi tad, ja tiek konstatēts, ka šādas situācijas ietver kāda no tiesiskuma principiem pārkāpumu, kas pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt pareizu finanšu pārvaldību vai minēto finanšu interešu aizsardzību.
- 145 Šādas situācijas, kurām ir nozīme Savienības budžeta izpildē, ne tikai ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, bet, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 133. punktā, uz tām var attiecināt finanšu noteikumu LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, tam izpaužoties kā horizontālās nosacītības mehānismam, kas saistīts ar to, ka dalībvalsts ievēro tiesiskuma vērtību.

- 146 Treškārt, pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, tas, ka horizontālās nosacītības mehānisms, kas atbilst šī sprieduma 133. punktā norādītajiem kritērijiem, ir saistīts ar to, ka dalībvalsts ievēro LES 2. pantā ietverto tiesiskuma vērtību, un attiecas uz Savienības budžeta izpildi, var ietilpt jēdzienā “finanšu noteikumi, kuros it īpaši ir noteikta kārtība [...] attiecībā uz budžeta izpildi” LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, nepaplašina šī jēdziena piemērojamību tik tālu, ka tas pārsniegtu to, kas ir nepieciešams Savienības budžeta pareizai izpildei.
- 147 Apstrīdētās regulas 4. panta 2. punktā ar minēto regulu izveidotā savstarpējās atbilstības mehānisma piemērošanas joma ir ierobežota ar tādām situācijām un iestāžu rīcību, kurai ir saikne ar Savienības budžeta izpildi, un tās 1. punktā ir noteikts, ka atbilstošu pasākumu veikšana ir pakļauta tiesiskuma principu pārkāpumiem, kuri pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību. Tādējādi šis pēdējais nosacījums paredz, ka ir jābūt pierādītai faktiskai saiknei starp šiem pārkāpumiem un šādu ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt.
- 148 Šajā ziņā jāuzsver, ka apstrīdētās regulas 4. panta 1. un 2. punkta piemērošana ir pakļauta šīs regulas 6. panta 1.–9. punktā precizētajām procesuālajām prasībām, kas, kā tas ir norādīts minētās regulas 26. apsvērumā, nozīmē, ka Komisijai, pārbaudot, vai atbilstošu pasākumu veikšana ir pamatota, ir jābalstās uz konkrētiem elementiem un jāievēro Līgumos noteiktie objektivitātes, diskriminācijas aizlieguma un vienlīdzības principi.
- 149 It īpaši attiecībā uz tiesiskuma principu pārkāpumu konstatēšanu un novērtēšanu apstrīdētās regulas 16. apsvērumā ir precizēts, ka šim novērtējumam jābūt objektīvam un taisnīgam. Turklāt visu šo pienākumu ievērošana ir pakļauta pilnai tiesas pārbaudei Tiesā.
- 150 Ceturtkārt, par to, vai uz apstrīdētās regulas 5. panta 2. punktu var attiekties LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta juridiskais pamats, šī sprieduma 115. punktā ir konstatēts, ka pirmās tiesību normas mērķis ir aizsargāt galasaņēmēju un labuma guvēju likumīgās intereses, ja atbilstoši minētajai regulai attiecībā pret dalībvalsti tiek veikti atbilstoši pasākumi. No tā izriet, ka minētā tiesību norma attiecas uz juridiskām un finansiālām sekām, kas ir saistītas ar Savienības budžeta aizsardzības pasākumiem šī 5. panta izpratnē, kuri paši attiecas uz Savienības budžeta izpildi, kā tas ir precizēts šī sprieduma 112. un 135. punktā.
- 151 Turklāt, kā tika konstatēts šī sprieduma 99. punktā, finanšu noteikumu, kuros ir paredzēta “jo īpaši [procedūra]” budžeta izpildei LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, mērķis ir regulēt visus ar Savienības budžeta izpildi saistītos aspektus, uz kuriem attiecas LESD sestās daļas II sadaļa, un tātad šo izpildi plašā nozīmē.
- 152 Tiesību norma, kas, tāpat kā apstrīdētās regulas 5. panta 2. punkts, attiecas uz juridiskām un finansiālām sekām, kuras saistītas ar Savienības budžeta aizsardzības pasākumiem šī 5. panta izpratnē, kas ir pasākumi, kuri attiecas uz Savienības budžeta izpildi, ir jāuzskata par tādu, kas pati attiecas uz šo izpildi, un tādējādi var tikt uzskatīta par tādu, kurā ir noteikta procedūra saistībā ar šī budžeta izpildi.
- 153 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jānoraida Ungārijas, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvojumi, kuri attiecas uz apstrīdētās regulas juridiskā pamata neesamību, jo ar to netiekot noteikti finanšu noteikumi LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

154 Ņemot to vērā, vēl ir jāpārbauda, vai, kā to būtībā apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, Savienības likumdevējs nevar pieņemt tādus finanšu noteikumus kā apstrīdētajā regulā paredzētie, jo ar to tiekot apiets LES 7. pants un LESD 269. pants.

2) Par LES 7. panta un LESD 269. panta apiešanu

155 Pirmām kārtām, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, būtībā apgalvo, ka vienīgi ar LES 7. pantā paredzēto procedūru Savienības iestādēm ir piešķirta kompetence pārbaudīt, konstatēt un vajadzības gadījumā sodīt par LES 2. pantā ietverto vērtību pārkāpumiem kādā dalībvalstī, tostarp tādēļ, ka šāda kompetence attiecas uz jomām, kuras neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, piemēram, dalībvalstu iestāžu un institūciju darbība, un ka dalībvalstis kā Līgumu autores ir noteikušas visus šīs procedūras aspektus LES ietvaros. Tā kā Līgumos nav ietverta nekāda likumdošanas pilnvaru deleģēšana atbilstoši LES 7. pantam, nedz šī tiesību norma, nedz kāda cita minēto Līgumu tiesību norma neļaujot Savienības likumdevējam ieviest procedūru, kas būtu paralēla LES 7. pantā paredzētajai procedūrai, kura attiecas uz LES 2. pantā ietverto vērtību pārkāpuma konstatēšanu un kurā definētas no tā izrietošās tiesiskās sekas.

156 Šajā ziņā, pirmkārt, jāatgādina, ka LES 2. pantā iekļautās Savienībai un dalībvalstīm kopējās pamatvērtības ietver vērtības, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības sabiedrībā, kur nav diskriminācijas, kur valda taisnīgums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība.

157 Hartas preambulā tostarp ir atgādināts, ka Savienība ir balstīta uz demokrātijas un tiesiskuma principiem un atzīst tiesības, brīvības un principus, kas noteikti minētajā hartā. Tās 6., 10.–13., 15., 16., 20., 21. un 23. pantā ir precizēts LES 2. pantā ietverto cilvēka cieņas, brīvības, vienlīdzības, cilvēktiesību ievērošanas, diskriminācijas aizlieguma un sieviešu un vīriešu līdztiesības vērtību apjoms. Hartas 47. pantā, kā arī LES 19. pantā tostarp ir garantētas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un piekļuvi neatkarīgai un objektīvai tiesai, kas iepriekš ir noteikta tiesību aktos, attiecībā uz Savienības tiesībās garantēto tiesību un brīvību aizsardzību.

158 Turklāt LESD 8. un 10. pantā, 19. panta 1. punktā, 153. panta 1. punkta i) apakšpunktā un 157. panta 1. punktā ir precizēts vienlīdzīgas attieksmes, diskriminācijas aizlieguma un sieviešu un vīriešu līdztiesības vērtību apjoms un ļauts Savienības likumdevējam pieņemt atvasināto tiesību normas, lai īstenotu šīs vērtības.

159 No diviem iepriekšējiem punktiem izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, papildus LES 7. pantā paredzētajai procedūrai daudzas Līgumu normas, kas bieži ir konkretizētas dažādos atvasināto tiesību aktos, Savienības iestādēm piešķir kompetenci pārbaudīt, konstatēt un vajadzības gadījumā sodīt par LES 2. pantā ietverto vērtību pārkāpumiem, kas izdarīti kādā dalībvalstī.

160 It īpaši attiecībā uz tiesiskuma vērtību daži tās aspekti ir aizsargāti LES 19. pantā, kā to turklāt atzīst Ungārija. Tas pats attiecas uz Hartas 47.–50. pantu, kuri ietverti tās VI sadaļā “Tiesiskums” un kuri attiecīgi garantē tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un tiesības uz taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpciju un tiesības uz aizstāvību, noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma un samērīguma principus un tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam par vienu un to pašu noziedzīgo nodarījumu.

- 161 Konkrētāk, Tiesa ir nospriedusi, ka LES 19. pantā, kurā ir konkretizēta LES 2. pantā ietvertā tiesiskuma vērtība, dalībvalstīm saskaņā ar minētā 19. panta 1. punkta otro daļu tiek prasīts paredzēt tiesību aizsardzības līdzekļu un procedūru sistēmu, kas nodrošina privātpersonām to tiesību uz efektīvu aizsardzību tiesā ievērošanu jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. marts, A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), C-824/18, EU:C:2021:153, 108. un 109. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra). Šīs prasības ievērošanu var pārbaudīt Tiesa, īpaši Komisijas celtas prasības sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam laikā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 58. un 59. punkts, kā arī 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība), C-192/18, EU:C:2019:924, 106. un 107. punkts).
- 162 Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, kas interpretēta Hartas 47. panta gaismā, dalībvalstīm ir noteikts pienākums sasniegt skaidru un precīzu rezultātu, un tas nav saistīts ne ar kādu nosacījumu par to tiesu neatkarību, kurām ir jāinterpretē un jāpiemēro Savienības tiesības, tāpēc valsts tiesai ir jāatstāj bez piemērošanas ikviens valsts tiesību norma, ar kuru tiek pārkāpta LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, vajadzības gadījumā pirms tam saņemot no Tiesas šīs tiesību normas interpretāciju prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. marts, A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), C-824/18, EU:C:2021:153, 142.–146. punkts).
- 163 Tādējādi no šī sprieduma 159.–162. punktā izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Ungārijas argumentācija, saskaņā ar kuru Savienība tiesiskuma vērtību var aizsargāt vienīgi LES 7. pantā paredzētajā procedūrā, ir jānoraida.
- 164 Otrkārt, par Ungārijas, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvojumiem, saskaņā ar kuriem vienīgi LES 7. pants ļauj Savienības iestādēm kontrolēt to, kā dalībvalstis ievēro tiesiskumu jomās, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, tostarp dalībvalstu iestāžu un institūciju darbības jomā, pietiek atgādināt, ka ar apstrīdēto regulu netiek piešķirtas tiesības ne Komisijai, ne Padomei veikt šādu pārbaudi ārpus dalībvalsts iestādes rīcības vai situācijas, kurā vainojama šāda iestāde un kura ir saistīta ar Savienības budžeta izpildi, kas savukārt ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.
- 165 Kā tika konstatēts šī sprieduma 141.–145. punktā, pirmkārt, apstrīdētā regula ļauj Savienības iestādēm izvērtēt situācijas dalībvalstīs vienīgi, ciktāl tās ir nozīmīgas Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai Savienības finanšu interešu aizsardzībai, un, otrkārt, atbilstošus pasākumus saskaņā ar šo regulu var noteikt vienīgi tad, ja tiek konstatēts, ka šādas situācijas pārkāpj kādu no tiesiskuma principiem, kas pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai šo finanšu interešu aizsardzību.
- 166 Otrām kārtām, attiecībā uz apgalvojumu, ka ar apstrīdēto regulu esot apieta LES 7. pantā paredzētā procedūra un paplašinātas LESD 269. pantā noteiktās Tiesas kompetences, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, būtībā apgalvo, ka ar šo regulu izveidotā procedūra konkrētos gadījumos konkretizē LES 7. pantā paredzēto procedūru un līdz ar to ievieš tai paralēlu procedūru, kas, veicot padziļinātu analīzi, ļauj konstatēt dalībvalstu pieļautos tiesiskuma principu pārkāpumus. Minētā regula ļaujot šādiem pārkāpumiem noteikt tādas pašas tiesiskās sekas kā tās, kas paredzētas LES 7. pantā, lai gan nedz šī tiesību norma, nedz kāda cita Līgumu tiesību norma Savienības likumdevējam nesniedzot tiesības to darīt. Šādi rīkojoties, ar šo regulu tiek pārkāpts institucionālais līdzsvars, kas noteikts LES 7. pantā, LES 13. panta 2. punktā, kā arī LESD 269. pantā, piešķirot Padomei, Komisijai un Tiesai jaunas pilnvaras.

- 167 Šajā ziņā, pirmkārt, jānorāda, ka Savienības likumdevējs, nepārkāpjot LES 7. pantu, nevar ieviest procedūru, kas būtu paralēla šajā tiesību normā paredzētajai procedūrai, kam būtībā būtu tāds pats priekšmets un kas ļautu noteikt identiskus pasākumus, vienlaikus paredzot citu iestāžu iesaistišanos vai materiālos un procesuālos nosacījumus, kuri atšķirtos no minētajā tiesību normā paredzētajiem.
- 168 Tomēr Savienības likumdevējs, ja tam šim nolūkam ir juridiskais pamats, ir tiesīgs atvasināto tiesību aktā noteikt citas procedūras attiecībā uz LES 2. pantā minētajām vērtībām, tostarp tiesiskumu, ciktāl šīs procedūras gan mērķa, gan priekšmeta ziņā atšķiras no LES 7. pantā paredzētās procedūras (pēc analogijas skat. spriedumu, 1979. gada 7. februāris, Francija/Komisija, 15/76 un 16/76, EU:C:1979:29, 26. punkts; rīkojumu, 1996. gada 11. jūlijs, *An Taisce* un *WWF UK* /Komisija, C-325/94 P, EU:C:1996:293, 25. punkts, kā arī spriedumu, 2001. gada 11. janvāris, Grieķija/Komisija, C-247/98, EU:C:2001:4, 13. punkts).
- 169 Šajā lietā, runājot par LES 7. pantā paredzētās procedūras un apstrīdētajā regulā paredzētās procedūras attiecīgajiem mērķiem, no LES 7. panta 2.–4. punkta izriet, ka šajā pantā paredzētā procedūra ļauj tostarp Padomei, ja Eiropadome ir konstatējusi dalībvalsts izdarītus LES 2. pantā minēto vērtību vairākkārtējus nopietnus pārkāpumus, apturēt noteiktas tiesības, kas izriet no Līgumu piemērošanas šai dalībvalstij, tostarp šīs dalībvalsts valdības pārstāvja balsstiesības Padomē, un Padome vēlāk var izlemt grozīt tās veiktos pasākumus vai tos izbeigt, lai reaģētu uz izmaiņām situācijā, kas tai lika šos pasākumus noteikt.
- 170 LES 7. pantā paredzētās procedūras mērķis tādējādi ir ļaut Padomei sodīt par vairākkārtējiem nopietniem LES 2. pantā ietvertu vērtību pārkāpumiem, lai tostarp pieprasītu attiecīgajai dalībvalstij izbeigt šos pārkāpumus.
- 171 Savukārt, kā izriet no šī sprieduma 110.–120. punkta, no to pasākumu rakstura, kurus var noteikt saskaņā ar apstrīdēto regulu, kā arī no šo pasākumu noteikšanas un atcelšanas nosacījumiem izriet, ka ar šo regulu ieviestās procedūras mērķis atbilstoši LESD 310. panta 5. punktā un 317. panta pirmajā daļā noteiktajam pareizas finanšu pārvaldības principam ir nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību gadījumā, ja dalībvalstī tiek pārkāpti tiesiskuma principi, nevis, izmantojot Savienības budžetu, sodīt par tiesiskuma principu pārkāpumiem.
- 172 No tā izriet, ka apstrīdētajā regulā paredzētās procedūras mērķis atšķiras no LES 7. panta mērķa.
- 173 Par abu šo procedūru priekšmetu jānorāda, ka LES 7. pantā paredzētās procedūras piemērošanas joma attiecas uz visām LES 2. pantā ietvertajām vērtībām, savukārt ar apstrīdēto regulu ieviestās procedūras piemērošanas joma attiecas tikai uz vienu no šīm vērtībām, proti, tiesiskumu.
- 174 Turklāt LES 7. pants ļauj aptvert jebkuru vairākkārtēju nopietnu LES 2. pantā ietvertās vērtības pārkāpumu, savukārt apstrīdētajā regulā tās 2. panta a) punktā norādītos tiesiskuma principu pārkāpumus ir atļauts pārbaudīt vienīgi tad, ja ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka tiem ir ietekme uz budžetu.
- 175 Par abu procedūru sākšanas nosacījumiem jāatzīmē, ka LES 7. pantā paredzēto procedūru saskaņā ar tā 1. punkta noteikumiem var sākt, ja pastāv nepārprotams risks, ka kāda dalībvalsts var nopietni pārkāpt LES 2. pantā ietvertās vērtības; iniciatīvas tiesības pieder trešdaļai dalībvalstu, Parlamentam vai Komisijai; sākotnēji vienīgā prasība ir nepārprotams risks, ka var tikt nopietni pārkāptas šīs vērtības, vēlāk – attiecībā uz LES 7. panta 2. un 3. punktā paredzēto noteikto tiesību, kuras izriet no Līgumu piemērošanas attiecīgajai dalībvalstij, apturēšanu – vairākkārtējs

- nopietns šo vērtību pārkāpums no šīs valsts puses. Savukārt procedūru, kas ieviesta ar apstrīdēto regulu, var sākt vienīgi Komisija, ja pastāv pamatoti iemesli uzskatīt, ne tikai ka dalībvalstī tiek pārkāpti tiesiskuma principi, bet arī un galvenokārt – ka šie pārkāpumi pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību.
- 176 Turklāt vienīgais materiālais nosacījums pasākumu noteikšanai atbilstoši LES 7. pantam ir Eiropadomes konstatējums, ka dalībvalsts vairākkārtēji nopietni pārkāpj LES 2. pantā ietvertās vērtības. Savukārt, kā tika norādīts šī sprieduma 147. punktā, saskaņā ar apstrīdētās regulas 4. panta 1. un 2. punktu pasākumus saskaņā ar šo regulu var noteikt vienīgi tad, ja ir izpildīti divi nosacījumi. Pirmām kārtām, ir jākonstatē, ka tiesiskuma principu pārkāpums dalībvalstī attiecas vismaz uz vienu no šajā 2. punktā minētajām situācijām vai iestāžu rīcību, ciktāl tā ir nozīmīga Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai Savienības finanšu interešu aizsardzībai. Otrām kārtām, ir arī jāpierāda, ka šie pārkāpumi pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt pareizu finanšu pārvaldību vai šīs finanšu intereses, un šis nosacījums tādējādi nozīmē faktiskas saiknes noteikšanu starp šiem pārkāpumiem un šādu ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt.
- 177 Runājot par to pasākumu raksturu, kurus var noteikt, pamatojoties uz LES 7. panta 3. punktu, tie ietver “dažu tiesību, kas izriet no Līgumu piemērošanas konkrētai dalībvalstij, tostarp šīs dalībvalsts valdības pārstāvja balsstiesības Padomē, [atņemšanu]”, tātad tie var attiekties uz visām tiesībām, kas izriet no Līgumu piemērošanas attiecīgajai dalībvalstij. Turpretī pasākumi, kurus var noteikt saskaņā ar apstrīdēto regulu, savukārt ir ierobežoti ar pasākumiem, kuri uzskaitīti tās 5. panta 1. punktā un apkopoti šī sprieduma 112. punktā un kuriem visiem ir budžeta raksturs.
- 178 Visbeidzot LES 7. pantā noteikto pasākumu grozīšana un atcelšana ir paredzēta tikai tādēļ, lai reaģētu uz izmaiņām situācijā, kuras rezultātā tie tika noteikti. Savukārt apstrīdētās regulas 7. panta 2. punkta otrajā un trešajā daļā noteikto pasākumu atcelšana un grozīšana ir atkarīga no šīs regulas 4. pantā paredzēto pasākumu noteikšanas nosacījumiem. Tāpēc šos pasākumus var atcelt vai grozīt ne tikai gadījumā, kad vismaz daļēji tiek novērsti tiesiskuma principu pārkāpumi attiecīgajā dalībvalstī, bet it īpaši gadījumā, ja šie pārkāpumi, lai arī tie ieilgst, tomēr vairs neietekmē Savienības budžetu. Tā tas tostarp var būt gadījumā, ja tie vairs neattiecas vismaz uz kādu no šī panta 2. punktā minētajām situācijām vai iestāžu rīcību, ja šīs situācijas vai rīcība vairs nav nozīmīga Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai Savienības finanšu interešu aizsardzībai, ja pārkāpums vairs neietekmē vai vairs nopietni nedraud ietekmēt šo pareizo pārvaldību vai minētās finanšu intereses vai ja saikne starp tiesiskuma principa pārkāpumu un šādu ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt vairs nav pietiekami tieša.
- 179 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, jākonstatē, ka LES 7. pantā un apstrīdētajā regulā paredzētajām procedūrām ir atšķirīgi mērķi un katrai no tām ir skaidri atšķirīgs priekšmets.
- 180 No tā izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, ar apstrīdēto regulu ieviesto procedūru nevar uzskatīt par tādu, ar kuru tiek ieviesta paralēla procedūra, kas apietu LES 7. pantu.
- 181 Otrkārt, par Ungārijas, kuru atbalsta Polijas Republika, argumentāciju, saskaņā ar kuru ar apstrīdēto regulu tiek apdraudēts institucionālais līdzsvars, kāds tas ir noteikts LES 7. pantā un LES 13. panta 2. punktā, pirmām kārtām, divos iepriekšējos šī sprieduma punktos ir konstatēts, ka

- LES 7. pantā paredzētajai procedūrai un ar apstrīdēto regulu ieviestajai procedūrai ir atšķirīgi mērķi un katrai no tām ir atšķirīgs priekšmets, tādējādi apstrīdēto regulu nevar uzskatīt par paralēlu procedūru, ar kuru tiktu apieta šī tiesību norma.
- 182 Šādos apstākļos Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, nevar pamatoti apgalvot, ka ar apstrīdēto regulu tiek pārkāpts LES 7. pantā noteiktais institucionālais līdzsvars.
- 183 Otrām kārtām, par LES 13. panta 2. punkta prasībām, atbilstoši kurām “katra iestāde darbojas saskaņā ar Līgumos noteiktajām pilnvarām un atbilstīgi tajos izklāstītajām procedūrām, nosacījumiem un mērķiem”, no apstrīdētās regulas 6. panta izriet, ka Komisija veic šo procedūru un ka Padome, vajadzības gadījumā pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, pieņem īstenošanas lēmumu, ar ko nosaka atbilstošus pasākumus, un jāprecizē, ka, neraugoties uz šīs regulas 26. apsvērumā minēto atsauci uz Eiropadomi, ar šo 6. pantu Padomei netiek piešķirta nekāda loma ar minēto regulu noteiktajā procedūrā.
- 184 Šajā ziņā vispirms saskaņā ar LESD 317. panta pirmo daļu Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm uzņemas atbildību par budžeta izpildi, ievērojot pareizas finanšu pārvaldības principus, un tādējādi tās loma ar apstrīdēto regulu ieviestajā procedūrā atbilst pilnvarām, kas tai piešķirtas ar šo tiesību normu.
- 185 Turpinot – kā pamatoti norāda Padome, Padomes iesaistīšanos var pamatot ar LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 291. panta 2. punktu, tātad ar to netiek pārkāpta kompetence, kas Komisijai ir piešķirta saskaņā ar LESD 317. panta pirmo daļu.
- 186 Pirmām kārtām, kā tika konstatēts šī sprieduma 99. punktā, finanšu noteikumu, kuros “jo īpaši nosaka budžeta izpildes procedūru” LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, mērķis ir reglamentēt visus ar Savienības budžeta izpildi saistītos aspektus, uz kuriem attiecas LESD sestās daļas II sadaļa, un tātad šo izpildi plašā nozīmē.
- 187 Tādējādi ar apstrīdēto regulu izveidotais horizontālās nosacītības mehānisms attiecas uz budžeta izpildes koncepciju, kura pārsniedz to, kas, Finanšu regulas 2. panta 7. punktā būdama definēta kā tādu pasākumu veikšana, kuri saistīti ar budžeta apropriāciju pārvaldību, uzraudzību, kontroli un revīziju, saskaņā ar LESD 317. panta pirmo daļu attiecas uz Komisijas kompetenci sadarbībā ar dalībvalstīm.
- 188 Otrām kārtām, LESD 291. panta 2. punkts īpašos, pienācīgi pamatotos gadījumos ļauj piešķirt Padomei īstenošanas pilnvaras, ja ir nepieciešami vienādi nosacījumi juridiski saistošu Savienības aktu īstenošanai. Šajā ziņā no apstrīdētās regulas 6. panta 9.–11. punkta izriet, ka pasākumi, kurus Padome var veikt saskaņā ar šo regulu, ir īstenošanas lēmumi, un šīs regulas 20. apsvērumā ir precizēts, ka šī īstenošanas kompetence ir piešķirta Padomei, lai nodrošinātu vienotus minētās regulas īstenošanas nosacījumus, ņemot vērā šādu pasākumu finansiālās sekas.
- 189 Ar šiem elementiem pietiek, lai uzskatītu, ka Padomei piešķirtā kompetence veikt apstrīdētās regulas 5. panta 1. punktā paredzētos atbilstošos pasākumus ir pienācīgi pamatota.
- 190 Visbeidzot, tas, ka Eiropadomei nav piešķirta kompetence apstrīdētās regulas 6. pantā noteiktajā procedūrā, atbilst pilnvarām, kas tai ir piešķirtas ar LES 15. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru Eiropadome, neveicot likumdošanas funkciju, rosina Savienības attīstību un nosaka atbilstīgus šīs attīstības vispārējos politiskos virzienus un prioritātes.

- 191 Lai gan ir taisnība, ka apstrīdētās regulas 26. apsvērumā ir paredzēts, ka Eiropadome pēc tās dalībvalsts lūguma, uz kuru attiecas procedūra saskaņā ar šīs regulas 6. pantu, var apspriest jautājumu, vai šīs procedūras laikā tiek ievēroti objektivitātes, diskriminācijas aizlieguma un dalībvalstu vienlīdzības saistībā ar Līgumiem principi, pietiek norādīt, ka šāda Eiropadomes iejaukšanās izņēmuma kārtā nav paredzēta ne šajā 6. pantā, ne kādā citā minētās regulas noteikumā. Šādos apstākļos, ņemot vērā to, ka Savienības akta preambula nav saistoša (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Puppinck* u.c./Komisija, C-418/18 P, EU:C:2019:1113, 76. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), uz šo 26. apsvērumu nevar atsaukties, lai atkāptos no pašiem apstrīdētās regulas noteikumiem, nedz arī – lai interpretētu šīs tiesību normas pretēji to formulējumam.
- 192 Treškārt, ciktāl Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka Tiesai, īstenojot Padomes saskaņā ar apstrīdētās regulas 6. panta 10. punktu pieņemtā lēmuma pārbaudi tiesā, būs jāizvērtē, vai dalībvalstī pastāv tiesiskuma principu pārkāpumi, un uzskata, ka Tiesai tādējādi piešķirtā kompetence pārkāpj LES 13. panta 2. punktu un LESD 269. pantu, jānorāda, ka šis pēdējais minētais pants saskaņā ar tā formulējumu attiecas vienīgi uz Eiropadomes vai Padomes pieņemta akta likumības pārbaudi saskaņā ar LES 7. pantu.
- 193 Šādos apstākļos un ņemot vērā šī sprieduma 179. un 180. punktā izdarītos konstatējumus, likumības pārbaude, ko Tiesa var veikt it īpaši saistībā ar atcelšanas prasību, kura celta, pamatojoties uz LESD 263. pantu, par Padomes lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar apstrīdētās regulas 6. panta 10. punktu, neietilpst LESD 269. panta piemērošanas jomā un tādējādi uz to neattiecas tajā paredzētie īpašie noteikumi.
- 194 No tā izriet, ka ar apstrīdēto regulu Tiesai netiek piešķirta nekāda jauna kompetence.
- 195 Visbeidzot, šī sprieduma 165. punktā ir konstatēts, ka, pirmām kārtām, apstrīdētā regula ļauj Savienības iestādēm izvērtēt situācijas dalībvalstīs vienīgi, ciktāl tās ir atbilstošas Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai Savienības finanšu interešu aizsardzībai, un, otrām kārtām, atbilstošus pasākumus saskaņā ar šo regulu var noteikt vienīgi tad, ja tiek konstatēts, ka šādas situācijas ietver tiesiskuma principu pārkāpumu, kas pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt pareizu budžeta finanšu pārvaldību vai šo finanšu interešu aizsardzību.
- 196 Tā kā šādas situācijas ir saistītas ar Savienības budžeta izpildi un tādējādi ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, nevar apgalvot, ka Tiesas kompetencē nav pārbaudīt Padomes vērtējumus, kuri ietverti lēmumos, kas pieņemti saskaņā ar apstrīdētās regulas 6. panta 10. punktu.
- 197 No tā izriet, ka Ungārijas, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvojumi, kas attiecas uz LES 7. panta un LESD 269. panta apiešanu, ir jānoraida kā nepamatoti.
- 198 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, pirmais un otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

2. Par trešo pamatu – tiesiskās drošības principa pārkāpumu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 199 Ar trešo pamatu Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka apstrīdētajā regulā nav ievēroti tiesiskās drošības un tiesību normu skaidrības principi, kas ir atzīti kā Savienības tiesību vispārējie principi, jo šajā regulā ietvertie jēdzieni, uz kuriem pamatojoties var konstatēt, ka dalībvalsts ir pārkāpusi tiesiskuma principus, dalībvalstīs nav definēti vienādi. Tā it īpaši uzskata, ka minētās regulas 2. panta a) punktā definētais jēdziens “tiesiskums” parāda būtiskas konceptuālas neskaidrības un būtiskas neatbilstības, kuras varētu apdraudēt Savienības vērtību interpretāciju un izraisīt šīs regulas piemērošanu, kas būtu pretrunā šīm vērtībām.
- 200 Pirmām kārtām, Ungārija norāda, ka tiesiskums ir ideāls vai, lielākais, orientācijas punkts, kuru nekad nevar pilnībā sasniegt un kura ievērošana tādējādi esot jāvērtē relatīvā izteiksmē, jo neviena valsts nevar pretendēt uz perfektu šī jēdziena ievērošanu. Šis ideāls, kas raksturo moderno demokrātiju, esot attīstījies sarežģītā ceļā gadsimtu gaitā, izveidojot, kā tas izrietot no Venēcijas komisijas 2011. gada 28. marta pētījuma Nr. 512/2009 “Ziņojums par tiesību pārkāpumu”, sarežģītu koncepciju, kura nav precīzi definēta un kuras būtība nepārtraukti attīstās.
- 201 Šī tiesiskuma koncepcija izrietot arī no Venēcijas komisijas 2016. gada 18. marta pētījuma Nr. 711/2013, ar kuru izveidots “tiesiskuma kritēriju saraksts”, un uz šo pētījumu turklāt ir atsauce apstrīdētās regulas 16. apsvērumā. Saskaņā ar šī pētījuma 12. un 18. punktu jēdziena “tiesiskums” būtiskie elementi nedefinējot šo jēdzienu un paši ietilpstot teorētiskās kategorijās, savukārt principus var iedalīt vairākos citos principos. Turklāt no minētā pētījuma 29. un 30. punkta izrietot, ka tajā definētie tiesiskuma kritēriji nav izsmeļoši un tos nevar pārveidot par noteikumiem.
- 202 Šajā ziņā Ungārija atgādina, ka Savienība saskaņā ar LES 4. panta 2. punktu respektē dalībvalstu nacionālo identitāti, kas raksturīga to politiskajām un konstitucionālajām pamatstrukturām. Ar apstrīdēto regulu ieviestais mehānisms neatbilstot šai pamatgarantijai, jo ar šo regulu izveidotā procedūra ļaujot izvērtēt dalībvalsts tiesību aktus vai praksi pat tad, ja tā neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.
- 203 Konceptuālās neskaidrības, kas ietekmē jēdzienu “tiesiskums”, vēl vairāk pasliktinot fakts, ka Komisijas pārstāvji vairākkārt ir norādījuši, ka Komisijas ikgadējā ziņojumā par tiesiskumu ietvertie konstatējumi tikšot izmantoti, piemērojot apstrīdēto regulu, lai gan šajā regulā nav nevienas atsauces uz šo ziņojumu. Turklāt Komisija minētajā ziņojumā esot pārbaudījusi tiesiskuma prasību piemērošanu jomās, kas neatbilst ne apstrīdētajā regulā izmantotajiem jēdzieniem saistībā ar tiesiskuma principiem, ne tiesiskuma kritēriju sarakstam, kurus Venēcijas komisija ir izstrādājusi šī sprieduma 201. punktā minētajā pētījumā.
- 204 Ungārija uzskata, ka Komisijas izpratne par tiesiskumu veidojošajiem elementiem atšķiras no Venēcijas komisijas izpratnes un no izpratnes, kuras pamatā ir apstrīdētajā regulā ietvertie jēdzieni, tāpēc šīs regulas piemērošana, ko veic šī iestāde, varētu kļūt tik neparedzama, ka tā vairs nebūtu saderīga ar tiesiskās drošības principu, kas pats ir tiesiskuma aspekts.
- 205 Otrām kārtām, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, uzskata, ka Savienības likumdevējs apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā ir veltīgi centies izskaidrot jēdzienu “tiesiskums” veidojošos elementus. Šajā tiesību normā esot vienīgi pārņemti paralēlie elementi, kuri minēti LES 2. pantā un kuriem ir tāds pats abstrakcijas līmenis kā, piemēram, pamattiesību ievērošanai, jebkādas

diskriminācijas aizliegumam un efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam, kas arī esot atsevišķi garantēti Līgumos. Šis apstāklis tādējādi apstiprinot faktu, ka LES 2. panta vērtības ir Savienības politiskās sadarbības pamatā, bet tām nav sava juridiskā satura. Definējot jēdzienu “tiesiskums” nozaru tiesiskajā regulējumā un tādējādi ļaujot citos atvasināto tiesību aktos izmantot atšķirīgu šī jēdziena izpratni, Savienības likumdevējs grautu tā kā Savienības kopējās vērtības interpretāciju, kā to ir definējusi dalībvalstu kopiena saskaņā ar LES 2. pantu.

- 206 Turklāt pēc tam, kad apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā tika definēts “tiesiskuma” jēdziens, tās 3. pantā kā piemērs esot ietverti “tiesiskuma principu pārkāpumi”, kuriem patiesībā esot tikai margināla saikne ar šī jēdziena definīciju. Tāpat neesot skaidri nosakāma saikne starp minētās regulas 4. panta 2. punktu, kurā ir precizētas situācijas un rīcības, uz kurām jāattiecas šo principu pārkāpumiem, no vienas puses, un “tiesiskuma”, kā arī “tiesiskuma principu” jēdzieniem, no otras puses. Tādējādi, izvērtējot gadījumus, kad tiek pārkāpti tiesiskuma principi, kas piemēra veidā minēti apstrīdētās regulas 3. pantā, kopā ar tās 2. panta a) punktā ietverto jēdziena “tiesiskums” definīciju, nevarot izslēgt, ka sankcijas tiek piemērotas situācijām, kas nav saistītas ar Savienības budžeta pareizu resursu pārvaldību.
- 207 Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo – tas, ka valsts iestādes īsteno rīcību, kas balstīta uz tiesībām, kas nav patvaļīga un par ko var celt prasību tiesā, atbilst tiesiskuma pamatelementiem. Turpretī tā uzskata, ka apstrīdētās regulas 3. panta b) punktā norādītajai “[publisko iestāžu] [...] finanšu resursu un cilvēkresursu aizturēšanai, kas ietekmē to pienācīgu darbību”, “interesu konfliktu neesības nenodrošināšanai” vai arī “nelikumīgu lēmumu nenovēršanai” ir tikai attālināta un netieša saikne ar “tiesiskuma” jēdzienu, kas pārraujot saikni starp šo tiesību normu un tās saturu. Ja Savienības likumdevējs būtu vēlējies sodīt šādus trūkumus, kas būtībā ir administratīva rakstura, pamatojoties uz to, ka tie ietekmē Savienības budžetu, tas būtu varējis par tiem sodīt, neizmantojot šo jēdzienu.
- 208 Trešām kārtām, Ungārija norāda, ka no pētījuma, kuru Parlaments veicis 2015. gadā un kura nosaukums ir *The General Principles of EU Administrative Procedural Law* (“Eiropas Savienības administratīvā procesa vispārējie tiesību principi”), izriet, ka “tiesiskuma” jēdziens ir tik vispārīgs, ka tā precīzo saturu var noteikt tikai ar tā pamatelementiem, kuru vidū ir tiesiskās drošības princips, kas prasa, lai tiesību normas būtu skaidras, precīzas un to iedarbība būtu paredzama, lai ieinteresētās personas varētu novērtēt savu tiesisko situāciju un attiecības, kas ietilpst Savienības tiesību sistēmā. Tādēļ šīm prasībām jābūt izpildītām, arī izveidojot sankciju mehānismu par tiesiskuma pienākumu neizpildi.
- 209 Papildus atšķirībai starp jēdzieniem “tiesiskums” un “tiesiskuma principi” apstrīdētās regulas 3. pantā, kā arī tās 4. panta 2. punktā esot atsauce uz frāzēm, kas tos nedefinējot pietiekami precīzi, lai būtu iespējams paredzēt apstākļus, kādos var konstatēt tiesiskuma principu pārkāpumu. Tas pats attiecoties uz “[iestāžu] pienācīgu darbību”, “iestāžu [...] efektīvu izskatīšanu [pārbaudi] tiesā, ko veic neatkarīgas tiesas”, “efektīvu un savlaicīgu sadarbību ar OLAF” un “citām situācijām vai iestāžu rīcību [...]”. Tādējādi Komisijai un Padomei tiktu piešķirta tik plaša rīcības brīvība, ka tā nebūtu saderīga ar procedūru, kuras rezultātā var piemērot sankciju.
- 210 Saskaņā ar Savienības tiesu pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību aktiem esot jābūt skaidriem un attiecīgajām personām ir jāspēj paredzēt to piemērošanu, un šī prasība ir īpaši stingri jāievēro gadījumā, kad runa ir par tiesisko regulējumu, kam var būt finansiālas sekas, lai ieinteresētās personas varētu precīzi zināt tām uzlikto pienākumu apmēru. Šī obligātā prasība attiecoties uz pierādīšanas līdzekļu un sankciju procedūrās izmantoto metožu paredzamību.

- 211 Ungārija norāda, ka tiesiskās drošības principam, protams, nav pretrunā tas, ka tiesību aktos jautājums tiek reglamentēts vispārīgi un abstrakti un ka tiesām, to piemērojot, ir jāveic sava interpretācija. Tomēr tā uzskata, ka, ņemot vērā pienākumu “aizsargāt” dalībvalstu nacionālo identitāti, ir jābūt iespējai tiesiskumu un tiesiskuma principus katrā dalībvalstī vērtēt atšķirīgi, it īpaši tāpēc, ka Savienības iestādes ne vienmēr vienveidīgi novērtē dažādas tiesiskās situācijas. Tiesiskuma un tiesiskās drošības fundamentālais elements esot tas, ka tiesības ir jāformulē tā, lai līdzīgas situācijas tiktu aplūkotas līdzīgi. Ņemot vērā apstrīdētās regulas konceptuālos trūkumus un neiespējamību precīzi definēt jēdzienu “tiesiskums”, šī regula neatbilstot šim pamatnosacījumam par tiesību aktu vienveidīgu piemērošanu.
- 212 Kā piemērus Ungārija norāda, ka Komisija savos ikgadējos ziņojumos par tiesiskumu nav uzskatījusi par ļaunprātīgu izmantošanu faktu, ka dažās dalībvalstīs prokuratūra var saņemt izpildvaras norādījumus, lai gan Tiesa šajā ziņā esot paudusi nopietnas bažas lietās, kurās bija runa par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi. Tādējādi būtu grūti noteikt, vai līdzīgā gadījumā ir vai nav izpildīta prasība par kriminālvajāšanas iestāžu pareizu darbību. Par nepieciešamo sadarbības ar *OLAF* pakāpi šī dalībvalsts vispirms jautā, vai tā varētu tikt vērtēta saistībā ar kriminālvajāšanu, kas sāktā, pamatojoties uz *OLAF* ieteikumiem, turklāt – vai, lai izpildītu apstrīdētās regulas prasības, būtu jānosaka to kriminālvajāšanu procents, kuras veiktas, pamatojoties uz šiem ieteikumiem, un visbeidzot – vai, lai sasniegtu šo sliekšni, būtu jābūt iespējai dot norādījumus prokuratūrai atsevišķās lietās, lai gan šādu norādījumu esamība ļautu uzdot jautājumus par kriminālvajāšanas objektivitāti un likumību, kā arī par prokuratūras neatkarību. Ungārija arī norāda, ka notiesājošu spriedumu sliekšnis, pamatojoties uz šādiem ieteikumiem, liktu apšaubīt tiesu varas neatkarību. Ņemot vērā šos jautājumus, Ungārija baidās, ka varētu rasties pretruna starp nosacījumiem, kurus Komisija izvērtē saistībā ar mehānismu, kas izveidots ar apstrīdēto regulu, no vienas puses, un Tiesas un valstu konstitucionālajām prasībām, no otras puses.
- 213 Ceturtām kārtām, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka daži apstrīdētās regulas noteikumi pārkāpjot tiesiskās drošības principu un ka šiem pārkāpumiem esot jāizraisa šīs regulas atcelšana kopumā.
- 214 Pirmkārt, apstrīdētās regulas 4. panta 1. punkts, ciktāl tajā ir atļauts veikt pasākumus, tiklīdz pastāv “draudi” ietekmēt Savienības budžetu, ļaujot noteikt sankcijas nenoteiktās vai nepierādītās situācijās. Nepastāvot konkrētai ietekmei uz šo budžetu, sankciju piemērošana esot patvaļīga un ar to tiekot pārkāpts tiesiskās drošības princips, jo līdz ar to neesot iespējams, ka Komisija objektīvi, tehniski un faktiski paredz pasākumu noteikšanas nosacījumus. Šādā situācijā vienīgie objektīvie kritēriji, lai pamatotu pasākumu veikšanu, esot tiesiskuma pārkāpuma smagums un raksturs, tomēr tas neesot saderīgi ar apstrīdētās regulas juridisko pamatu.
- 215 Otrkārt, tas, ka apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktā ārpus a)–g) apakšpunktā minētajiem gadījumiem esot atļauts noteikt pasākumus “citu situāciju vai iestāžu rīcības” gadījumā, kas nav definēta, esot pretrunā tiesiskās drošības principam, saskaņā ar kuru tiesību normā, kas ļauj noteikt sankcijas, precīzi un izsmelīgi jāuzskaita rīcība, par kuru var piemērot sankcijas. Šī h) apakšpunkta vienīgā īpatnība salīdzinājumā ar šīs regulas 4. panta 1. punkta saturu esot tā, ka tiek norādīts, ka situācijai vai apgalvotajai rīcībai jābūt piedēvējamai “iestādēm”, tomēr tajā – pretēji citām minētās regulas normām – neesot sniegti nekādi precizējumi par šo “iestāžu” raksturu. Tādējādi šis jēdziens varētu attiekties uz visām personu grupām, kurām ir oficiāla atbildība par konkrētu darbības jomu, jo saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jēdziens “iestāde” dažādos Savienības tiesību aktos tiek saprasts plašā nozīmē.

- 216 Turklāt no apstrīdētās regulas angļu, franču un vācu valodas versiju salīdzinājuma skaidri neizrietot, vai frāzē “andere Umstände oder Verhaltensweisen von Behörden”, “other situations or conduct of authorities” vai “autres situations ou comportements des autorités” vārds “situācijas” ir vai nav saistīts ar vārdu “iestādes”. Protams, sākotnēji šķiet, ka frāzei “Umstände von Behörden”, “situations of authorities” vai “situations des autorités” nav jēgas, bet šīs tiesību normas ungāru valodas versijā vārds “situācija” esot saistīts ar vārdu “iestādes”, tāpēc minētā tiesību norma neatbilstot prasībai par tiesību normas skaidrību.
- 217 Ungārija no tā secina, ka apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunkts atņem jēgu šīs tiesību normas a)–g) apakšpunktā ietvertajam uzskaitījumam, piešķirot tam neizsmeļoša uzskaitījuma raksturu, un tas nav saderīgi ar tiesiskās drošības principu.
- 218 Treškārt, arī apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešais teikums, ciktāl tajā ir vienīgi paredzēts, ka veicamajos pasākumos pienācīgi ņem vērā tiesiskuma principu pārkāpumu raksturu, ilgumu, smagumu un apmēru, precīzi nenosakot šo pasākumu raksturu un apmēru, pārkāpjot tiesiskās drošības principu. Šajā tiesību normā neesot nedz noteikts konkrēts kritērijs, lai novērtētu pasākuma pamatotību, nepieciešamību vai samērīgumu, nedz precizēts tiesiskuma principu pārkāpuma veids, kas varētu būt par pamatu sankciju pasākuma rakstura un apmēra noteikšanai.
- 219 Ceturtkārt, Ungārija uzskata, ka apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta pēdējais teikums, ciktāl tajā ir norādīts, ka veicamajiem pasākumiem “ciktāl iespējams” ir jāattiecas uz Savienības darbībām, kuras ietekmē pārkāpumi, neļauj nodrošināt tiešas saiknes esamību starp konstatēto tiesiskuma principu pārkāpumu un Savienības budžeta aizsardzības pasākumu noteikšanu. Tādējādi šī tiesību norma padarot iespējamu tādu pasākumu veikšanu saistībā ar Savienības programmu, ar kuru konstatētajam tiesiskuma principu pārkāpumam nav nekādas faktiskas saiknes, līdz ar to pārkāpjot ne tikai samērīguma principu, bet arī tiesiskās drošības principu. Turklāt šī neievērošana apstiprinot faktu, ka apstrīdētā regula ir nevis Savienības budžeta aizsardzības instruments, bet gan tiesiskuma sankciju instruments, uz kuru neattiecas LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta juridiskais pamats.
- 220 Piektkārt, apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punkts, ciktāl ar tiem Komisijai vairākos tās veicamā novērtējuma posmos ir atļauts ņemt vērā “attiecīgo informāciju no pieejamiem avotiem, tostarp Savienības iestāžu, citu attiecīgo starptautisko organizāciju un citu atzīto iestāžu lēmumus, secinājumus un ieteikumus”, pietiekami precīzi nedefinējot pieļaujamās informācijas avotus šajā ziņā, jo tie neatklājot to, uz kāda pamata Komisijai jāizvērtē un jānovērtē tiesiskuma principu pārkāpuma risks.
- 221 Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

b) Tiesas vērtējums

- 222 Ar trešo pamatu Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, būtībā apgalvo, pirmkārt, ka jēdziens “tiesiskums” nav precīzi definēts un to nevar interpretēt vienveidīgi, jo pastāv pienākums aizsargāt katras dalībvalsts nacionālo identitāti. Apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā esot iekļautas LES 2. pantā ietvertajām vērtībām paralēlas vērtības, kurām ir tāds pats abstrakcijas līmenis un kuras arī esot garantētas Līgumos, tādējādi apstiprinot, ka šīm vērtībām ir politisks, nevis juridisks raksturs. Turklāt, nozaru tiesiskajā regulējumā definējot jēdzienu “tiesiskums”,

Savienības likumdevējs graujot šī jēdziena kā Savienības kopējās vērtības interpretāciju. Otrkārt, saikne starp apstrīdētās regulas 2. panta a) punktu, 3. pantu un 4. panta 2. punktu neesot skaidri nosakāma, un to kopīga piemērošana neļaujot izslēgt, ka tiek piemērotas sankcijas par situācijām, kas nav saistītas ar Savienības budžeta resursu pareizu finanšu pārvaldību vai ar tās finanšu interešu aizsardzību. Tāpat šīs regulas 3. panta b) punktā lietotajiem terminiem esot tikai attālināta saikne ar jēdzienu “tiesiskums”, izjaucot saikni starp šīs tiesību normas mērķi un saturu. Treškārt, minētās regulas 3. pantā un 4. panta 2. punktā esot atsauce uz frāzēm, kas ir pārāk neprecīzas, lai ļautu paredzēt nosacījumus, uz kuru pamata var konstatēt tiesiskuma principu pārkāpumu. Tādēļ procedūrā, kuras rezultātā var piemērot sankcijas, Komisijai un Padomei esot pārmērīga rīcības brīvība. Ceturtkārt, šīs pašas regulas 4. panta 1. punktā izmantotais jēdziens “draudi” izraisot tādas prezumpcijas esamību, kura no juridiskā viedokļa neļaujot konstatēt nekādu saikni starp tiesiskumu un ietekmi uz Savienības budžetu vai tās finanšu interesēm, kas tādējādi ļautu piemērot sankcijas situācijās, kad šāds aizskārums nav pierādīts. Turklāt apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunkts esot formulēts neprecīzi un šajā 2. punktā ietvertais saraksts neesot izsmeļošs, lai gan tas ir pamats sankciju noteikšanai. Piektkārt, šīs regulas 5. panta 3. punkta trešajā teikumā neesot pietiekami definēts nosakāmo pasākumu raksturs un apmērs. Sestkārt, minētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtajā teikumā ietvertie vārdi “ciktāl iespējams” saraujot saikni starp konstatēto pārkāpumu un aizsardzības pasākumu noteikšanu. Septītkārt, šīs pašas regulas 6. panta 3. un 8. punktā neesot pietiekami precīzi definēti informācijas avoti, uz kuriem var balstīties Komisija.

- 223 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tiesiskās drošības princips prasa, pirmkārt, lai tiesību normas būtu skaidras un precīzas un, otrkārt, lai to piemērošana personām būtu paredzama, it īpaši tad, ja tās var radīt nelabvēlīgas sekas. Minētais princips tostarp prasa, lai tiesiskais regulējums ļautu ieinteresētajām personām precīzi zināt tajā noteikto pienākumu apjomu un lai šīs personas nepārprotami zinātu savas tiesības un pienākumus un spētu atbilstoši rīkoties (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Banco de Portugal u.c.*, C-504/19, EU:C:2021:335, 51. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 224 Tomēr šīs prasības nevar interpretēt kā tādas, kas būtu pretrunā tam, ka Savienības likumdevējs tā pieņemtajā tiesību normā izmanto abstraktu juridisku jēdzienu, ne arī kā tādas, kas paredz, ka šādā abstraktā tiesību normā ir jāmin dažādi konkrēti gadījumi, kad tas var būt piemērojams, jo likumdevējs visus šos gadījumus nevar noteikt iepriekš (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 20. jūlijs, *Marco Tronchetti Provera u.c.*, C-206/16, EU:C:2017:572, 39., kā arī 40. punkts).
- 225 Tāpēc fakts, ka leģislatīvs akts piešķir rīcības brīvību iestādēm, kurām ir uzdots tā īstenošana, pats par sevi nav pretrunā paredzamības prasībai, ja vien šādu pilnvaru izmantošanas apmērs un noteikumi, ņemot vērā attiecīgo leģitīmo mērķi, ir pietiekami skaidri definēti, lai individuālam nodrošinātu atbilstošu aizsardzību pret patvaļu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 17. jūnijs, *Lafarge/Komisija*, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 94. punkts, kā arī 2013. gada 18. jūlijs, *Schindler Holding u.c./Komisija*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 57. punkts).
- 226 Ņemot vērā šos apsvērumus, argumenti, ko Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, izvirza, lai pamatotu savu pamatu par tiesiskās drošības principa pārkāpumu, ir jāizvērtē, izvērtējot, pirmām kārtām, argumentus par to, ka “tiesiskuma” jēdziens nav precīzi definēts un to nevar vienvēidīgi interpretēt pienākuma dēļ “aizsargāt” katras dalībvalsts nacionālo identitāti, argumentus par to, ka apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā definētais tiesiskuma jēdziens ietver arī citas LES 2. pantā paredzētās vērtības, kuras visas ir politiskas, nevis juridiskas, un argumentus par to, ka šī pēdējā tiesību norma grauj jēdziena “tiesiskums” kā Savienības kopējās vērtības interpretāciju.

- 227 Šajā ziņā, pirmkārt, apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā nav sniegta izsmeljoša šī jēdziena definīcija, bet tajā vienīgi šīs regulas mērķiem ir konkretizēti vairāki principi, kuri ar to ir aptverti un kuri, pēc Savienības likumdevēja domām, ir visatbilstošākie attiecībā uz minētās regulas mērķi nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību.
- 228 Otrkārt, kā precizēts šī sprieduma 136. punktā, apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā minētais jēdziens “tiesiskums” jāsaprot kā “Savienības vērtība, kas noteikta LES 2. pantā”, šim jēdzienam aptverot principus, kuri minēti šī 2. panta a) punktā. No tā izriet, ka šī tiesību norma negrauj jēdziena “tiesiskums” kā Savienības kopējas vērtības, kāda tā izriet no LES 2. panta, interpretāciju.
- 229 Treškārt, pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā norādītie principi nepārsniedz jēdziena “tiesiskums” robežas. It īpaši atsauce uz pamattiesību aizsardzību tiek veikta vienīgi kā piemērs efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa prasībām, kurš arī ir garantēts LES 19. pantā un kurš, kā atzīst pati Ungārija, ir daļa no šī jēdziena. Tas pats attiecas uz atsauci uz diskriminācijas aizlieguma principu. Lai gan LES 2. pantā tiesiskums kā dalībvalstīm kopīga vērtība ir minēts atsevišķi no diskriminācijas aizlieguma principa, jākonstatē, ka dalībvalsti, kuras sabiedrību raksturo diskriminācija, nevar uzskatīt par tādu, kas nodrošina tiesiskuma ievērošanu šīs kopējās vērtības izpratnē.
- 230 Šo konstatējumu apstiprina fakts, ka šī sprieduma 201. punktā minētajā pētījumā, uz kuru ir atsauce apstrīdētās regulas 16. apsvērumā, Venēcijas komisija tostarp ir norādījusi, ka jēdziens “tiesiskums” ir balstīts uz drošām un paredzamām tiesībām, kurās ikvienai personai ir tiesības uz cieņpilnu, vienlīdzīgu un racionālu attieksmi no lēmumu pieņēmēju puses, ievērojot pastāvošās tiesības, un tiesības izmantot tiesību aizsardzības līdzekļus, lai apstrīdētu lēmumus neatkarīgās un objektīvās tiesās, ievērojot lietas taisnīgu izskatīšanu. Šīs īpašības ir precīzi atspoguļotas šīs regulas 2. panta a) punktā.
- 231 Ceturtkārt, pienākums ievērot tiesiskumu, uz kura neievērošanu var attiekties horizontālās nosacītības mehānisms, kas ieviests apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktā, lasot to šīs regulas 2. panta a) punktā izklāstīto principu gaismā, ir to prasību konkrēta izpaušme, kas dalībvalstīm izriet no to piederības pie Savienības saskaņā ar LES 2. pantu. Šis pienākums ir pienākums sasniegt rezultātu, kas, kā atgādināts šī sprieduma 124.–127. punktā, tieši izriet no saistībām, kuras dalībvalstis ir uzņēmušās cita pret citu, kā arī pret Savienību.
- 232 Šajā ziņā jāatgādina, ka LES 2. pants nav vienkāršs politiska rakstura norādījumu vai nodomu paziņojums, bet tajā ir ietvertas vērtības, kas, kā tas norādīts šī sprieduma 127. punktā, attiecas uz pašu Savienību kā kopējas tiesību sistēmas identitāti, proti, vērtībām, kas konkretizētas principos, kuros ietverti dalībvalstīm juridiski saistoši pienākumi.
- 233 Pat ja, kā izriet no LES 4. panta 2. punkta, Savienība respektē dalībvalstu nacionālo identitāti, kas raksturīga to politiskajām un konstitucionālajām pamatstruktūrām, un tādējādi šīm valstīm ir noteikta rīcības brīvība, lai nodrošinātu tiesiskuma principu īstenošanu, no tā nekādi neizriet, ka šis pienākums sasniegt rezultātu dažādās dalībvalstīs varētu būt atšķirīgs.
- 234 Lai gan dalībvalstīm ir atsevišķas nacionālās identitātes, kas piemīt to politiskajām un konstitucionālajām pamatstruktūrām, ko Savienība ievēro, tās pievienojas “tiesiskuma” jēdzienam, kurš tām ir kopīgs kā to pašu konstitucionālajām tradīcijām kopīga vērtība, ko tās ir apņēmušās nepārtraukti ievērot.

- 235 Tāpēc, neraugoties uz apstākli, ka Komisijai un Padomei savi vērtējumi jāveic, pienācīgi ņemot vērā katras procedūras, kas tiek veikta saskaņā ar apstrīdēto regulu, īpašos apstākļus un kontekstu, it īpaši, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts tiesību sistēmas īpatnības un rīcības brīvību, kas ir šai dalībvalstij, lai nodrošinātu tiesiskuma principu īstenošanu, šī prasība nekādā ziņā nav nesaderīga ar vienveidīgu novērtēšanas kritēriju piemērošanu.
- 236 Turklāt, lai gan ir taisnība, ka apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā minētie tiesiskuma principi tajā nav detalizēti, tomēr šīs regulas 3. apsvērumā ir atgādināts, ka šajā tiesību normā minētos tiesiskuma, tiesiskās drošības, izpildvaras patvaļas aizlieguma, efektīvas tiesību aizsardzības tiesā un varas dalīšanas principus Tiesa ir aplūkojusi ļoti plašā judikatūrā. Tas pats attiecas uz vienlīdzības likuma priekšā un diskriminācijas aizlieguma principiem, kas arī tajā ir minēti, kā tas tostarp izriet no 2021. gada 3. jūnija sprieduma Ungārija/Parlaments (C-650/18, EU:C:2021:426) 94. un 98. punkta, kā arī no 2021. gada 2. septembra sprieduma *État belge* (Uzturēšanās tiesības vardarbības gīmenē gadījumā) (C-930/19, EU:C:2021:657) 57. un 58. punkta.
- 237 Šie tiesiskuma principi, kas Tiesas judikatūrā izstrādāti, pamatojoties uz Savienības Līgumiem, tādējādi ir atzīti un precizēti Savienības tiesību sistēmā un to avots ir kopējās vērtības, kuras dalībvalstis ir atzinušas un piemēro savās tiesību sistēmās.
- 238 Turklāt apstrīdētās regulas 8.–10. un 12. apsvērumā ir minētas galvenās prasības, kas izriet no šiem principiem. It īpaši šie apsvērumi sniedz skaidrojumu par gadījumiem, kas var norādīt uz tiesiskuma principu pārkāpumiem, kuri minēti šīs regulas 3. pantā, kā arī par situācijām un rīcību, uz ko jāattiecas šiem pārkāpumiem un kas ir aprakstīti minētās regulas 4. panta 2. punktā, lai tie varētu attaisnot atbilstošu pasākumu veikšanu šīs pašas regulas 4. panta 1. punkta izpratnē.
- 239 Visbeidzot, uz Komisijas un Padomes vērtējumiem attiecas apstrīdētās regulas 6. panta 1.–9. punktā noteiktās procesuālās prasības. Šīs prasības, kā norādīts šīs regulas 26. apsvērumā, it īpaši nozīmē, ka Komisijai, īstenojot procedūras saskaņā ar šo tiesību normu, jāpamatojas uz konkrētiem faktiem un jāievēro objektivitātes, diskriminācijas aizlieguma un dalībvalstu vienlīdzības saistībā ar Līgumiem principi. Runājot par tiesiskuma principu pārkāpumu konstatēšanu un novērtēšanu, šīs prasības jāsaprot minētās regulas 16. apsvēruma gaismā, saskaņā ar kuru šim novērtējumam jābūt objektīvam un taisnīgam.
- 240 Šādos apstākļos Ungārija nevar apgalvot, ka dalībvalstis nevar pietiekami precīzi noteikt ne principu, kuri izriet no apstrīdētās regulas 2. panta a) punkta, būtisko saturu, ne to prasības, ne arī to, ka šie principi ir tikai politiski un ka to ievērošanas kontroli nevar stingri juridiski izvērtēt.
- 241 Otrām kārtām, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka saikne starp apstrīdētās regulas 2. panta a) punktu, 3. pantu un 4. panta 2. punktu neesot skaidri nosakāma, ka šo tiesību normu kopīga piemērošana neļaujot izslēgt, ka tiek piemērotas sankcijas par situācijām, kas nav saistītas ar Savienības budžeta resursu pareizu pārvaldību, un ka šīs regulas 3. panta b) punktā minētajiem jēdzieniem esot vienīgi attālināta saistība ar “tiesiskuma” jēdzienu.
- 242 Šajā ziņā vispirms šī sprieduma 136.–138. un 147. punktā tika norādīts, ka apstrīdētās regulas 2. panta a) punktā šis jēdziens tikai šīs regulas mērķiem definēts kā tāds, kas ietver likumības, tiesiskās drošības, izpildvaras patvaļīguma aizlieguma, efektīvu tiesību aizsardzības tiesā, varas dalīšanas, diskriminācijas aizlieguma un vienlīdzības likuma priekšā principus, ka šīs regulas 3. panta – kā piemērus minot gadījumus, kas var norādīt uz šo principu pārkāpumiem, – mērķis ir atvieglot šīs regulas piemērošanu, izskaidrojot ar šiem principiem nesaraujami saistītās prasības, un ka šīs pašas regulas 4. panta 2. punktā ir paredzēta tā 1. punktā izveidotā

horizontālās nosacītības mehānisma piemērošanas joma, tajā nosakot, ka tiesiskuma principu pārkāpumi attiecas uz situācijām vai iestāžu rīcību, kas ir uzskaitīta a)–h) punktā, ciktāl tā ir nozīmīga Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai tās finanšu interešu aizsardzībai.

- 243 No iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētās regulas 2. panta a) punktam, 3. pantam un 4. panta 2. punktam no tiesiskās drošības principa viedokļa ir pietiekami precīza saikne.
- 244 Turpinājumā – pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, šo tiesību normu kopīga piemērošana nekādi nerada risku, ka situācijām, kas nav saistītas ar Savienības budžeta līdzekļu pareizu pārvaldību, varētu piemērot pasākumus, kas noteikti, piemērojot apstrīdētās regulas 4. pantu. Kā norādīts šī sprieduma 147. punktā, šī panta 2. punktā horizontālās nosacītības mehānisma piemērošanas joma ir ierobežota vienīgi ar tām situācijām un dalībvalstu iestāžu rīcību, kam ir nozīme Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai tās finanšu interešu aizsardzībai, un tā 1. punktā ir prasīts, lai visos gadījumos tiktu konstatēta faktiskā saikne starp tiesiskuma principu pārkāpumiem, no vienas puses, un ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt pareizu finanšu pārvaldību vai šo finanšu interešu aizsardzību, no otras puses.
- 245 Visbeidzot – nevar tikt atbalstīti Ungārijas, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvojumi, saskaņā ar kuriem apstrīdētās regulas 3. panta b) punktā ietvertajām frāzēm “finanšu resursu un cilvēkresursu aizturēšana, kas ietekmē [valsts iestāžu] pienācīgu darbību”, “interesu konfliktu neesības nenodrošināšana” vai arī “nelikumīgu lēmumu nenovēršana” esot tikai attālināta un netieša saikne ar “tiesiskuma” jēdzienu. Kā izriet no šīs regulas 9. un 10. apsvēruma, šīs situācijas var izraisīt izpildvaras patvaļas aizlieguma principa vai efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa neievērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2021. gada 18. maijs, *Asociația “Forumul Judecătorilor din România”* u.c., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, EU:C:2021:393, 210.–214. punkts, kā arī 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion* u.c., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 195.–213. punkts).
- 246 Trešām kārtām, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka apstrīdētā regula neatbilst tiesiskās drošības principam, jo tās 3. pantā, kā arī tās 4. panta 2. punktā ir atsauce uz pārāk neprecīzām frāzēm – tādām kā “[iestāžu] pienācīga darbība”, “[iestāžu darbību] efektīva izskatīšana tiesā, ko veic neatkarīgas tiesas”, “efektīva un savlaicīga sadarbība ar OLAF” un “citas situācijas vai iestāžu rīcība, kas attiecas uz [..]” – lai varētu paredzēt apstākļus, kādos var konstatēt tiesiskuma principu pārkāpumu, ciktāl ar to Komisijai un Padomei šajā ziņā ir piešķirta pārēmīga rīcības brīvība.
- 247 Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, it īpaši par apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktu arī apgalvo, ka šī tiesību norma ir pretrunā tiesiskās drošības principa prasībām. Lai gan tiesību normā, ar kuru tiek noteikta sankcija, būtu precīzi un izsmeljoši jādefinē minētā sodāmā rīcība, šajā tiesību normā šī prasība neesot ievērota, jo tajā esot paredzētas “citas situācijas vai iestāžu rīcība”, kas nav definēta un kas var pamatot pasākumu noteikšanu. Turklāt šīs tiesību normas formulējums neļaujot noskaidrot, vai vārds “situācija” ir vai nav saistīts ar jēdzienu “iestādes”. Visbeidzot, jēdziena “iestādes” neprecizēšana radot tiesisko nedrošību.
- 248 Šajā ziņā, pirmkārt, runājot par apstrīdētās regulas 3. panta b) punktā un 4. panta 2. punkta a)–c) apakšpunktā minēto valsts iestāžu, tostarp tiesībaizsardzības iestāžu, kuras izpilda budžetu un kurām ir uzdota finanšu kontrole, uzraudzība un revīzija, kā arī izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestāžu “pareizu darbību”, no šīs regulas 8. un 9. apsvēruma izriet, ka šī frāze attiecas uz šo iestāžu spēju pienācīgi, kā arī rezultatīvi un efektīvi pildīt savas funkcijas attiecībā uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību.

- 249 Otrkārt, apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētais jēdziens attiecībā uz iestāžu, kas izpilda Savienības budžetu, vai iestāžu, kam uzticēta finanšu kontrole, uzraudzība un revīzija, kā arī izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestāžu darbību vai bezdarbības “efektīvu izskatīšanu tiesā, ko veic neatkarīgas tiesas”, ne tikai ir precizēts šīs regulas 8.–10. un 12. apsvērumā, bet, kā tika atgādināts šī sprieduma 132., 161. un 162. punktā, ir plaši aplūkots Tiesas judikatūrā saistībā ar LES 19. pantu un Hartas 47. pantu.
- 250 Treškārt, par “efektīvu un savlaicīgu sadarbību ar *OLAF*” jānorāda, ka prasība par šādu sadarbību izriet no Savienības finanšu tiesiskā regulējuma. Finanšu regulas 63. panta 2. punkta d) apakšpunktā ir noteikts, ka, pildot ar budžeta izpildi saistītus uzdevumus, dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, tostarp likumdošanas, regulatīvos un administratīvos pasākumus, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, un it īpaši tām nosaka pienākumu sadarboties ar *OLAF* atbilstoši šai regulai un nozaru tiesiskajam regulējumam.
- 251 Šī prasība par sadarbību tostarp ir precizēta Finanšu regulas 129. pantā un ietver pienākumu piešķirt *OLAF* tiesības un piekļuvi, kas vajadzīga, lai *OLAF* varētu pilnībā īstenot savas pilnvaras, un šīs tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas saskaņā ar Regulu Nr. 883/2013. Turklāt no Finanšu regulas 131. panta 1. punkta izriet, ka tad, ja piešķiršanas procedūrā, šķiet, ir pieļauta krāpšana, kompetentajai personai nekavējoties jāinformē *OLAF*. Visbeidzot, no minētās regulas 57. panta, 91. panta 2. punkta, 132. panta 2. punkta, 187. panta 3. punkta b) apakšpunkta ii) punkta un 220. panta 5. punkta c) apakšpunkta, kā arī no Regulas Nr. 883/2013 var izsecināt citus precizējumus par pieprasīto sadarbību.
- 252 Ceturtkārt, apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktā ietvertā frāze “citas situācijas vai iestāžu rīcība” jāinterpretē, ņemot vērā šīs regulas 4. panta 2. punkta a)–g) apakšpunktu, kā arī 4. panta 1. punktu.
- 253 Šajā ziņā no apstrīdētās regulas 4. panta 1. punkta un 4. panta 2. punkta h) apakšpunkta, lasot tos kopā, izriet, ka tiek veikti atbilstoši pasākumi, ja tiek konstatēts, ka ir noticis kāda no šīs regulas 2. panta a) punktā noteiktajiem principiem pārkāpums, kas attiecas uz situāciju, kurā vainojama dalībvalsts iestāde, vai uz šādas iestādes rīcību, ciktāl šī situācija vai rīcība attiecas uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību un ja minētais pārkāpums pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai šo finanšu interešu aizsardzību.
- 254 Tomēr apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunkta, lasot to kopā ar šīs regulas 4. panta 1. punktu, piemērošanu ierobežo ne tikai visi šī sprieduma iepriekšējā punktā norādītie kritēriji, bet arī procesuālās prasības, kas atgādinātas šī sprieduma 239. punktā.
- 255 Tādējādi nevar uzskatīt, ka apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktā minētās “citas situācijas vai iestāžu rīcība”, tāpēc ka tā definēta abstrakti un vispārīgi, izraisītu to, ka šajā 2. punktā iekļautajam tiesiskuma principu pārkāpumu sarakstam tiek piešķirts neizsmeļošs raksturs.
- 256 Turklāt apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkts, ciktāl tā a)–g) apakšpunktā ir minētas atsevišķas iestādes, tostarp “iestādes, kuras īsteno Savienības budžetu”, “iestādes, kuras veic finanšu kontroli, uzraudzību un revīziju”, vai arī “administratīvās iestādes”, sniedz norādes par iestādēm, uz kurām ir atsauce tā h) apakšpunktā.

- 257 Bez tam no apstrīdētās regulas 2. panta b) punktā ietvertās “valsts pārvaldes iestādes” definīcijas var secināt, ka runa ir par publiskām iestādēm jebkurā valdības līmenī, tostarp valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, kā arī publisko tiesību iestādēm vai pat privāto tiesību struktūrām, kurām uzticēts sabiedriskā pakalpojuma uzdevums un kurām piešķirtas pietiekamas finansiālas garantijas no dalībvalsts puses. Šo konstatējumu apstiprina šīs regulas 3., 8., 9., 15. un 19. apsvērums, kā arī tās 3. panta b) punkts, kurā norādītas vienīgi “valsts iestādes” un “tiesībaizsardzības iestādes”.
- 258 Visbeidzot, kā precizēts šī sprieduma 164. punktā, jēdziens “situācijas” attiecas uz situācijām, kurās vainojama šāda iestāde.
- 259 Tādējādi, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Ungārija nevar norādīt, ka kritizētās apstrīdētās regulas 3. panta un 4. panta 2. punkta frāzes neļaujot dalībvalstij pietiekami droši noteikt to apjomu vai nozīmi, lai tā varētu paredzēt apstākļus, kādos var konstatēt tiesiskuma principu pārkāpumu minētās regulas izpratnē.
- 260 Piektkārt, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, saskaņā ar kuriem šī sprieduma 246. punktā minētās frāzes pašas par sevi atbilst tiesiskās drošības principa prasībām, kā arī šī sprieduma 171.–239. punktā izklāstītos iemeslus, Ungārijas, kuru atbalsta Polija, iebildumi par apgalvoto pārāk plašo rīcības brīvību, kas Komisijai un Padomei esot piešķirta ar šīm frāzēm, ir jānoraida kā nepamatoti.
- 261 Ceturtām kārtām, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktā ietvertais jēdziens “draud” pārkāpj tiesiskās drošības principu, jo tas ļaus piemērot patvaļīgas sankcijas nenoteiktās vai nepierādītās situācijās. Šis jēdziens izraisot prezumpcijas pastāvēšanu, jo no juridiskā viedokļa nevar tikt konstatēta nekāda saikne starp tiesiskumu un ietekmi uz Savienības budžetu vai tās finanšu interešu aizsardzību un nav iespējams veikt objektīvu, tehnisku un faktiskisku šīs tiesību normas piemērošanas nosacījumu noteikšanu.
- 262 Šajā ziņā, kā secinājumu 311. punktā norādījis ģenerālvokāts, atbilstošu pasākumu veikšanas ierobežošana ar vienīgi jau pieļautu ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību nebūtu saderīga ar pareizas finanšu pārvaldības vai šo finanšu interešu prasībām. Šis ierobežojums nozīmētu izslēgt atbilstošu pasākumu veikšanu gadījumos, kad pārkāpumus, lai gan tie vēl nav pierādīti, tomēr var saprātīgi paredzēt, jo ir liela to īstenošanās varbūtība. Tāpēc minētais ierobežojums apdraudētu apstrīdētās regulas mērķi, kas, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 119. punktā, ir aizsargāt Savienības budžetu pret ietekmi uz to, kas var izrietēt no tiesiskuma principu pārkāpumiem dalībvalstī.
- 263 Par jēdzieniem “pareiza finanšu pārvaldība” un “Savienības finanšu interešu aizsardzība” – pirmais minēts arī LESD 317. panta pirmajā daļā un definēts Finanšu regulas 2. panta 59. punktā kā budžeta izpilde saskaņā ar saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principiem, savukārt uz otro attiecas arī LESD 325. pants, un tas atbilstoši Finanšu regulas 63. panta 2. punktam attiecas uz visiem normatīvajiem un administratīvajiem pasākumiem, kuru mērķis ir novērst, konstatēt un labot pārkāpumus un krāpšanu budžeta izpildē.

- 264 Tāpat jāprecizē, ka Regulas Nr. 883/2013 2. panta 1. punktā “Savienības finanšu intereses” definētas kā “ieņēmumi, izdevumi un aktīvi, kas iekļauti Eiropas Savienības budžetā un iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru budžetos, kā arī budžetos, ko tie pārvalda un pārrauga”. Finanšu regulas 135. panta 1., 3. un 4. punktā savukārt paredzēts – lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, Komisija izveido un uztur agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmu.
- 265 Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka jēdziens “Savienības finanšu intereses” LESD 325. panta 1. punkta izpratnē ietver ne tikai Savienības budžetam pieejamos ieņēmumus, bet arī izdevumus, kas tiek segti no šī budžeta (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion u.c.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 183. punkts). Šis jēdziens tāpat ir būtisks ne tikai šajā tiesību normā paredzēto pārkāpumu un krāpšanas apkarošanas pasākumu kontekstā, bet arī pareizai šī budžeta finanšu pārvaldībai, jo šo finanšu interešu aizsardzība sekmē arī minēto pareizo pārvaldību.
- 266 Tādējādi tādas ietekmes novēršana, kāda minēta apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktā, papildina šādas ietekmes korekciju, kas raksturīga gan jēdzienam “laba finanšu pārvaldība”, gan jēdzienam “Savienības finanšu interešu aizsardzība”, tāpēc tā jāuzskata par Savienības finanšu regulējuma pastāvīgu un horizontālu prasību.
- 267 Visbeidzot, šajā tiesību normā ir prasīts, lai konstatēto tiesiskuma principu pārkāpumi radītu “nopietnus” draudus ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu intereses, tāpat ir jāpierāda, ka pastāv liela šo draudu īstenošanās varbūtība saistībā ar apstrīdētās regulas 4. panta 2. punktā minētajām situācijām vai iestāžu rīcību, turklāt atbilstošos pasākumus var piemērot vienīgi ar nosacījumu, ka starp kādu no tiesiskuma principu pārkāpumiem un šiem nopietnajiem draudiem pastāv pietiekami tieša saikne, proti, faktiskā saikne. Nosakot šos pasākumus, ir jāievēro arī procesuālās prasības, kas pēdējo reizi tika atgādinātas šī sprieduma 239. punktā.
- 268 No tā izriet, ka Ungārijas, kuru atbalsta Polijas Republika, argumentācija, saskaņā ar kuru apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktā ietvertais “draudu” jēdziens ļauj noteikt patvaļīgus sodus nenoteiktās vai nepierādītās situācijās, ir jānoraida kā nepamatota.
- 269 Piektām kārtām, par argumentāciju, saskaņā ar kuru apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešajā teikumā nav pietiekami definēts Savienības budžeta aizsardzības pasākumu, kurus var noteikt saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punktu, raksturs un apmērs, jāatgādina, pirmkārt, ka minētās regulas 5. panta 1. punktā ir izsmeļoši uzskaitīti dažādi aizsardzības pasākumi, kurus var noteikt, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 135. punktā.
- 270 Otrkārt, kāda no šiem aizsardzības pasākumiem noteikšanas pamatotība un nepieciešamība izriet no apstrīdētās regulas 4. pantā minēto nosacījumu izpildes.
- 271 Treškārt, runājot par kritērijiem, kas jāpiemēro, lai noteiktu pasākumu vai pasākumus, kuri jāveic konkrētā situācijā, kā arī to apmēru, šīs regulas 5. panta 3. punkta pirmajā līdz trešajā teikumā ir precizēts, ka veiktajiem pasākumiem jābūt samērīgiem, ka tie jānosaka, ņemot vērā tiesiskuma principu pārkāpumu faktisko vai potenciālo ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interesēm, un ka pienācīgi jāņem vērā tiesiskuma principu pārkāpumu raksturs, ilgums, smagums un apmērs. No tā izriet, ka veiktajiem pasākumiem jābūt strikti samērīgiem ar konstatēto tiesiskuma principu pārkāpumu ietekmi uz Savienības budžetu vai tās finanšu interešu aizsardzību.

- 272 No iepriekš minētā izriet, ka argumentācija, saskaņā ar kuru apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešajā teikumā nav pietiekami definēts atbilstošo pasākumu raksturs un apmērs, ir jānoraida kā nepamatota.
- 273 Sestām kārtām, par Ungārijas, kurus atbalsta Polijas Republika, argumentiem, ka apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtajā teikumā lietotā frāze “ciktāl iespējams” pārkāpj tiesiskās drošības principu, jo ar to tiek izjaukta saikne starp konstatēto pārkāpumu un veiktajiem aizsardzības pasākumiem, kas ietekmē šo pasākumu samērīgumu un piešķir tiem soda raksturu, vispirms jāuzsver, ka šī frāze neļauj koriģēt pasākumus, kurus var veikt saskaņā ar šīs regulas 5. panta 1. punktu, vairāk vai mazāk par to, kāda ir konstatētā pārkāpuma ietekme uz Savienības budžetu vai tās finanšu interešu aizsardzību.
- 274 Kā norādīts šī sprieduma 271. punktā, no minētās regulas 5. panta 3. punkta pirmā līdz trešā teikuma izriet, ka veiktajiem pasākumiem jābūt strikti samērīgiem ar konstatēto tiesiskuma principu pārkāpumu ietekmi uz Savienības budžetu vai tās finanšu interešu aizsardzību neatkarīgi no tā, vai pasākumi var vai nevar būt faktiski vērsti pret Savienības darbībām, kuras skar šie pārkāpumi.
- 275 Turklāt frāze “ciktāl iespējams” pasākumus, kuri skartu tādas Savienības darbības, kas nav darbības, kuras ietekmē šāds pārkāpums, atļauj veikt vienīgi tad, ja tos nevar vai vairs nevar vērst uz šīm pēdējām minētajām darbībām vai arī tos var vērst vienīgi veidā, kas nav pietiekams, lai sasniegtu apstrīdētās regulas mērķi, kurš, kā izriet no tās 1. panta, ir aizsargāt Savienības budžetu kopumā, un līdz ar to šie pasākumi ir nepieciešami šī mērķa sasniegšanai.
- 276 Tātad veiktos pasākumus var vērst pret Savienības darbībām, kuras neskar šie pārkāpumi vienīgi pakārtoti un līdz ar to atkāpes veidā, un tas Komisijai ir pienācīgi jāpierāda.
- 277 Tādējādi apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtais teikums piešķir Komisijai un Padomei rīcības brīvību attiecībā uz tās rīcības izvēli, uz kuru tiek vērsts veicamais pasākums, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu Savienības budžeta aizsardzību kopumā. Turklāt saskaņā ar šīs regulas 6. panta 7. un 8. punktu Komisijai tostarp jāizvērtē paredzēto pasākumu samērīgums un jāsniedz attiecīgajai dalībvalstij iespēja iesniegt savus apsvērumus par šiem pasākumiem un it īpaši par to samērīgumu, jo šīs prasības jāsaprot minētās regulas 26. apsvēruma gaismā, kā tas pēdējo reizi tika atgādināts šī sprieduma 239. punktā.
- 278 No tā izriet, ka frāze “ciktāl iespējams” apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturta teikuma izpratnē neizjauc saikni starp konstatēto tiesiskuma principa pārkāpumu un ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt Savienības budžetu vai no tā izrietošo finansiālo interešu aizsardzību, jo šī frāze neļauj vērsties pret citu Savienības rīcību kā vien to, kuru ietekmē šis pārkāpums, ja citādi nevar sasniegt šīs regulas mērķi nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību kopumā. No tā arī izriet, ka minētajā regulā ir paredzēta šāda stingru procesuālo prasību iespēja un ka minētā frāze neatbrīvo Komisiju un Padomi no to pienākuma stingri ievērot noteikto pasākumu samērīgumu, ņemot vērā konstatētā pārkāpuma ietekmi uz Savienības budžetu.
- 279 Šādos apstākļos šī tiesību norma nepiešķir Savienības budžeta aizsardzības pasākumiem sankciju pasākuma raksturu par pašiem tiesiskuma pārkāpumiem, tāpēc argumentācija, ka apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtajā teikumā ietvertā frāze “ciktāl iespējams” izjauktu saikni starp konstatēto pārkāpumu un noteiktajiem pasākumiem, šādi pārkāpjot tiesiskās drošības principu, ir jānoraida kā nepamatota.

- 280 Septītām kārtām, par argumentu, ka apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punktā nav pietiekami precīzi definēti informācijas avoti, uz kuriem Komisija var balstīties, jo tajos nav noteikts pamats, uz kura šai iestādei jāpārbauda un jāizvērtē tiesiskuma principu pārkāpuma esamība, jāatgādina, ka saskaņā ar minēto tiesību normu, pārbaudot, vai ir izpildīti šīs regulas 4. pantā paredzētie nosacījumi, un izvērtējot piemērojamo pasākumu samērīgumu, Komisija ņem vērā attiecīgo informāciju no pieejamiem avotiem, tostarp Savienības iestāžu, citu attiecīgo starptautisko organizāciju un citu atzītu iestāžu lēmumus, secinājumus un ieteikumus.
- 281 Šajā ziņā saskaņā ar apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktu Komisijai ir jāpierāda, ka ir izpildīti šīs regulas 4. pantā paredzētie nosacījumi.
- 282 Turklāt saskaņā ar minētās regulas 6. panta 1. punktu Komisijai ir pienākums attiecīgajai dalībvalstij nosūtīt rakstisku paziņojumu, kurā norāda faktiskos elementus un konkrēto pamatojumu, uz ko tā ir balstījusi savus konstatējumus, saskaņā ar kuriem pastāv pamatoti iemesli uzskatīt, ka šie nosacījumi ir izpildīti.
- 283 No tā izriet, ka Komisijai rūpīgi jāizvērtē fakti, ņemot vērā apstrīdētās regulas 4. pantā paredzētos nosacījumus. Saskaņā ar šīs regulas 6. panta 7.–9. punktu tas pats attiecas uz pasākumu samērīguma prasību, kas noteikta šīs regulas 5. panta 3. punktā.
- 284 Turklāt minētās regulas 16. un 26. apsvērumā ir noteikts, ka Komisijai jāveic rūpīga kvalitatīva novērtēšana, kam jābūt objektīvai un taisnīgai, tajā jāievēro objektivitātes, diskriminācijas aizlieguma un dalībvalstu vienlīdzības saistībā ar Līgumiem principi un tā ir jāveic saskaņā ar neitrālu un faktos balstītu pieeju.
- 285 No tā izriet, ka Komisijai Savienības tiesas uzraudzībā jāpārlicinās par tās izmantotās informācijas atbilstību un avotu uzticamību. It īpaši šīs tiesību normas nepiešķir īpašu vai absolūtu pierādījuma spēku un neparedz nedz tajās minētajiem informācijas avotiem, nedz apstrīdētās regulas 16. apsvērumā norādītajiem informācijas avotiem noteiktas tiesiskās sekas, un līdz ar to tās neatbrīvo Komisiju no pienākuma veikt rūpīgu faktu vērtējumu – kas pilnībā atbilst iepriekšējā punktā atgādinātajām prasībām.
- 286 Šajā ziņā apstrīdētās regulas 16. apsvērumā ir izskaidrots, ka attiecīgā informācija no pieejamiem avotiem un atzītām iestādēm ietver tostarp Tiesas spriedumus, Revīzijas palātas ziņojumus, Komisijas gada ziņojumu par tiesiskumu un Eiropas Savienības rezultātu apkopojumu tiesiskuma jomā, *OLAF* ziņojumus, informāciju no Eiropas Prokuratūras un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras, kā arī attiecīgo starptautisko organizāciju un tīklu secinājumus un ieteikumus, tostarp no Eiropas Padomes struktūrām, piemēram, *GRECO* un Venēcijas komisijas, jo īpaši tās tiesiskās valsts kritēriju sarakstu, un Eiropas Augstāko tiesu tīkla un Eiropas Tiesu iestāžu padomju tīkla.
- 287 Tādējādi Komisija joprojām ir atbildīga par tās izmantoto informāciju un avotu uzticamību. Turklāt attiecīgajai dalībvalstij apstrīdētās regulas 6. panta 1.–9. punktā paredzētās procedūras laikā ir iespēja iesniegt apsvērumus par informāciju, ko Komisija plāno izmantot, lai ierosinātu veikt atbilstošus pasākumus. Tātad tā var apstrīdēt katra izmantotā elementa pierādījuma vērtību, jo Komisijas vērtējumu pamatotība katrā ziņā var tikt pakļauta Savienības tiesas pārbaudei tādas prasības ietvaros, kura celta par Padomes lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar šo regulu.

- 288 Konkrētāk, Komisijai precīzā veidā no apstrīdētās regulas 6. panta 1. punktā norādītās procedūras sākšanas brīža un periodiski visā šīs procedūras garumā attiecīgajai dalībvalstij jāziņo par to konkrēto informāciju no pieejamiem avotiem, uz kuras pamata tā paredz balstīt priekšlikumu – ko tā iesniedz Padomei – par istenošanas lēmumu, ar kuru tiktu noteikti atbilstošie pasākumi.
- 289 No tā izriet, ka trešais pamats ir noraidāms kā nepamatots.
- 290 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, galvenie prasījumi atcelt apstrīdēto regulu kopumā ir jānoraida.

B. Par pakārtotiem prasījumiem daļēji atcelt apstrīdēto regulu

1. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 291 Ar ceturto pamatu, kas izvirzīts, lai pamatotu Ungārijas pakārtotos prasījumus par apstrīdētās regulas 4. panta 1. punkta atcelšanu, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, būtībā apgalvo, ka šī tiesību norma ir nesamērīga un ar to tiek pārkāpti tiesiskās drošības un tiesību normas skaidrības principi, kā tas izklāstīts trešajā pamatā, jo ar to tiek ļauts noteikt Savienības budžeta aizsardzības pasākumus ne tikai tad, ja pietiekami tiešā veidā tiek ietekmēts minētais budžets vai Savienības finanšu interešu aizsardzība, bet arī tad, ja pastāv vienīgi nopietni draudi to ietekmēt.
- 292 Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, galvenokārt atsaucas uz ceturto pamata nepieņemamību un pakārtoti apstrīd šo argumentāciju pēc būtības.

b) Tiesas vērtējums

- 293 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību aktu ir iespējams daļēji atcelt tikai tad, ja elementi, kuru atcelšana tiek lūgta, ir nodalāmi no tiesību akta pārējās daļas. Šī prasība nav izpildīta, ja akta atcelšanas dēļ tiktu grozīta tā būtība, un tas jāizvērtē, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, nevis subjektīviem kritērijiem, kas saistīti ar tās iestādes politisko gribu, kura attiecīgo aktu izdevusi (spriedums, 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 294 Šajā ziņā Parlaments un Padome pamatoti apgalvo, ka apstrīdētās regulas 4. panta 1. punkta atcelšanas rezultātā tiktu grozīta šīs regulas būtība, jo šajā tiesību normā ir precizēti nosacījumi, kas nepieciešami, lai varētu veikt šīs regulas 5. panta 1. punktā minētos pasākumus, un šajā ziņā tā ir ar minēto regulu izveidotā horizontālās nosacītības mehānisma pati būtība. Bez tiesību normas, kuras atcelšana tiek lūgta, apstrīdētā regula vairs neatbilstu tās 1. pantā noteiktajam mērķim paredzēt “noteikumus, kas ir nepieciešami Savienības budžeta aizsardzībai, ja dalībvalstīs tiek pārkāpti tiesiskuma principi”.
- 295 No tā izriet, ka prasījumi atcelt apstrīdētās regulas 4. panta 1. punktu ir jānoraida kā nepieņemami un līdz ar to nav jāpārbauda ceturto pamata, kas izvirzīts šo prasījumu pamatojumam, pamatotība.

2. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 296 Ar piekto pamatu, kas izvirzīts, lai pamatotu Ungārijas pakārtotos prasījumus atcelt apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktu, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka šī tiesību norma ir pretrunā prasībai, saskaņā ar kuru tiesību normā, ar ko tiek noteikts sods, ir precīzi jādefinē rīcība un situācijas, kuras ar to paredzēts sodīt. Tādējādi ar to, ka nav precīzi un izsmeļoši uzskaitītas situācijas, uz kurām attiecas ar šo regulu ieviestais horizontālas nosacītības mehānisms, tiekot pārkāpts tiesiskās drošības princips, kā arī LES 7. pants.
- 297 Pirmkārt, Ungārija uzsver, ka Padomes Juridiskais dienests juridiskajā atzinumā Nr. 13593/18 ir norādījis, ka tiesību normā, kurā paredzēts nosacītības mehānisms, precīzi jānorāda nosacījumi, kas jāizpilda, lai saņemtu finansējumu, un tiem ir jābūt pietiekami saistītiem ar finansējuma mērķi, tādējādi, ja tie nav izpildīti, finansējums kļūst nesaderīgs ar pareizu finanšu pārvaldību. Tātad apstrīdētā regula, neizsmeļoši uzskaitot gadījumus, kad var izmantot tajā ieviesto nosacītības mehānismu, neļaujot garantēt pietiekami tiešas saiknes esamību ar Savienības budžeta un Savienības finanšu interešu aizsardzību.
- 298 Otrkārt, Ungārija no apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunkta “ārkārtēji vispārīgā” formulējuma secina, ka ir pārkāptas skaidrības, precizitātes un paredzamības prasības un līdz ar to tiesiskās drošības princips, jo šajā tiesību normā nav precīzi un izsmeļoši uzskaitītas situācijas, kad saskaņā ar šo regulu var noteikt atbilstošus pasākumus. Minētā tiesību norma, ņemot vērā it īpaši tās dažādās valodu versijas, esot neskaidra, divdomīga, neierobežota un tāda, ko nevar vienveidīgi interpretēt un piemērot. No tā izrietot nopietns risks, ka tikšot pārkāpts dalībvalstu vienlīdzības princips saistībā ar Līgumiem.
- 299 Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

b) Tiesas vērtējums

- 300 Pirmkārt, no šī sprieduma 244. un 253. punkta izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktā nekādā veidā nav paredzēta atkāpe no prasības, saskaņā ar kuru vienmēr ir jāpastāv pietiekami tiešai saiknei starp tiesiskuma principa pārkāpumu un ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību.
- 301 Turklāt no šī sprieduma 255. un 259. punkta izriet, ka ar šo tiesību normu, pirmām kārtām, situāciju un iestāžu rīcības, uz kuru attiecas šīs regulas 4. panta 2. punktā minētie tiesiskuma principu pārkāpumi, sarakstam netiek piešķirts neizsmeļošs raksturs un, otrām kārtām, tā ir pietiekami precīza, lai atbilstu tiesiskās drošības principam.
- 302 Otrkārt, par argumentiem saistībā ar apstrīdētās regulas mērķi un apgalvoto LES 7. pantā paredzētās procedūras apiešanu pietiek norādīt uz šī sprieduma 98.–196. punktā veikto analīzi.

- 303 Treškārt, par apgalvojumiem, kas saistīti ar apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunkta precizitātes trūkumu un iekšējām pretrunām, pietiek norādīt uz analīzi, kas veikta šī sprieduma 252.–258. punktā.
- 304 Tāpēc piektais pamats ir jānoraida kā nepamatots un jānoraida arī prasījumi atcelt apstrīdētās regulas 4. panta 2. punkta h) apakšpunktu.

3. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 2. punktu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 305 Ar sesto pamatu, kas izvirzīts, lai pamatotu Ungārijas pakārtotos prasījumus atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 2. punktu, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka ar šo tiesību normu, neievērojot šīs regulas juridisko pamatu un Savienības tiesību normas attiecībā uz valsts budžeta deficītu, ir noteikti ierobežojumi attiecīgo dalībvalstu budžetam, jo tajā paredzēts, ka tad, ja pret dalībvalsti tiek veikti atbilstīgi pasākumi, pēdējā minētā netiek atbrīvota no pienākuma turpināt finansēt attiecīgās programmas galasaņēmējiem.
- 306 Šajā ziņā Ungārija norāda, ka Savienības atbalsts, kas paredzēts Regulā 2020/2093 un Regulā 2020/2094 noteiktajā daudzgadu finanšu shēmā 2021.–2027. gadam, tiek izmaksāts atbilstoši pārvaldības programmām, kas izveidotas galvenokārt vai pat ekskluzīvi atbilstoši Savienības prioritātēm. Ja ar atbilstoši apstrīdētajai regulai noteiktajiem pasākumiem būtu pilnībā vai daļēji jāaptur šis atbalsts, attiecīgajai dalībvalstij saskaņā ar šo tiesību normu būtu pienākums pilnībā finansēt šīs programmas.
- 307 Šādi rīkojoties, ar apstrīdētās regulas 5. panta 2. punktu tiek ierobežotas šīs dalībvalsts tiesības izmantot pašas budžetu, tās ekonomikas politikas plānošana tiek padarīta neparedzama, kā arī tiek radīts risks, ka tā varētu tikt pārkāptas Savienības tiesību normas par valsts budžeta deficītu. Šie apstākļi varot izraisīt papildu sankcijas un strukturālu attiecīgās dalībvalsts parādu, it īpaši, ja tai ir pieticīgs budžets, tādējādi izraisot dalībvalstu vienlīdzības saistībā ar Līgumiem principa pārkāpumu.
- 308 Turklāt apstrīdētās regulas 5. panta 2. punkts liekot apšaubīt šīs regulas juridiskā pamata atbilstību, ņemot vērā, ka šajā tiesību normā esot noteiktas prasības nevis Savienības budžetam, bet gan attiecīgo dalībvalstu budžetam, un tas apstiprinot to, ka Savienības budžeta aizsardzības pasākumu, kurus var veikt saskaņā ar minēto regulu, mērķis ir sodīt šīs dalībvalstis par tiesiskuma pārkāpumiem.
- 309 Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

b) Tiesas vērtējums

- 310 Ar sesto pamatu Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, būtībā apgalvo, ka apstrīdētās regulas 5. panta 2. punktā ir noteikti ierobežojumi attiecīgo dalībvalstu budžetam un tas, pirmām kārtām, neesot saderīgi ar šīs regulas juridisko pamatu, otrām kārtām, pārkāpjot Savienības tiesību normas par valsts budžeta deficītu un, visbeidzot, pārkāpjot principu par dalībvalstu vienlīdzību saistībā ar Līgumiem.
- 311 Šajā ziņā, pirmkārt, iebildums, ka apstrīdētās regulas 5. panta 2. punkts nav saderīgs ar šīs regulas juridisko pamatu, ir jānoraida šī sprieduma 150.–152. punktā jau norādīto iemeslu dēļ.
- 312 Otrkārt, attiecībā uz iebildumu par apgalvoto Savienības tiesību normu par valsts budžeta deficītu pārkāpumu jānorāda, ka apstrīdētās regulas 5. panta 2. punktā ir vienīgi precizēts, ka pasākumu veikšana saskaņā ar šo regulu negroza iepriekš pastāvošos pienākumus, kas tostarp izriet no šādu valsts pārvaldes iestāžu un šo dalībvalstu “piemērojamā nozaru un finanšu regulējuma”, jo šādi pasākumi nevar būt iemesls, kas tām ļautu atbrīvoties no minētajiem pienākumiem. No tā izriet, ka ar šo tiesību normu dalībvalstīm nav noteikts nekāds jauns pienākums.
- 313 Kā ģenerālvokāts norādījis secinājumu 324. un 325. punktā, lai gan apstrīdētās regulas 5. panta 2. punkta sekas ir tādas, ka dalībvalstīm jāuzņemas izmaksas, kas izriet no pasākumiem, kuri noteikti saskaņā ar šo regulu, šīs sekas neietekmē iespēju, kāda tām ir to pienākumu robežās, kas izriet no Savienības tiesībām, noteikt līdzekļus, ar kādiem tās sasniedz Līgumos noteiktos mērķus valsts deficīta jomā.
- 314 Tādējādi ietekme, kāda šai tiesību normai var būt uz attiecīgo dalībvalstu budžetu, neatšķiras no ietekmes, kas var izrietēt no citiem pienākumiem, kuri izriet no Savienības tiesībām.
- 315 Turklāt, lai gan dalībvalstis, nosakot savu budžetu, var ņemt vērā finansējumu no Savienības budžeta, uz kuru tās var pretendēt, ja nosacījumi šī finansējuma saņemšanai šķiet izpildīti, tomēr, ja vēlāk tiek konstatēts, ka šie nosacījumi netika vai vairs netiek izpildīti, un līdz ar to attiecīgais finansējums netiek izmaksāts vai ir finanšu korekcijas priekšmets, dalībvalsts nevar atsaukties uz savām saistībām attiecībā uz valsts budžeta deficītu, lai izvairītos no minēto nosacījumu piemērošanas. Tādējādi dalībvalsts nevar arī apgalvot, ka šāda piemērošana padara tās ekonomikas politikas plānošanu neparedzamu.
- 316 Treškārt, attiecībā uz apgalvoto dalībvalstu vienlīdzības saistībā ar Līgumiem principa neievērošanu no apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta izriet, ka saskaņā ar šo regulu veiktajiem atbilstošajiem pasākumiem jābūt stingri samērīgiem ar konstatēto tiesiskuma principu pārkāpumu ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību un šī samērīguma prasība ir vienādi piemērojama visām dalībvalstīm. Turklāt saskaņā ar šīs regulas 6. panta 7. un 8. punktu Komisijai jāizvērtē tostarp veicamo pasākumu samērīgums un jādod jebkurai attiecīgajai dalībvalstij iespēja iesniegt savus apsvērumus par paredzētajiem pasākumiem, un it īpaši par to samērīgumu. Tā kā šis noteikums jāsaprot šīs pašas regulas 26. apsvēruma gaismā, no tā izriet, ka Komisijai, veicot novērtējumu, jāpamatojas uz konkrētiem elementiem un jāievēro objektivitātes, diskriminācijas aizlieguma un dalībvalstu vienlīdzības saistībā ar Līgumiem principi.
- 317 Šīs dažādās prasības tādējādi nozīmē, ka ir jāveic gan objektīva, gan rūpīga katras situācijas, par kuru sāka procedūra saskaņā ar apstrīdēto regulu, kā arī šajā situācijā vajadzības gadījumā nepieciešamo atbilstošo pasākumu individuāla analīze, stingri ievērojot samērīguma principu, lai

efektīvi aizsargātu Savienības budžetu un Savienības finanšu intereses pret tiesiskuma principu pārkāpumu sekām, vienlaikus nodrošinot dalībvalstu vienlīdzības saistībā ar Līgumiem principa ievērošanu. Šādos apstākļos Ungārijas apgalvojums, ka apstrīdētās regulas 5. panta 2. punkta piemērošana nozīmētu šī principa pārkāpumu, nav pamatots.

318 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, sestais pamats ir jānoraida kā nepamatots un tādējādi ir jānoraida arī prasījumi atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 2. punktu.

4. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešo teikumu

a) Lietas dalībnieku argumenti

319 Ar septīto pamatu, kas izvirzīts, lai pamatotu Ungārijas pakārtotos prasījumus atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešo teikumu, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka šajā tiesību normā paredzētajiem kritērijiem to pasākumu samērīguma novērtēšanai, kurus var noteikt attiecībā uz dalībvalsti, nav nekādas saiknes ar Savienības budžetu vai tās finanšu interesēm un to mērķis ir sodīt par tiesiskuma principu pārkāpumiem.

320 Atbilstoši pašam minētās tiesību normas formulējumam, nosakot veicamos pasākumus, pienācīgi ņem vērā tiesiskuma principu pārkāpumu raksturu, ilgumu, smagumu un apmēru. Apstrīdētās regulas 18. apsvērumā ir precizēts, ka, šajā nolūkā izvērtējot samērīgumu, jāņem vērā situācijas nopietnība, laiks, kas pagājis, kopš attiecīgā rīcība ir sākusies, rīcības ilgums un atkārtošanās, attiecīgās dalībvalsts nodoms izbeigt tiesiskuma principu pārkāpumus un tās sadarbības apjoms šajā nolūkā, kā arī ietekme uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību.

321 Ungārija uzskata, ka šie kritēriji, neievērojot apstrīdētās regulas un LES 7. panta juridisko pamatu, liek apšaubīt saikni starp konstatēto tiesiskuma principu pārkāpumu un šī pārkāpuma konkrēto ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību.

322 Pirmkārt, no apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta, lasot to kopā ar tās 18. apsvērumu, izrietot, ka Komisijai un Padomei jāņem vērā “pārkāpuma izdarītāja” nodoms. Šajā ziņā šajā regulā neesot definēts tiesiskuma principu pārkāpuma izdarītājs, jo minētās regulas 3. un 4. pantā konkretizētie gadījumi attiecas uz situācijām un rīcību, kurā var būt vainojama vai nu attiecīgā dalībvalsts kopumā, vai arī atsevišķas tās struktūras. Tomēr Ungārija norāda, ka pēdējam minētajam nav spējas īstenot gribas aktu un līdz ar to nav precizēts veids, kādā būtu jāņem vērā nodoms “paveikt” kādu darbību, nosakot atbilstošos pasākumus.

323 Turklāt šāda nodoma ņemšana vērā noteikti ietekmētu pasākuma raksturu. Ja pasākuma samērīgumu kaut vai daļēji noteiktu nodoms, kas saistīts ar tā pamatā esošo pārkāpumu, šis apstāklis šim pasākumam piešķirtu sodošu raksturu, kura mērķis tādējādi nebūtu labot ietekmi uz Savienības budžetu vai tās finanšu interešu aizsardzību. Šī nodoma ņemšana vērā tāpat esot skaidra norāde uz to, ka apstrīdētās regulas galvenais mērķis un priekšmets neatbilst tās juridiskajam pamatam.

324 Otrkārt, šo konstatējumu apstiprinot tiesiskuma principu pārkāpuma ilguma un smaguma, kā arī attiecīgās dalībvalsts sadarbības, to izbeidzot, apmēra ņemšana vērā, jo arī šiem kritērijiem neesot nekādas saistības ar ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību.

- 325 Treškārt, no apstrīdētās regulas sistēmiskās interpretācijas izrietot, ka, tā kā iestāžu pienākums ņemt vērā tiesiskuma principu pārkāpuma faktisko vai potenciālo ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interesēm jau ir paredzēts šīs regulas 5. panta 3. punkta otrajā teikumā, šīs tiesību normas trešā teikuma mērķis ir ņemt vērā citus ietekmes veidus.
- 326 Ungārija uzskata, ka no tā vispirms izriet, ka apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešais teikums neatbilst prasībai par tiešas saiknes esamību starp veiktajiem pasākumiem un Savienības budžeta vai tās finanšu interešu aizsardzību. Turklāt, lai tiktu ņemti vērā šajā tiesību normā norādītie kritēriji, Komisijai un Padomei esot nepieciešams veikt padziļinātu tiesiskuma pārkāpuma vērtējumu, ko var veikt vienīgi LES 7. pantā paredzētajā procedūrā. Visbeidzot, minētās tiesību normas piemērošana novestu pie tā, ka veiktajiem pasākumiem būtu sankciju raksturs, lai gan sankcijas dalībvalstij var tikt piemērotas, vienīgi pamatojoties uz LES 7. panta 3. punktu.
- 327 Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

b) Tiesas vērtējums

- 328 Ar septīto pamatu Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, būtībā apgalvo, ka apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešais teikums, lasot to kopā ar tās 18. apsvērumu, nav saderīgs ar šīs regulas juridisko pamatu un pārkāpj gan LES 7. pantu, gan tiesiskās drošības principu, jo tajā norādītajiem kritērijiem atbilstošu pasākumu noteikšanai saistībā ar tiesiskuma principu pārkāpšanu nav nekādas saistības ar Savienības budžetu vai tās finanšu interešu aizsardzību.
- 329 Šajā ziņā, kā tika norādīts šī sprieduma 271. punktā, no apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta pirmā līdz trešā teikuma izriet, ka veiktajiem pasākumiem jābūt stingri samērīgiem ar konstatēto tiesiskuma principu pārkāpumu ietekmi uz Savienības budžetu vai tās finanšu interesēm.
- 330 Šīs tiesību normas pirmajā teikumā ir precizēts, ka veiktie pasākumi ir “samērīgi”, tās otrajā teikumā – ka tos “nosaka, ņemot vērā [tiesiskuma principu pārkāpumu] faktisko vai iespējamo ietekmi” uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interesēm, un trešajā teikumā – ka “pienācīgi ņem vērā” tiesiskuma principu pārkāpumu raksturu, ilgumu, smagumu un apmēru.
- 331 Kā ģenerālvokāts norādījis secinājumā 177. un 178. punktā, no šo teikumu secības, kā arī no tajos izmantotajiem vārdiem izriet, ka nosakāmo pasākumu samērīgumu galvenokārt nodrošina tiesiskuma principu pārkāpumu “ietekme” uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interešu aizsardzību. Šo pārkāpumu rakstura, ilguma, smaguma un apmēra kritēriji ir “pienācīgi jāņem vērā” vienīgi, lai noteiktu šīs ietekmes apmēru, jo tā var atšķirties atkarībā no konstatēto pārkāpumu iezīmēm, kuras atklātas, piemērojot šos kritērijus.
- 332 Neapšaubāmi, lai gan apstrīdētās regulas 18. apsvērumā ir atsauce uz tiem pašiem kritērijiem kā tie, kas ietverti šīs regulas 5. panta 3. punkta otrajā un trešajā teikumā, tie ir minēti citā secībā. Tomēr šis apsvērumš nevar izraisīt šīs tiesību normas interpretāciju, kas nav saderīga ar tās formulējumu un struktūru, jo Savienības tiesību akta preambula saskaņā ar šī sprieduma 191. punktā atgādināto Tiesas pastāvīgo judikatūru nav juridiski saistoša un tādējādi uz to nevar atsaukties, lai atkāptos no pašiem attiecīgā tiesību akta noteikumiem vai lai interpretētu šīs tiesību normas acīmredzami pretēji to formulējumam. Turklāt, ciktāl minētajā apsvērumā ir

atsauce arī uz “attiecīgās dalībvalsts nodomu”, tas attiecas nevis uz nodomu pārkāpt tiesiskuma principus, bet gan uz konstatēto “pārkāpumu izbeigšanu”. Šim nodomam, tāpat kā “sadarbības līmenim”, kuru dalībvalsts pierāda šajā nozīmē un kurš arī ir minēts šajā pašā apsvērumā, var būt nozīme, tostarp, lai noteiktu pārkāpuma ilgumu un apmēru minētās regulas 5. panta 3. punkta trešā teikuma kritēriju izpratnē un tādējādi – saskaņā ar to, kas tika noteikts iepriekšējā punktā, – lai novērtētu šī pārkāpuma ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai tās finanšu interesēm.

- 333 No tā izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešajā teikumā minētajiem kritērijiem, lai gan ar tiem Komisijai un Padomei tiek pieprasīts veikt padziļinātu izvērtējumu par aplūkoto tiesiskuma principu pārkāpumu raksturu, tomēr ir saikne ar Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību un tās finanšu interešu aizsardzību, un tādējādi tos nevar uzskatīt par tādiem, ar kuriem atbilstošajiem pasākumiem, kas noteikti saskaņā ar minēto regulu, tiktu piešķirts sankciju raksturs, tās saistot ar pašiem tiesiskuma pārkāpumiem.
- 334 Šādos apstākļos septītais pamats ir jānoraida kā nepamatots un līdz ar to jānoraida arī prasījumi atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta trešo teikumu.

5. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturto teikumu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 335 Ar astoto pamatu, kas izvirzīts, lai pamatotu Ungārijas pakārtotos prasījumus atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturto teikumu, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka ar šo tiesību normu tiek pārkāpti samērīguma un tiesiskās drošības principi, ciktāl tajā paredzēts, ka veicamajiem pasākumiem vienīgi “ciktāl iespējams” jābūt vēršot uz Savienības darbībām, kuras ietekmē pārkāpumi.
- 336 No minētās tiesību normas formulējuma faktiski izrietot, ka šie pasākumi var būt vērsti pret Savienības darbībām, kuras neietekmē tiesiskuma principu pārkāpumi, un līdz ar to šādus pasākumus varot noteikt, nepastāvot tiešai saiknei starp šādu pārkāpumu un konkrētu minētajos pasākumos norādītu Savienības darbību. Tiesiskās drošības princips stingri prasot, lai noteikumu, kuri rada finansiālas sekas, piemērošana būtu skaidra un paredzama, bet tas tā neesot, jo nepastāv faktiska saikne starp tiesiskuma principu pārkāpumiem un saskaņā ar apstrīdēto regulu noteiktajiem pasākumiem.
- 337 Faktiskas saiknes neesamība izraisot arī samērīguma principa pārkāpumu. Pat pieņemot, ka apstrīdētās regulas mērķis ir definēt noteikumus, kas nepieciešami Savienības budžeta aizsardzībai, ja dalībvalstī tiek pārkāpti tiesiskuma principi, šīs regulas 5. panta 3. punkta ceturtais teikums pārsniegtu to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai, jo tas ļautu veikt pasākumus saistībā ar Savienības programmām, kuras šāds pārkāpums neietekmē.
- 338 Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

b) Tiesas vērtējums

- 339 Ar astoto pamatu Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtais teikums pārkāpj samērīguma un tiesiskās drošības principus, ciktāl ar to, izmantojot frāzi “ciktāl iespējams”, tiek ļauts vērsties pret darbībām un programmām, kurām nav nekādas saiknes ar konstatēto tiesiskuma principa pārkāpumu.
- 340 Šajā ziņā, pirmkārt, par apgalvoto samērīguma principa pārkāpumu jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru šis princips, kas ir daļa no Savienības tiesību vispārējiem principiem, prasa, lai Savienības iestāžu akti būtu piemēroti ar attiecīgo tiesisko regulējumu sasniedzamo legītīmo mērķu īstenošanai un lai tie nepārsniegtu šo mērķu sasniegšanai nepieciešamo, ņemot vērā, ka gadījumā, ja ir iespēja izvēlēties no vairākiem piemērotiem pasākumiem, jāizvēlas vismazāk aprūtināošais un radītās neērtības nedrīkst būt nesamērīgas pret sasniedzamajiem mērķiem (spriedums, 2017. gada 6. septembris, Slovēnija un Ungārija/Padome, C-643/15 un C-647/15, EU:C:2017:631, 206. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 341 Šajā lietā pietiek norādīt, kā tas konstatēts šī sprieduma 273.–279. punktā, ka vispirms apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtajā teikumā ietvertā frāze “ciktāl iespējams” neļauj korigēt pasākumus, kurus var noteikt saskaņā ar šīs regulas 5. panta 1. punktu, vairāk vai mazāk par to, kāda ir konstatētā pārkāpuma ietekme uz Savienības budžetu, turpinājumā – ka minētā regula attiecas uz Savienības budžeta aizsardzību kopumā un visbeidzot – ka šī frāze pasākumus, kuri skartu tādas Savienības darbības, kas nav darbības, kuras ietekmē šāds pārkāpums, atļauj veikt vienīgi tad, ja tos nevar vai vairs nevar vērst uz šīm darbībām vai arī tos var vērst vienīgi veidā, kas nav pietiekams, lai sasniegtu šīs regulas mērķi, kas izpaužas kā šī budžeta aizsardzība kopumā, un šāda pieeja tādējādi ir nepieciešama šā mērķa sasniegšanai.
- 342 No tā izriet, ka argumentācija, saskaņā ar kuru, izmantojot frāzi “ciktāl iespējams”, apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtais teikums pārsniedzot to, kas nepieciešams minētā mērķa sasniegšanai, ir jānoraida kā nepamatota.
- 343 Otrkārt, attiecībā uz apgalvoto tiesiskās drošības principa pārkāpumu vispirms no šī sprieduma 269.–272. punktā veiktajiem konstatējumiem izriet, ka to pasākumu veids, kurus var noteikt saskaņā ar apstrīdēto regulu, ir noteikts tās 5. panta 1. punktā un ka pasākumu apmērs saskaņā ar minētās regulas 5. panta 3. punktu ir stingri noteikts atkarībā no konstatētā pārkāpuma ietekmes uz Savienības budžetu.
- 344 Turpinājumā šī sprieduma 273.–279. punktā ir precizēts, ka apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtajā teikumā ietvertā frāze “ciktāl iespējams” neizjauc saikni starp tiesiskuma principa pārkāpumu un ietekmi vai nopietniem draudiem ietekmēt Savienības budžetu vai tās finanšu interešu aizsardzību. Turklāt šīs frāzes izmantošana Savienības budžeta aizsardzības pasākumus darbībām, kas nav darbības, kuras skar tiesiskuma principa pārkāpums, ļauj piemērot atkāpes veidā un tiktāl, cik tas ir absolūti nepieciešams, ja šīs regulas mērķi, proti, nodrošināt šī budžeta vai šo interešu aizsardzību kopumā, nevar sasniegt citādi. Bez tam minētās regulas 6. pantā šādai iespējai ir noteiktas stingras procesuālās prasības un tā neatbrīvo Komisiju un Padomi no to pienākuma stingri ievērot noteikto pasākumu samērīgumu atkarībā no konstatētā pārkāpuma ietekmes uz Savienības budžetu vai uz tās finanšu interešu aizsardzību.
- 345 Visbeidzot, ņemot vērā to, ka apstrīdētajā regulā ir precizēts veicamo pasākumu raksturs un apmērs, ka ar to Komisijai un Padomei ir piešķirtas pilnvaras vērsties pret darbībām, kas nav saistītas ar tiesiskuma principa pārkāpumu, vienīgi tiktāl, cik tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu

Savienības budžeta kopumā un tās finansiālo interešu aizsardzību, un ka šis pilnvaras turklāt ir stingri ierobežotas, it īpaši ar samērīguma principu, nevar uzskatīt, ka apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturtais teikums pārkāptu samērīguma un tiesiskās drošības principus.

346 Tāpēc astotais pamats ir jānoraida kā nepamatots un tādējādi jānoraida arī prasījumi atcelt apstrīdētās regulas 5. panta 3. punkta ceturto teikumu.

6. Par prasījumiem atcelt apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punktu

a) Lietas dalībnieku argumenti

347 Ar devīto pamatu, kas izvirzīts Ungārijas pakārtoto prasījumu atcelt apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punktu pamatojumam, Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, apgalvo, ka apstrīdētās regulas 6. panta 3. punkts pārkāpj tiesiskās drošības principu, ciktāl ar to Komisijai, izvērtējot šīs regulas 4. pantā paredzētos nosacījumus, tiek ļauts ņemt vērā “informāciju no pieejamiem avotiem, tostarp Savienības iestāžu, citu attiecīgo starptautisko organizāciju un citu atzīto iestāžu lēmumus, secinājumus un ieteikumus”. Tas pats attiecoties uz minētās regulas 6. panta 8. punktu, kurā ir atsauce uz minēto 6. panta 3. punktu saistībā ar veicamo pasākumu samērīguma novērtējumu.

348 Apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punktā neesot pietiekami precīzi definēti tajā norādītie atbilstošie informācijas avoti, jo tajos neesot norādīts, uz kāda pamata Komisijai ir jāizvērtē tiesiskuma principu pārkāpuma pastāvēšana.

349 It īpaši, ņemot vērā apstrīdētās regulas 6. panta 3. punktā ietverto frāzi “attiecīgā informācija no pieejamiem avotiem”, neesot izslēgts, ka Komisija savu vērtējumu var balstīt uz atsevišķu personu vai organizāciju, kuru objektivitāte nav pierādīta, individuālo viedokli vai ka tā to balsta uz tādu ieteikumu neīstenošanu, kuri nav juridiski saistoši un kurus var būt izdevušas starptautiskas organizācijas ārpus Savienības. Tomēr šādus dažāda rakstura ieteikumus nevar uzskatīt par ticamiem rādītājiem vispārējām nepilnībām tiesiskuma jomā.

350 Apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punktā arī neesot norādīts veids, kādā Komisijai ir jāapkopo šie avoti. Ņemot vērā plašo rīcības brīvību, kas šai iestādei piešķirta ar šiem noteikumiem, jebkurš nesaistošs dokuments, ko tā izmanto, varētu būt pārkāpuma pierādīšanas līdzeklis, pat ja tas izvēlēts patvaļīgi.

351 Parlaments un Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

b) Tiesas vērtējums

352 Ar devīto pamatu Ungārija, kuru atbalsta Polijas Republika, vispirms apgalvo, ka apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punkts, ņemot vērā tā formulējuma neprecīzo raksturu, neatbilst no tiesiskās drošības principa izrietošajai prasībai, turklāt – ka šī tiesību norma tādējādi ļauj Komisijai pamatot savu vērtējumu ar viedokļiem, kuru objektivitāte nav garantēta, un ar

- nesaistošiem ieteikumiem, kas sniegti ārpus Savienības ietvariem, un visbeidzot – ka minētajā tiesību normā nav precizēts veids, kādā šai iestādei ir jāapkopo izvēlēta informācija vai kā tai ir jāizvērtē tās nozīmība, ņemot vērā apstrīdētās regulas mērķi.
- 353 Šajā ziņā, pirmkārt, jāatgādina, ka pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, apstrīdētās regulas mērķis ir nevis sodīt par tiesiskuma pārkāpumiem kā tādiem, bet gan, kā tas konstatēts šī sprieduma 98.–152. punktā, nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību un līdz ar to argumentāciju, saskaņā ar kuru šai regulai būtu jāatbilst prasībām, kuras, iespējams, ir piemērojamas sankciju pasākumiem, katrā ziņā nevar atbalstīt.
- 354 Otrkārt, attiecībā uz to, vai apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punkta formulējums ļauj Komisijai balstīt savu vērtējumu uz viedokļiem, kuru objektivitāti varētu uzskatīt par šaubīgu, un ar nesaistošiem ieteikumiem, kas sniegti ārpus Savienības sistēmas, vispirms jānorāda, ka šajā tiesību normā ir atsauce nevis uz “viedokļiem”, bet gan uz “lēmumiem, secinājumiem un ieteikumiem”, kā arī “norādījumiem”.
- 355 Katrā ziņā Ungārija nav izvirzījusi nevienu precīzu elementu, kas varētu likt apšaubīt šīs regulas 16. apsvērumā norādīto struktūru un iestāžu objektivitāti, līdz ar to nekas neļauj domāt, ka tās paustu viedokļus, kuru objektivitāte ir apšaubāma.
- 356 Turpinājumā apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punktā ir prasīts, lai Komisija, izvērtējot šīs regulas 4. pantā paredzētos nosacījumus, kā arī veicamo atbilstošo pasākumu samērīgumu, šajā nolūkā ņemtu vērā “atbilstošo” informāciju, un tas katrā ziņā nozīmē, ka šai informācijai jābūt saistītai ar minētās regulas 2. panta a) punktā minētajiem principiem, kas aptver LES 2. pantā ietvertu dalībvalstīm kopīgo tiesiskuma vērtību.
- 357 Visbeidzot, par ieteikumu, kurus Komisija var ņemt vērā, nesaistošo raksturu šī sprieduma 285. punktā ir norādīts, ka apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punkts nerada īpašu vai absolūtu pierādījuma spēku un nepiešķir noteiktas tiesiskās sekas ne tajā minētajiem informācijas avotiem, ne arī tiem, kas ir norādīti šīs regulas 16. apsvērumā, tātad šī tiesību norma neatbrīvo Komisiju no pienākuma veikt rūpīgu vērtējumu par faktiem, kas pilnībā atbilst šī sprieduma 284. punktā atgādinātajām prasībām.
- 358 Turklāt, tā kā Komisijai, kā norādīts šī sprieduma 287. punktā, ir jāpārlicinās par tās izmantoto datu atbilstību un avotu uzticamību, attiecīgā dalībvalsts apstrīdētās regulas 6. panta 1.–9. punktā paredzētās procedūras laikā var iesniegt savus apsvērumus par šo informāciju un līdz ar to apstrīdēt katra Komisijas izvirzītā pierādījuma spēku, un tās vērtējumu pamatotību vajadzības gadījumā var pārbaudīt Savienības tiesa.
- 359 Treškārt, attiecībā uz argumentiem, ka apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punkta formulējumā nav precizēts, kādā veidā Komisijai jāapkopo atlasītā informācija vai kādā veidā tai, pamatojoties uz šo informāciju, jāizvērtē tiesiskuma principa pārkāpuma smagums un tā saistība ar Savienības budžeta pareizas finanšu pārvaldības vai tās finanšu interešu aizsardzību, šī sprieduma 357. un 358. punktā ir atgādināts, ka Komisijai jāveic rūpīgs faktu izvērtējums un jāievēro saskaņā ar šo regulu veikto pasākumu samērīguma prasība, kas garantēta tās 5. panta 3. punktā, jo saskaņā ar šo regulu Padomes pieņemtā lēmuma spēkā esamību var pārskatīt Savienības tiesa.
- 360 Tāpēc devītais pamats ir jānoraida kā nepamatots un tādējādi jānoraida prasījumi atcelt apstrīdētās regulas 6. panta 3. un 8. punktu.

361 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, prasība kopumā ir jānoraida.

VI. Par tiesāšanās izdevumiem

362 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

363 Tā kā Parlaments un Padome ir prasījuši piespriezt Ungārijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā Ungārijai spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Ungārijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

364 Saskaņā ar šī paša reglamenta 140. panta 1. punktu Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Polijas Republika, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Komisija kā personas, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (plēnums) nospriež:

1) Prasību noraidīt.

2) Ungārija sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Parlamenta un Eiropas Savienības Padomes tiesāšanās izdevumus.

3) Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Polijas Republika, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Eiropas Komisija savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas.

[Paraksti]